

ချင်းအမျိုးသားဂျာနယ်

အမှတ်စဉ် ၀၁/၀၇

မေလ၊ ၂၀၀၇ ခုနှစ်

Editor - Thang Yen

Layout - Htet Ni

Cover Art - Butta

ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦး၊ သတင်းနှင့်ပြန်ကြားရေးဌာနမှ
တနှစ်သုံးကြိမ် ထုတ်ဝေသည်။

ဆက်သွယ်ရန်လိပ်စာ

Editor

P . O Box (94), Main Post Office, Aizawl 796001, Mizoram, INDIA

E.mail - <cnfdomain@yahoo.com, thetni@gmail.com>

ခေါင်းစဉ်	စာမျက်နှာ
- အယ်ဒီတာ့အာဘော်	၃
- ထုတ်ပြန်ကျေညာချက်များ	၄-၇
- လွှမ်းနေဆဲပါ (ကဗျာ)	၈
- တွေးမိရုံလေး (ကဗျာ)	၈
- သတိရလိုက်တာ (ကဗျာ)	၉
- ဇာတိမာန်သွေး မျိုးချစ်ပြည်သား	၉
- ပေးဆပ်မှု (ကဗျာ)	၁၀
- ရတဲ့နည်းနဲ့ (ကဗျာ)	၁၀
- စဉ်းစားပါဦး (ကဗျာ)	၁၀
- အကျဉ်းစံဖေဖေ	၁၁-၁၂
- ကာတွန်း	၁၂
- လွှမ်းတတ်သူရဲ့ဖြောင့်ချက်	၁၄-၁၇
- ရင်နှင့်ဖွယ် ကျန်းမာရေးမှတ်တမ်း	၁၈-၂၀
- ချင်းအမျိုးသားကောင်စီပေါ်ပေါက်လာပုံ	၂၁-၂၆
- Civil Society များခိုင်မာတောင့်တင်းလာအောင်	၂၇-၃၇
- ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦးနှင့် ဘာသာရေး	၃၈-၄၄
- သတင်းမှတ်တမ်း	

English Section	
- The Martin Luther King Prize Acceptance Speech	46-50
- Critique of the SPSC's Proposed Constitutional Principles for Unions of Burma	51-67

မျက်နှာပုံပုံ

- ရှေ့ - ကုလားတန်မြစ်၏ဆည်းဆာ
- နောက် - ပိတိုရီယစခန်း

အယ်ဒီတာ့အာဘော်

၁၉ ရာစုအတွင်း နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့ ချင်းပြည်ကို စတင်သိမ်းပိုက် အုပ်ချုပ်သည့်အချိန်အထိ ချင်းလူမျိုးများ သည် **Head Hunting Tribes** အဖြစ် နာမည်ကျော်ကြားဖူးတဲ့လူမျိုးတမျိုးဖြစ်ပါသည်။ အကြီးအကဲများ အချင်းချင်းကြားသော်လည်းကောင်း၊ အကြီးအကဲနှင့် ရွာသူကြီးများအကြားသော်လည်းကောင်း၊ ဆွေမျိုးစုအလိုက် သော်လည်းကောင်း နယ်လုစစ်ကို အသွင်သဏ္ဍာန် အမျိုးမျိုးဖြင့် ဆင်နွဲ့ခဲ့ကြသည်။

Tlaisun အမျိုးထဲမှ **Pu Conbik၊ Zahau** အမျိုးထဲမှ **Thang Tin Lian ၊ Thantlang** နယ်မှ **Cinzah** စသဖြင့်--တို့သည်နာမည်ကြီး အကြီးအကဲများဖြစ်ကြသည်။ အနှစ်သာရ အားဖြင့် ကြည့်မည်ဆိုလျှင်သူ့ ခေတ် သူ့အခါနှင့် လျော်ညီစွာ ချင်းလူမှု ဖွဲ့စည်းမှု၏တောင်းဆိုချက်အရ ချင်းတွေကြားထဲမှ လူစွမ်းကောင်းတဦး၊ ဘုရင် တပါးအုပ်ချုပ်တဲ့တိုင်းပြည်တခုအဖြစ် ရပ်တည်လာနိုင်ရေးအတွက် နိုင်ငံရေးဩဇာ အာဏာပိုင်ဆိုင်ရေး ဦးတည် သည့် သမိုင်းဖြစ်စဉ်တခုဟု ရိုးသားစွာ ယူဆနိုင်ပေသည်။

ဒီအပြင် ချင်းမျိုးချစ်သူရဲကောင်းများသည် တိုင်းတပါးကျူးကျော်မှုကို အရိုးကြေကြေ၊ အရေခမ်းခမ်း တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြပေရာ **Pu Khai Kam, Pu Beng Khuai, Pu Con Bik** စသဖြင့်--တို့သည် ချင်းသမိုင်း မော် ကွန်းဝင်များဖြစ်ကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးရရှိခြင်းနှင့် ၁၉၄၈ခုနှစ်၊ ဖလမ်းညီလာခံကြီး၏ ချင်းနိုင်ငံရေးအဆောက်အအုံ ပြောင်းလဲစေခြင်းသည် ချင်းနိုင်ငံရေးခေလေ့အား **Tribal** နိုင်ငံရေးခေလေ့ကနေပြီး အမျိုးသားနိုင်ငံရေး ခေလေ့အဖြစ် သို့ တဟုန်ထိုးတိုးတက် ပြောင်းလဲစေခဲ့သည်။

လွတ်လပ်တဲ့ လူမျိုးတမျိုးအဖြစ် ရပ်တည်လာပြီးချိန်ကစပြီး ယခင်စနစ်ဟောင်းကို နောက်ချန်ထားပစ်ခဲ့ပြီး ဒီမိုကရေစီလူ့ဘောင်သစ်ဆီသို့ ဦးတည်ခဲ့သည်။ လွတ်လပ်မှု၊ တရားမျှတမှု၊ ငြိမ်းချမ်းမှုများသည် ဒီမိုကရေစီစနစ်၏ အခြေခံအုတ်မြစ်ဖြစ်ပေရာ ဤအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်သစ်အောက်တွင် ချင်းပြည်သူအကြား ယခင်က တည်ရှိခဲ့သည့် ရန်သူတည်းဟူသော ဝေါဟာရအား ရုပ်ပိုင်းအရရော နာမ်ပိုင်းအရပါ လုံးဝချုပ်ငြိမ်းသည်ဟု ယူဆနိုင်ပေသည်။ ဒီမိုကရေစီ စနစ်၏ သဘောသဘာဝအရ အတိုက်အခံနှင့် အာဏာရအုပ်ချုပ်သူများ၏ ဆက်ဆံရေးခေလေ့စရိုက် သည် ရန်သူများအသွင်မဟုတ်ကြဘဲ အမျိုးသားအကျိုးစီးပွားကို ရှေ့ရှု၍ အပြုသဘောဆောင်သော လုပ်ဖော် ကိုင်ဖက် အသွင်ဖြင့် ဆက်ဆံမှုပြုကြသည့် အတွေးအမြင်သစ်များကို အားပေးသော ချင်းဒီမိုကရက်တစ်လူ့ ဘောင်သစ်အား လက်တွေ့တည်ထောင်ဖို့ အချိန်ကျရောက်ပေပြီ။

ယခုအခါ ချင်းလူမျိုးတမျိုးအနေဖြင့် ခေတ်စနစ်သစ်နှင့်အညီ မတွေးမခေါ်တတ်ဘဲ ဒေသတခု (သို့) မျိုးနွယ်စု တစု၏ အကျိုးစီးပွားဖြစ်ထွန်းရေးအလို့ငှာ တချိန်တခါ အကြီးအကဲများခေတ်ကကဲ့သို့ တမြို့နယ်နှင့်တမြို့နယ်၊ ဒေသတခုနှင့် တခု၊ ဆွေမျိုးစုတခုနှင့် တခုအကြား အညှိုးအတေးထား ဆက်ဆံကြပြီး ယနေ့ ဆင်နွဲ့နေသည့် ကိုယ့်ကြမ္မာကိုယ်ဖန်တီးခွင့် ပြန်လည်ရရှိရေး၊ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည်ထောင်ရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီပြန်လည် ထူထောင်ရေး အမျိုးသားလှုပ်ရှားမှုကို ဥပက္ခာမပြုသင့်ကြတော့ပေ။

Libral Democracy စနစ်ကို အရည်မဝသေးသော ချင်းလူမျိုးအတွက် ဒီမိုကရေစီစနစ်၏ မွန်မြတ်သော ကျင့်စဉ်များမှ သွေဖီလျက် ချင်းလူမျိုးအကြား၌ မလိုလားအပ်သော ရန်ညှိုးရန်စများ တီထွင်ဖန်တီးကာ ချင်း ပြည်သူတွေကို သွေးခွဲသွေးဆောင်လျက်ရှိသည့် ခေါင်းဆောင်များဘေးရန်မှ ကင်းဝေးစေကြောင်းနှင့် ယနေ့ အ မျိုးသားတော်လှန်ရေး ပန်းတိုင်ဆီသို့ ချင်းအမျိုးသားတရပ်လုံး သွေးစည်းညီညွတ်စွာဖြင့်ချီတက်နိုင်ရေး အမျိုး သားရေးသတိအထူးရှိကြစေလိုကြောင်း တိုက်တွန်းလိုက်ရပေသည်။

CHIN NATIONAL FRONT

General Headquarters, Chinland.

ဒေါက်တာ ဆလိုင်းလျန်မှန်ဆာခေါင်းအား **Martin Luther King Award** ချီးမြှင့်ခြင်းအပေါ် ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦးမှ ဂုဏ်ယူဝမ်းမြောက်ကြောင်း သဝဏ်လွှာပေးပို့ခြင်း

ဆွီဒင်နိုင်ငံအခြေစိုက် **Global Peace Group** မှ ဒေါက်တာ ဆလိုင်းလျန်မှန်ဆာခေါင်းအား **Martin Luther King Award** ချီးမြှင့်လိုက်ကြောင်း ကြားသိရပါသဖြင့် ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦးမှ အထူးဝမ်းမြောက်ပြီး လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ ကြို ဆိုပါကြောင်း ဝမ်းမြောက်ကြောင်းသဝဏ်လွှာ ပို့သလိုက်ရပါသည်။

ဤကဲ့သို့သော ဆု ချီးမြှင့်ခံရခြင်းသည် မြန်မာပြည်ရှိ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုအား အသိအမှတ် ပြုမြှင့်တင်ပေးခြင်းဖြစ်ပြီး အထူးသဖြင့် ချင်းအမျိုးသားလုံးအတွက် သမိုင်းမှတ်ကျောက် စိုက်ထူပေးရာ ရောက်သည်ဟု ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦးမှ အလေးအနက်ခံယူထားပါသဖြင့် **Global Peace Group** အပေါ်အထူး ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း ဖော်ပြလိုက်ရပါသည်။

ဒေါက်တာဆလိုင်းလျန်မှန်ဆာခေါင်းသည် မြန်မာပြည်ရှိ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ တန်းတူရည်တူ အတူယှဉ်တွဲနေထိုင်နိုင်ရေးအတွက် လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံရေးပြဿနာဖြေရှင်းနိုင်ရေးကို မိမိတတ်စွမ်းသမျှ ငြိမ်းချမ်းသောနည်းဖြင့် စွမ်းစွမ်းတမံ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်နေသူ ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ဤဆုနှင့်ထိုက်တန်သူ ဖြစ်ကြောင်း ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦးမှ ခံယူထားပါသည်။

ဤဆုချီးမြှင့်ခြင်းအားဖြင့် ယခုလက်ရှိ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများကောင်စီ၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး၊ ပြည်ထောင်စုတိုင်းရင်း သားလူမျိုးများဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (ပြည်ပ)၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးနှင့် ချင်းအမျိုးသားကောင်စီ၏ အလှည့်ကျ ဥက္ကဋ္ဌ တာဝန်များကို ဆက်ထမ်းထမ်းပိုး ထမ်းရွက်နိုင်စေရေးအတွက် တွန်းအားပေးစေကြောင်းနှင့် ၎င်း၏ တော်လှန်ရေးခရီး ပန်းတိုင်အရောက်လျှောက်လှမ်းနိုင်စေကြောင်း ဆုတောင်းမေတ္တာပို့သလိုက်ရပါသည်။

ဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင်ကော်မီတီ
၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ (၁၁)ရက်နေ့

CHIN NATIONAL FRONT

General Headquarters, Chinland.

၅၉နှစ်မြောက် ချင်းအမျိုးသားနေ့ ထုတ်ပြန်ကျေညာချက်

၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၂၀)ရက်နေ့တွင် ကျရောက်သည့် ချင်းအမျိုးသားနေ့သည် ချင်းအမျိုးသားခေါင်းဆောင် ပူးဝမ် သူမောင်နှင့် တကွ ချင်းအမျိုးသားခေါင်းဆောင်များ ဦးဆောင်၍ ချင်းပြည်အနှယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ ချင်း အမျိုးသားကိုယ်စားလှယ်များ စုဝေးလျက် ဘိုးဘွားစဉ်ဆက် ကျင့်သုံးလာခဲ့သော မြေရှင်ပဒေသရာဇ်စနစ်ကို ဖျက်သိမ်းပြီး ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို အတိမြစ်ချ ပေးနိုင်ခဲ့ သည့် အပြင် ချင်းအမျိုးသားတို့၏ စည်းလုံးညီညွတ်မှုကို ပြသနိုင်ခဲ့သည့် နေ့ထူးနေ့မြတ် ဖြစ်ပေသည်။ ဤမုန်မြတ်လှသော ရက်မြတ် အား ချင်းပြည်တဝှမ်းလုံးအပြင် တကမ္ဘာလုံးရှိ ချင်းအမျိုးသားများမှအနှစ်သာရပြည့်ဝစွာ ဆင်နွှဲကျင်းပနိုင်ကြပါစေကြောင်း ဆုတောင်း မေတ္တာ ပို့သလိုက်ရပေသည်။

တန်းတူမှု၊ အပြန်အလှန်လေးစားမှုကို အခြေခံ၍ အမျိုးသားပြည်နယ်များစုပေါင်းဖွဲ့စည်းထားသည့် ဖက်ဒရေပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးအတွက် ချင်း၊ ကချင်၊ ရှမ်း၊ ဗမာ စသည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများအားလုံး ပင်လုံစာချုပ် ချုပ်ဆိုကာ ကိုလိုနီစနစ် အောက်မှ လွတ်လပ်ရေးကို အတူတကွ အရယူခဲ့ကြသည်။ လွတ်လပ်ရေးနှင့် အတူ နိုင်ငံရေးစနစ်ပါ ပြောင်းလဲနိုင်ရေးအတွက် ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၉-၂၂)နေ့ရက်များ၌ ချင်းအမျိုးသားတို့အနေဖြင့် ဖလမ်းမြို့တွင် ချင်းအမျိုးသားညီလာခံတစ်ရပ်ကျင်းပခဲ့ပြီး ၎င်းညီလာခံက မြေရှင် ပဒေသရာဇ်စနစ်ဒီမိုကရေစီစနစ် ကျင့်သုံးရန် တစ်ခဲနက်ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ တဖန် ၁၉၈၈ ခုနှစ်၊ ပြည်သူ့ အရေးတော်ပုံကြီးနှင့် ၁၉၉၀ ခုနှစ် ပါတီစုံ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးတွင် တိုင်းရင်းသားပြည်သူတစ်ရပ်လုံး၏ ဒီမိုကရေစီရေးလှိုင်း မှုအား ရှင်းလင်းစွာ ပြသနိုင် ခဲ့ကြ သည်။ လွန်ခဲ့သော ၅၉ ခုနှစ်က ချင်းအမျိုးသား၊ ပြည်သူများ ရွေးချယ်ခဲ့ကြသည့် ဒီမိုကရေစီ စနစ်သည် ယနေ့ တိုင် ချင်းအမျိုးသားများ၏ စိတ်နှလုံးထဲတွင် ရင်သန်ကိန်းအောင်းနေဆဲပင်ဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီသည် နိုင်ငံတော်၌ ဒီမိုကရေစီထွန်းကားရေး၊ အမျိုးသား ပြန်လည် သင့်မြတ် ရေးနှင့် တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးတို့အတွက် အမျိုးသားညီလာခံအား ကျင်းပနေသည့်ဟု ပြောဆို လေ့ရှိပေသည်။ ဤသို့ကျင်းပရာတွင် ပြည်သူများမှ ရွေးချယ်ခဲ့ကြသည့် ပြည်သူ့ ကိုယ်စားလှယ်များမပါဝင်ခြင်း၊ စစ်မှန်သော တိုင်းရင်း သားကိုယ်စားလှယ်များမပါဝင်ခြင်း၊ ပါတီကိုယ်စားလှယ်များမပါဝင်ခြင်း၊ တင်းကျပ်သော စည်းမျဉ်းဥပဒေများ အောက်တွင် ကျင်းပလျက်ရှိခြင်းတို့သည် ဒီမိုကရေစီကျင့် စဉ်နှင့် မကိုက်ညီသဖြင့် မည်သို့မျှ ဒီမိုကရေစီစနစ်နှင့် အမျိုးသားပြန် လည်သင့် မြတ်ရေးကို တည်ဆောက်၍ ရရှိနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ ဤအစီအစဉ်အတိုင်းသာ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နေပါက ပြည်သူ့ဆန္ဒအတိုင်း တင် ပြည်သူများ၏ ကန့်ကွက်မှုကို မလွဲမသွေ ဧကန်ကြုံတွေ့ရမည်သာဖြစ်သည်။ ပြည်သူ့ဆန္ဒကို လိမ်လည်၍ ရရှိသည့် တိုင်အောင် တိုင်းပြည်အား ပိုမိုဆိုး ဝါးသော အခြေအနေသို့ တွန်းပို့သွားမည်သာဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် နအဖအနေဖြင့် အန်အယ်လ်ဒီ အပါအဝင် နိုင်ငံရေးပါတီ၊ တိုင်းရင်း သားအဖွဲ့အစည်းများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပြီး တိုင်းပြည်အကျိုး၊ ပြည်သူ့အကျိုးအလို့ငှာ နှစ်ဦးနှစ် ဖက်လက်ခံနိုင်သည့် နိုင်ငံ ရေးဖြစ်စဉ်တစ်ခု ဖော်ထုတ်အဖြေရှာရန် လိုအပ်နေပေသည်။

ယနေ့ကာလသည် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ကို ပြန်လည်တည်ဆောက်နေသည့် အချိန်ကာလဖြစ်နေပေ သည်။ နအဖ၏ “ နိုင်ငံရေးတွင် စစ်တပ်က ဦးဆောင်မှုအခန်းကဏ္ဍ ဝင်ရောက်နေရာယူရေး”ကို အခြေခံသည့် “စည်းကမ်းရှိသော ဒီမိုကရေစီစနစ်” နှင့် ချင်းအမျိုးသားများက ဖလမ်းညီလာခံတွင်၎င်း၊ ၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ၎င်း တစ်ခဲနက်ရွေးချယ်ခဲ့ကြသည့် စစ်မှန် သော ဒီမိုကရေစီစနစ်တို့အနက် တခုခုကို ရွေးချယ်ကြရမည့် အချိန်သို့ ရောက် ရှိနေကြပေသည်။ ဤကဲ့သို့ တမျိုးသား လုံးဆိုင်ရာ အရေးကိစ္စနှင့် ပြည်ထောင်စု တခုလုံးဆိုင်ရာ အရေးကိစ္စရပ်များ ဆွေးနွေးဆုံးဖြတ်ကြရမည့် အချိန်ကာလတွင် တယောက် ကောင်း ပုံစံမျိုးမဟုတ်ပဲ ချင်းအမျိုးသား ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး စည်းလုံးညီညွတ်စွာလက်တွဲလျက် တစ်ခဲနက်ပါဝင်ကြရန် အထူးလိုအပ်ပေသည်။

ရာစုနှစ်ဝက်ကျော်ပြည်တွင်းစစ်ကြောင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်သည် အဖက်ဖက်မှ ယိုယွင်းပျက်စီးပြီး စီးပွားရေး၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် လူမှုရေး အင်မတန်ချွတ်ချိုကျလျက်ရှိပေရာ ချင်းအမျိုးသားများစွာမှာ အိမ်နီးချင်း နိုင်ငံများအပေါ်အဝင် ကမ္ဘာနိုင်ငံ အသီးသီးသို့ ထွက်ပြေးခိုလှုံနေကြသည်။ နောင်တချိန်တွင် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတော်ကြီး မလွှဲမသွေ တည်ဆောက်ကြမည်ဖြစ်ရာ တိုင်းတပါး ရောက် ချင်းအမျိုးသားတို့အနေဖြင့် အနာဂါတ်တိုင်းပြည်အတွက် အကျိုးရှိမည့် အတတ်ပညာ၊ အသိပညာများ ဆည်း ပူးလေ့လာ ထားကြ ရန် တိုက်တွန်းလိုပေသည်။

သို့ဖြစ်ပါ၍ ချင်းအမျိုးသားတို့၏ ရိုးသားမှု၊ သစ္စာရှိမှုနှင့် လွတ်လပ်မှုကို မြတ်နိုးသည့် အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ်ကို ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းလျက် စည်းစည်းလုံးလုံးဖြင့် ဒီမိုကရေစီကျင့်သုံးသော တန်းတူမှုရှိသည့် ဖက်ဒရေပြည်ထောင်စုကြီး တည်ဆောက်နိုင်ရေး အတွက် ကျရာအခန်းကဏ္ဍမှ တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်ကြရန် နိုးဆော်လိုက်ရပေသည်။

ဗဟိုကော်မီတီ ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၂၀)ရက်နေ့

CHIN NATIONAL FRONT

General Headquarters, Chinland.

သတင်းထုတ်ပြန်ချက်
၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ မတ်လ (၁၂)ရက်နေ့

ဆက်သွယ်ရန်
ဒေါက်တာရွှေခါးရီ၊
ဖုန်း- ၉၄၃၆၃၆၁၀၀၂

ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦးနှင့်နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီအကြားတွေ့ဆုံဆွေးနွေးမည့်အပေါ် ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦး၏ သဘောထားထုတ်ပြန်ချက်

၁။ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရှေ့ရှုလျက် ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦးနှင့်နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့(ယခုနိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ) အကြား တွေ့ဆုံဆွေးနွေးနိုင်ရေးကို ၁၉၉၄ ခုနှစ်မှစ၍ ခရစ်ယာန်ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များက စတင်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာမှ ၁၉၉၆ခုနှစ် ဇူလိုင်လ(၂၃)ရက်နေ့တွင် ချင်းငြိမ်းချမ်းရေးအကျိုးတော်ဆောင်အဖွဲ့ကိုဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ချင်းငြိမ်းချမ်းရေးအကျိုးတော်ဆောင်အဖွဲ့၏ကြားဝင်ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်မှုကြောင့် ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦးနှင့် နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ တို့သည် ၂၀၀၇ ခုနှစ်မတ်လ(၁၅) ရက်နေ့မှ စတင်၍ ချင်းပြည်တနေရာတွင် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးကြမည်ဖြစ်သည်။ ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦး အနေဖြင့် ချင်းငြိမ်းချမ်းရေးအကျိုးတော်ဆောင်အဖွဲ့အပေါ် ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

၂။ အဖွဲ့ဝင်(၁၀)ဦးပါဝင်သောချင်းအမျိုးသားတပ်ဦးကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့အား အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ဒေါက်တာရွှေခါးရီ (ပါတီတွဲဖက်အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး)နှင့်ဒုတိယအဖွဲ့ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ပူးပေါင်းစစ်(ပါတီဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင်ကော်မတီဝင်) တို့မှ ဦးဆောင်သွားမည်ဖြစ်သည်။ ဤတွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲသည် ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦးနှင့် နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီတို့ အကြား ပထမဆုံးအကြိမ် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲ ဖြစ်သည်။

၃။ ယခု ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦးနှင့် လက်တွဲလျှက်ရှိသော ချင်းနိုင်ငံရေးပါတီများ၊ လူငယ်နှင့် အမျိုးသမီးအပါအဝင် အခြားလူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချင်းပြည်သူလူထု၏ ဆန္ဒသဘောထား၊ ရပ်တည်ချက်များကို အလေးဂရုပြု ဆွေးနွေးသွားမည်ဖြစ်သည်။

၄။ ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦးသည် မဟာမိတ်အင်အားစုများနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ရှေ့ရှု၍ အမျိုးသားပြန်လည်ရင်ကြားစေရေးအတွက် ဆွေးနွေးသွားမည်ဖြစ်ကြောင်း သတင်းထုတ်ပြန်လိုက်ပေသည်။

ပါတီဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင်ကော်မတီ

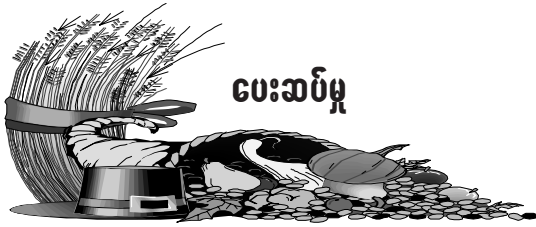
CHIN NATIONAL FRONT

General Headquarters, Chinland.

အထူးဝမ်းနဲကြေကွဲခြင်းသဝဏ်လွှာ

- ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦး၏ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌဟောင်း အဘဖေါင်(ခေါ်) ဆလိုင်မျိုးအေး (၇၃)နှစ်သည် ၂၀၀၇ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီ (၁၈) ရက်နေ့ နံက်(၁) နာရီတိတိတွင် ကွယ်လွန်သွားကြောင်းသိရှိရပါသဖြင့် ကျန်ရစ်သူမိသားစု၊ ဆွေမျိုးများနှင့်ထပ်တူထပ်မျှ ဝမ်းနဲကြေကွဲကြောင်း ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦးမှ ဝမ်းနဲသဝဏ်လွှာပေးပို့ အပ်ပါသည်။
- ကွယ်လွန်သူ ဆလိုင်မျိုးအေးသည် တပ်ဦး၏ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်ဖြစ်သည့် ကိုယ့်ကြမ္မာကိုယ်ဖန်တီးခွင့် ပြန်လည်ရရှိရေးအတွက် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်တိုက်ပွဲဝင်ရာတွင် ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦး၏ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ တာဝန်ကို ပထမညီလာခံသက်တမ်းအထိ သော်လည်းကောင်း၊ တပ်ဦး၏ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီတပ်ပေါင်းစု (မဒတ) ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်သော်လည်းကောင်း အမျိုးသားရေးသမိုင်းပေးတာဝန်ကို ကျရာအခန်း ကဏ္ဍမှ ကျေပြန်စွာ ထမ်းဆောင်ခဲ့သူဖြစ်ပါသည်။
- ဆလိုင်မျိုးအေး၏ အမျိုးသားရေးအတွက် ပေးဆပ်မှု၊ တာဝန်ယူမှုကို ချင်းတမျိုးသားလုံးမှ တန်ဖိုးထား အတုယူကြကာ မပြီးဆုံးသေးသော အမျိုးသားတော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှု၌ ကျရာအခန်းကဏ္ဍ အသီးသီးမှ အားကျိုးမာန်တက်ဆက်လက် ဖြည့်ဆည်းလှုပ်ရှားသွားကြရန် အထူးလိုအပ်နေပါသည်။
- ချင်းတမျိုးသားလုံးအနေဖြင့် ကွယ်လွန်သူ ဆလိုင်မျိုးအေး၏ အမျိုးသားရေးခံယူချက်၊ မျိုးချစ်စိတ်ဓါတ်နှင့် ရိုးသား ပြောဆိုမတ်မှုအပေါ် အထူးလေးစားဂုဏ်ပြုအပ်ပေသည်။

ဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင်ကော်မီတီ
၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၈)ရက်နေ့

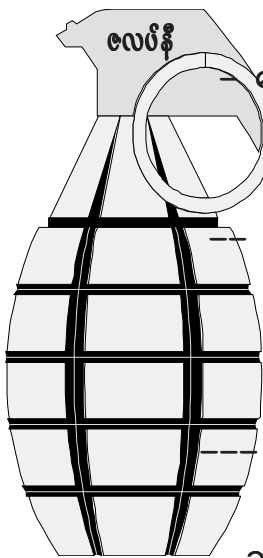
ပေးဆပ်မှု

ချင်းလဲန်သာမှာ
သူ့အကျိုးမသိ၊ ကိုယ့်အကျိုးသာသိတဲ့
စင်ပေါ်က စစ်ဘီလူးမင်းသား
ဇာတ်သိမ်းစေကြောင်း

ချင်းလဲန်ကို သစ္စာပြုလို့
အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးမှတ်ဦးဆီသို့
အားမာန်အပြည့် လက်နက်ကိုင်ချီတက်ရင်း
နောက်ဆုံးထွက်သက်တိုင်
ငါ့ကိုယ်ငါမပိုင်တော့ပြီ

ရဲဘော် ပီတာ ပေါလု

ရုတံ့ နည်း

လေပန်
ပြောခဲ့ဖူးပြီ မရ
ညှိခဲ့ဘူးပြီ မရ
တွဲခဲ့ဖူးပြီ မရ
မရတော့လည်း
ရတံ့နည်းနဲ့
မရရအောင်
ရယူမှာပဲ-
အဖြေကတော့
ရှင်းနေပါတယ်
သူ့ကြေကိုယ်ကြေပေါ့

...။

လွတ်လပ်ရေးရောင်ခြည်သန်းလို့
ပြည်ထောင်စုတည်ထောင်ဖို့
ကချင်၊ ရှမ်း၊ ဗမာနှင့်တကွ
ပင်လုံလက်မှတ်ထိုးသူမို့
ဒို့ချင်းဟာ အထဲကလူပါ

ဒါပေမဲ့...

တို့ချင်းတွေရဲ့

ပင်လုံလက်မှတ်ထိုးတဲ့ လက်အစုံ အသုတ်ခံဆဲ၊
ကြမ္မာဖန်တီးရေး အတွေးခေါ် အနှိပ်ကွပ်ခံဆဲ၊
တန်းတူရေးဟောကြားတဲ့ ပါးစပ် အပိတ်ခံဆဲ၊
အတူယှဉ်တွဲနေထိုင်ရေး ခြေလှမ်း အချုပ်ခံဆဲ၊
ဖက်ဒရယ်အရေးအား ခွဲထွက်ရေးဟု အသမုတ်ခံဆဲ၊
ဒီမိုကရေစီတည်ဆောက်ရေး ဥပေက္ခာအပြုခံဆဲ၊
ယဉ်ကျေးမှု၊ စာပေ၊ ဘာသာစကား အချိုးနိမ်ခံဆဲ၊
စီးပွားလူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ လစ်လျူအရှုခံဆဲ၊
လူ့အခွင့်အရေး အချိုးဖောက်ခံဆဲ၊
ကြပ်တည်းလှချေရဲ့။

ဒါတွေစဉ်းစားတိုင်း

ဒီပြဿနာသူသိလွန်းပေမဲ့

ညီကိုရင်းစိတ်ကင်းမဲ့လို့

ဒို့ချင်းကို သူစိမ်းသူရံလို ဆက်ဆံပြုမူတော့

ဒို့ဘယ့်နှယ်ခံစားရမလဲ

ဒို့ချင်းတွေ 'ငွေ' ဖြစ်မှ ကျေနပ်ကြမတဲ့လား။

အကျဉ်းစုံဖေဖေသို့

သို့

နိုင်ပဲနဲလောမ်း

ချင်းလဲနဲတနေရာ

အကျဉ်းစုံ ဖေဖေ

သားမလုံမလဲနဲ စာရေးပေးလိုက်တယ်။ နံရံလေး ဖက်ကြားက အကျဉ်းစုံဖေဖေတယောက် မာစေ၊ သာစေ ကြောင်း ဆုတောင်းပေးရုံကလွဲ၍ သားကြီး ဘာကို ဘာမျှ မတတ်သာပြီ။

သားကြောင့် အပြစ်မဲ့တဲ့ အဖေဘဝ မမျှော်လင့်ပဲ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ်ကျခံပြီး အကျဉ်းသားဘဝ ရောက်ခဲ့ရတာ သားရင်ထဲ လုံးဝမချပါ။ သားကို လူတလုံး သူတလုံးဖြစ်အောင် အဖေတယောက် ဘဝကို ခါးစည်းခံပြီး လုပ်ကျွေးလာခဲ့ရတဲ့ဖေဖေဟာ ခုဆို ဝတ်စုံအဖြူ၊ သံခြေ ကျင်းဖြင့် နေပူထဲ၊ အစာရေစာ ဝတ်ပြတ်စွာဖြင့် လူမျိုးပေါင်း စုံကြားထဲမှာ အားငယ်နေပုံများ မြင်ယောင်သေးတယ် ဖေဖေ။ ဒီအတွက် အပူပြင်းဆုံးမျက်ရည်တပေါက် ကျခဲ့ရ တယ်။

အဖေကိုပြောပြမယ်၊ ဒီလောကကြီးမှာ လူသား တိုင်းမှာ အမျိုးဆိုတာရှိခဲ့ကြတယ်။ လူမျိုးတိုင်းမှာ နေရာ ဒေသ၊ ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံ၊ ဘာသာစကား၊ အတွေးအခေါ် အယူအဆ၊ လူမှုဆက်ဆံရေးရှိကြတယ်။ ဒါတွေအားလုံး ဟာ လူမျိုးတမျိုး၏ ဂုဏ်အင်္ဂါဖြစ်တယ်ဆိုတာ အဖေအ သိဆုံးပါ။ ဒါပေမယ့် အမျိုးရဲ့ဂုဏ်အင်္ဂါကို ဖျက်သိမ်း နှောင့် ယှက်ခံ ခဲ့ရတာ နှစ်ပေါင်း(၅၈)နှစ်ရှိသွားပြီ။ ဒါတွေအားလုံး ကို မကြည့်ရက်၊ မမြင်ရက်ကြတဲ့ မျိုးချစ်သားကောင်း ချင်း လူငယ်များက ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦးဖွဲ့စည်းပြီး အမျိုး သားတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်လာကြတယ်။ ထို့ကြောင့် ချင်းလူမျိုးကို ချစ်တဲ့ ချင်းမျိုးချစ်လူငယ်များ အမျိုးရဲ့တာ ဝန်ထမ်းဆောင်ရန် ၁၉၈၈ ခုနှစ်မှစပြီး အနယ်နယ်အရပ်ရပ် မှ အလွှာပေါင်စုံမှ မျိုးချစ်ရဲဘော်များ စုစည်းကြတယ်။ ၎င်းမျိုးချစ်ရဲဘော်အတွင်းမှာ အဖေသားလည်း အမျိုးနဲ့ တိုင်းပြည်အတွက် ဝင်ရောက်လာခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာ သား ရဲ့ အပြစ်မဟုတ်ပါ။ ပင်လုံကို သစ္စာဖောက်တဲ့ စစ်သွေးကြွ လူတစ်စု၏ အပြစ်ပါ။ အဖေရဲ့သားဟာ အမိမြေ၏ သမိုင်း

ပေးတာဝန်တွေကို ထမ်းရွက်ဖို့ရာ အထက်လူကြီးများ၏ တာဝန်ပေးချက်အရ တတောင်တက်တတောင်ဆင်းပြီး ကျရာတာဝန်ကို မအားမလပ် ထမ်းဆောင်ရတာ ။

အဖေသားဟာ သမိုင်းပေးတာဝန်ကို ထမ်း ဆောင်ပါမည်ဟု ခြောက်ထောင့်ကြယ်အလံကို ကိုင်ပြီး သစ္စာဆိုခဲ့ပါတယ်။ ဒီအတွက်နဲ့ မင်းရဲ့သားသူပုန်ဖြစ်တယ် ဆိုပြီး အဖေကို ဖမ်းဆီးကာ ခုတော့အဖေဟာ အကျဉ်း ထောင်ရောက်သွားပြီပေါ့။ တကယ်တော့ အဖေမှာ အပြစ် မရှိပါဘူး သားမှာလည်းအပြစ်မရှိပါဘူး။ အပြစ်ရှိတဲ့ သူ ဟာ စစ်သွေးကြွ နအဖ သာ ဖြစ်တယ် မဟုတ်လား?။

ကျနော်တို့ ချင်းလူမျိုးများဟာ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ လက်အောက်သို့ မကျရောက်မှီ သီးခြားလွတ်လပ်တဲ့ လူ မျိုး ဖြစ်ခဲ့ကြတယ်။ သို့သော် ၁၈၉၅ ခုနှစ်မှာ သူ့ကျွန်ဘဝ သို့ ပထမအကြိမ်ရောက်သွားပြီး ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှာ ဒုတိယ အကြိမ် ဗမာကျွန်ဖြစ်လာပြန်တယ်။ ဤကဲ့သို့ သခင်အ မျိုးမှ ကျွန်အမျိုးသို့ ကျရောက်သွားတဲ့ ချင်းလူမျိုး ယခု/နောင် အနာဂတ် ချင်းလူငယ်များ၏ တိုးတက်ရာ တိုးတက်ကြောင်းကို အညွန့်ချိုး ဖျက်ဆီးခြင်း ကို သားလုံး ဝမခံနိုင်ဘူး။ ပြည်သူ့တပ်မတော်ဟာ ပြည်သူ့ကိုကာ ကွယ်ရမယ့် တာဝန်သာရှိတယ်။ ပြည်သူ့ကို ကာကွယ်တဲ့ တပ်မတော်သာ ဖြစ်သင့်တယ်။ ပြည်သူ့ကို ပစ်ဖို့ ပြည်သူ က (သေနတ်)ပေးသလိုဖြစ်နေပြီ။ ထို့ကြောင့် နေ့စဉ်နေ့ တိုင်း အဖေတို့လို တောင်သူလယ်သမားကို အနိုင်ကျင့် ခါးပြ တိုက်စားနေတဲ့ စစ်ဘီးလူကြီးများကို အမိချင်းလဲနဲမှ အမြန်ဆုံးထွက်ခွာသွားပြီး တိုက်ထုတ်ဖို့ဟာ ချင်းအမျိုး သားတိုင်းရဲ့တာဝန်ဖြစ်တယ်။ ၎င်းမျိုးချစ် ပုဂ္ဂိုလ်များထဲမှာ အဖေလည်းအမျိုးအတွက် အခုထောင် ကျနေတယ်လို့ဘဲ ယူဆလိုက်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် အဖေရဲ့ သွေး အဖေရဲ့သား တစ်ယောက်လုံးရှိသေးတယ်။ ချင်းပြည်သူ့ကို နေ့စဉ်နေ့

တိုင်း ဝါးပြ တိုက်စားနေတဲ့ စစ်ဘီးလူးကြီးများကို ချင်းပြည် သူများ၏ ဆန်ကိုစား၊ ရေကိုသောက်၍ အားမာန်နဲ့ အမိ ပြည်သူ့ရဲ့ အားပေးကူညီမှုကိုရယူပြီး ဒူးမထောက် လက်မ မြောက်ဘဲ ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦး၏ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင် ရောက်ရှိသည့်အထိ ရှေ့ဆက်တိုက်ထုတ်မယ်။ လက်မ လျော့တမ်းတိုက်ပွဲဝင်အုံးမှာပါ။

နောက်ဆုံးအနေနဲ့ အဖေ့ကို သားပြောအုံးမယ်။ လူဆိုတာသေတဲ့အမျိုးဘဲ၊ ဒါပေမယ့် လူတယောက်ဟာ မသေခင်မှာ သမိုင်းရှိဖို့လိုတယ်။ အဖေဟာ သမိုင်းကပေး တဲ့တာဝန်ကို အတိုင်းအတာတခုထိတော့လုပ်သွားပြီ၊ ဒါ ဟာ ချင်းပြည်သူတွေအားလုံးက အသိအမှတ်ပြုလိမ့်မယ် လို့သာ ခံယူပါတယ်။ ထို့အတူ အဖေ့သားကိုလည်း အ ပြစ်မတင်နဲ့၊ သားတို့အမျိုးသားတော်လှန်ရေးသမား

တွေဟာ ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှစပြီး ချင်းအမျိုးသားများရဲ့ နစ်နာ ဆုံးရှုံးမှု အပေါ် အခြေခံပြီး မတရားအနိုင်ကျင့် စိုးမိုးအုပ် ချုပ်ခြင်းဒဏ်ကို မခံမရပ်နိုင်လို့သာ အဖေအိမ်ကို ကျော ခိုင်းပြီး အမိမြေအတွက် အသက်ကိုပုံအပ်ကြရတာပါ အ ဖေ။ နောင်အနာဂါတ်မှာ အမိချင်းလဲန်ကြီးဟာ ဘုရား သခင်ရဲ့ ကျေး ဇူးတော်နဲ့ လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတသော ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတော်ကြီးဖြစ်လာမယ်။ အမိချင်းပြည်သူနဲ့ အမိချင်းလဲန် အရေးကို ရှေ့ပြုပြီး အခက်အခဲအမျိုးမျိုးကို ထာဝရဘုရားထံ ဆုတောင်းခြင်းဖြင့်အနိုင်ယူပါအဖေ။

ဒီဘဝမှာ ပြန်လည်ဆုံတွေ့ခွင့်မရယင်တောင် နောင်တမလွန်ဘဝမှာ ပြန်လည်ဆုံတွေ့မယ့် သားကို ခွင့် လွှတ်ပါ ဖေဖေရေ။

ဤ
ဂျာနယ်တွင်
ရေးသားဖော်ပြထားသော
ကဗျာ၊ ကာတွန်းနှင့်
ဆောင်းပါးများသည်
စာရေးသူတို့၏ချစ်မိမိ၏
အမြင်နှင့်သဘောထား
များသာဖြစ်သည်။

လွမ်းထွက်သည့်အခြေအနေ

သိမ့်နန္ဒာထက် နာမည်လေးလုံးနဲ့ ငါ့ရင်ထဲကို တိတ်တဆိတ်ဝင်ရောက်သိမ်းပိုက်ခဲ့သူလေ။ အမြဲတမ်းတရပြီး အတွေးတွေကို ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းရှိသူပေါ့။ မှော်ဆရာလို ပြုစားနိုင်စွမ်းသူတစ်ဦးပဲ။ ဖြစ်နိုင်မယ်ဆိုရင် သူ့ကိုဝါဒအနားမှာ ထာဝရရှိစေချင်တာ။ ယောကျ်ားလေးတိုင်း ရင်ဖိုစရာမဖြစ်ရင်တောင် ငါတို့ နှစ်ယောက်မျက်ဝန်းခြင်းဆုံတွေ့ခဲ့တာတော့ ငါ့ရင်ထဲမှာ ရထားတစ်စင်းခုတ်မောင်းသွားသလို အားငယ်ဆုံးရှုံးခြင်းတွေကြားက ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်ခဲ့သူ။ လင်းလက်မှုတွေ ယူဆောင်လာပေးသော ဖန်ဆင်းရှင် မင်းသမီးလေးတစ်ပါးပေါ့ ။

တွေ့ကြုံဆုံတွေ့ခဲ့တာကတော့ ခဏတာ (၁၉၉၅ - ၂၀၀၁ခုနှစ်) ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် (ပင်မ)မှာ ပညာသင်ချိန်လေးပါပဲ။ အခုချိန်မှာတော့ မရေရာမသေချာတဲ့ အတတ်ပညာတွေနဲ့ ဖမ်းစားခဲ့ပြီး ရင်ထဲမှာခိုဝင်လောင်ကျွမ်းလွန်းဆွတ်တက်တော့မှ ဘာမှမဟုတ်တဲ့ အကြောင်းပြချက်ကလေးတွေနဲ့ အပြစ်ရှာကျောခိုင်းသွားခဲ့တယ်။ ယောကျ်ားလေးဖြစ်ဖြစ်၊ မိန်းကလေးပဲဖြစ်ဖြစ် ကိုယ်ပိုင်ဆိုင်တဲ့ လူအခွင့်အရေးတွေ ရှိကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ရှင်းပြခွင့်တွေ ဘာတစ်ခုမှ မပေးဘဲတစ်ဖွတ်ထိုး တစ်ဖက်သတ်ဆုံးဖြတ်ချက်တွေနဲ့ငါ့ဘက်က ရက်စက်လွန်းပါတယ်။ မိန်းမတစ်ယောက်ရဲ့ ချစ်တတ်တဲ့စိတ်ဟာ ယောကျ်ားတစ်ယောက်ကို ဘယ်အတိုင်းအတာအထိ ခွင့်လွှတ်နားလည်ပေးနိုင်သလဲ။ ခွင့်လွှတ်ခြင်းဆိုတာတော့ နင့်ရင်ထဲမှာရှိ လိမ့်မယ်လို့ တခြားသူ တစ်ဦးဦး ယုံမှားသံသယရှိစွာ ပြောခဲ့ရင်တောင် ငါ့ရဲ့ဝင်သက်ထွက်သက်တွေ ရပ်တန့် သွားမှ ယုံနိုင်လိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် ငါသေဆုံးခဲ့ရင် ငါ့ရဲ့ပိ ညာဥ်က သံသယတွေတစ်ပွေ့တစ်ပိုက်နဲ့ နင့်ရဲ့ထဲက ခွင့်လွှတ်နားလည်းပေးခြင်းဆိုတာတွေကို တွေ့ရှိနိုင်ဖို့ တက်ကြွစွာ ရှာဖွေနေဦးမယ် ထင်တယ်။

လောကမှာဖြစ်ချင်တာတွေကိုဘေးဖယ်၊ ဖြစ်သင့်တာတွေကိုပဲ ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်နေရမှတော့ ပျော်ရွှင်

ဖွယ်စရာဆိုတာတွေကိုအလိုလိုနေရင်း ကွယ်ပျောက် ဆိတ်သုဉ်းနေရတော့တာပဲ။ ဒါပေမယ့် နင်နဲ့ပါတ်သက်ခဲ့လို့ပျော်ရွှင်ခြင်းဆိုတာတွေဟာ ဧည့်သည်တစ်ဦးလို မခေါ်ဘဲ ရောက်လာခဲ့သလို မနှင်ဘဲနဲ့လည်း ပြန်ထွက်သွားခဲ့တယ်။ မျက်နှာအမူအရာ ရယ်မောပြုံးရွှင်နေရုံနဲ့အဲဒီလူဟာ စိတ်ချမ်းသာတယ်လို့ ဆိုနိုင်လား။

သိမ့်နန္ဒာထက် လွမ်းထွက်တမ်းတနေသူဟာ စိတ်ဓါတ်ပျော့ညံ့တဲ့သူတစ်ဦးရယ်လို့ နင်လှောင်ပြောင်နေသလား။ ငါ့ငြင်းဆိုချင်တယ်။ ရင်ထဲကအလိုလို လွမ်းထွက်တတ်မှုတွေဟာလည်း စိတ်ဓါတ်မာကျောတဲ့ သူတွေမှာလည်း ရှိချင်ရှိနေနိုင်တာပဲ။ အတ္တကြီးတဲ့ သူတစ်ဦးဟာလည်း သူ့ရင်ထဲကခံစားမှုတွေ သူတစ်ပါးကိုညှာလို့ရမှာမဟုတ်ပါဘူး။ အတ္တဆိုတာ လူတိုင်းမှာတစ်မျိုးမျိုးရှိနေတတ်ကြပေမယ့် အဲဒီအတ္တကြီးတဲ့သူတွေထဲမှာ ငါ့လိုနဲ့လုံးသား နူးညံ့တဲ့သူဟာ ငါ့ရဲ့ခံစားမှုတွေ၊ လွမ်းထွက်မှုတွေကို သူတစ်ပါးလည်း ညှာလို့မရနဲ့ အခံရခက်နေတဲ့လူသားတစ်ဦးအဖြစ် နင်သိနေနိုင်မလား။ လွမ်းတယ်ဆိုတာကို ဘာအရေးကြီးလဲလို့ နှုတ်ကသာပြောချင်ပြောကြမယ်၊ ငြင်းချင်ငြင်းကြမယ်၊ ရင်ထဲမှာ လှိုက်ဟာဆူလောင်နေတာကို ဘယ်သူမှ မမြင်နိုင်သလို ငြင်းလို့လည်း မရနိုင်ပါဘူး။

တစ်ခါတစ်လေ သတိရခြင်းဆိုတာတွေ၊ လွမ်းထွက်မှုတွေ၊ နာကျည်းမှုတွေအရာအားလုံးကို ဥပေက္ခာပြုထားပြီး အဆုံးသတ်မေ့ထားလိုက်ချင်တယ်။ ခဏတာဆို တွေ့ကြပြီး နောက်တစ်ကြိမ် ဘယ်နေရာမှာဆုံတွေ့နိုင်ခွင့်ရမလဲ။ မမြင်နိုင်တဲ့အနာဂတ်ကိုမျှော်တွေးရင်းနဲ့ အသက်တို ချင်တိုပါစေ၊ ရူးသွပ်သွားခဲ့ပါစေ၊ ဘယ်အချိန်မှာ ဆုံတွေ့နိုင်ခွင့်ရမလဲဆိုတဲ့ ဆန္ဒတွေနဲ့ မျှော်တွေးနေအံ့မှာပဲ။ တခြားသူတွေအတွက် အဓိပ္ပါယ်မရှိနိုင်ဘူးလို့ဆိုနိုင်ပေမယ့် ငါ့အတွက်ကတော့ သေဆုံးသွားနိုင်လောက်တဲ့အထိ အဓိပ္ပါယ်ရှိတယ်။ (ရူးသွပ်နေသူတစ်ဦးမှာလည်းဆန္ဒတွေနဲ့လေ)။

နှင်းဆီပန်းတို့ကို နှစ်သက်ခဲ့စဉ်တစ်ချိန်က နှင်းဆီ ပန်းတို့မှာစူးရှတဲ့ချွန်မြဲမြဲ ဆူးလေးတွေရှိနေမှန်း မသိခဲ့ရိုးအ မှန်ပါ။ နှင်းဆီပွင့်ပတ်လေးတွေရဲ့ နူးညံ့ပြင်သာမှုနဲ့ အရောင် အသွေးနုနုလေးတွေကို တရိုက်မက်ကြည့်ရှု စိတ်ဝင်စားခဲ့ စဉ်ကလည်း ဆူးတွေကိုမတွေ့ခဲ့။ နှင်းဆီရနံ့ သင်းသင်းက လေး ရင့်ဝဲလွင့်ပျံ့သန်စဉ် အချိန်ကလည်း ဆူးတွေကိုမမြင်မိ ခဲ့။ ရိုးတံညှိရောင်ဆူးတွေက ကျောက်စိမ်းရောင် အရွက် လေးတွေအောက်မှာ ပုန်းကွယ်နေခဲ့ကြတယ်လေ။ ပွင့်ပတ် ကလေးတွေ ညှိုးရောင်ငိုက်နွမ်းလို့ကြေမှုသွားချိန် ရောက်မှ ဝါရော်စိမ်းညှို့တဲ့ ရိုးတံညှာပေါ်က ခပ်နွမ်းနွမ်းအရွက် လေး တွေရဲ့ အောက်မှာချွန်မြဲမြဲတဲ့ အဲဒီဆူးတွေကိုမြင်ခဲ့ရတယ်။ မထင်မိခဲ့ဘူးလေ။ အရမ်းမြတ်နိုးနှစ်သက်ခဲ့ရတဲ့ ပန်း တစ် ပွင့်မှာ သွေးထွက်စေနိုင်တဲ့ ဆူးတွေရှိနေမယ်ဆိုတာကို သွေးထွက်တာမှ ဆူးစူးမှန်းသိခဲ့တဲ့လူတစ်ယောက်ဟာ ရနံ့ လေးတွေနဲ့ကြည့်နူးရုံ။ ပွင့်ပတ်ကလေးတွေရဲ့ အလှတရား ကို ကဗျာဖွဲ့နေရုစိုက်နေခဲ့လို့ပေါ့။ သောကများစေမယ့် ဆူးတွေကို သတိမှမထားခဲ့တာ။

(၃)

အိပ်မက်တွေကို ငါအရမ်းကြောက်တယ် နင်နဲ့ ပတ်သက်လေသမျှ အချိန်ကလပတ်လုံး ငါ့ဘဝရဲ့ညများစွာ ဟာ နင့် အတွက်မက်ရတဲ့ အိပ်မက်ချည်းပဲဖြစ်နေလို့။ အိပ်မက်နဲ့ဘဝဆန့်ကျင်ဘက်တွေချည်း ဖြစ်နေတတ်တဲ့အ တွက် အဲဒီအိပ်မက်တွေကိုငါအရမ်းကြောက်တယ်။ အိပ်မက်ထဲမှာ နင်အဝေးကိုထွက်သွားလို့ ငါအလန့်တ ကြားလှမ်းခေါ်ရင်း မိုးမလင်းသေးဘဲ ထခဲ့ရတဲ့နေ့ များစွာ လည်းရှိခဲ့ဖူးရဲ့။ ငါမအိပ်ဘဲနေ့များစွာနေခဲ့ဖူးတယ်။ ညများ စွာမှာ နင်နဲ့ အတူလျှောက်ခဲ့ဖူးတဲ့အိပ်ပတ်လမ်းသို့ တစ် ယောက်တည်း လမ်းလျှောက်ရင်း နင်နဲ့အတူထိုင်ဖူးတဲ့ အင်းလျားကန်ဘောင်နှင့် ရေတမာခုံပြာတန်းရယ်၊ အာရ် စီ သစ်ပုပ်ပင်၊ ချစ်သူလမ်းကြား၊ တက္ကသိုလ်များ စာကြည့် တိုက်ရယ်၊ အမိုးချွန်ချွန်နှင့် ဂျပ်ဆင်ဘုရား ကျောင်းရယ်၊ နေရာဟောင်းလေးတွေကို ဝေးကြည့်ရင်း နင် ငါ့ကို ဘာ ကြောင့် မုန်းသွားခဲ့သလဲဆိုတာကိုပဲ မိုးစင်စင် လင်းတဲ့အ ထိတွေ့နေမိတယ်။ ညစဉ်ညတိုင်းငါ့မှာ မအိပ်ရဲ သ လောက်ကို ဖြစ်နေရတယ်။ အဲဒီလိုအချိန် ဆိုရင် နင့်ရဲ့ ချစ်စရာ မျက်နှာလေးကတော့စာကြည့်စားပွဲပေါ်မှ မှန်

ဘောင်လေးထဲကနေ ငါ့ကို လှောင်ပြောင်နေလေရဲ့။ ဝမ်းနည်းကြေကွဲစရာ အိပ်မက်တွေကိုတော့ မပြီးနိုင်။ မဆုံ နိုင် ဘဝမှာမက်နေရတုန်း ချိုမြိန်သာယာတဲ့ အိပ်မက်တွေ အကြောင်း လာမပြောကြပါနဲ့။ ငါမသိချင်ဘူး၊ အဲဒီမသိခြင်း ရဲ့နောက်ကွယ်မှာ သိခြင်းတစ်ခုဟာ ရပ်တည်နေမယ်ဆိုရင် အဲဒီသိခြင်းဟာ နှင်းဆီတစ်ပွင့်ပဲဖြစ်မှာပဲ။ နင်ကတော့ ငါ့ဘဝထဲကနေ အိပ်မက်လေးလိုပဲ ထွက်သွားခဲ့တယ်။

နင့်ကို ချစ်စနိုးနှင့် လင်းလက်လို့ ငါခေါ်ခဲ့တယ် လေ။ ငါ့ဘဝအတွက် နင်က လင်းလက်မှုများ ယူဆောင် လာပေမယ့်ဆိုပြီး နင့်သဘောတူ ငါခေါ်ခဲ့တာ။ နင်က ငါ့ကို ဆလိုင်းလို့ ပြန်ခေါ်ခဲ့တယ်နော်။ နင်တောင်ကြီး အလည် သွားတုန်းက ငါ့အတွက်ဆိုပြီး ရှမ်းအင်္ကျီတစ်ထည် လက် ဆောင်အဖြစ်ယူဆောင်လာပေးခဲ့တာ သူငယ်ချင်းအား လုံးက နင်နဲ့ ကျောင်းဝင်းထဲမှာ အတူတူ လျှောက်ခဲ့ကြ တဲ့ အချိန်လေးတွေကိုတော့ ဘယ်အရာနဲ့မျှ မလဲနိုင်ပါဘူး လို့ဆိုခဲ့ရင် ကြားတဲ့သူတွေအားလုံးပါ ငါ့ကိုဝိုင်းဟား ကြ လိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် ငါမကြောက်ဘူး။ အမြဲတမ်း နင့်ကို ချစ်တဲ့ သူငယ်ချင်း တယောက်အနေနဲ့ အမြဲတမ်းရပ်တည် ချင်လို့ပါ။

နင်မှတ်မိဦးမလား။ ငါတို့ Forth year စာမေး ပွဲကြီးမတိုင်ခင်လေးမှာ မနိုင်တဲ့ဘာသာတွေအတွက် ဆရာ မဆီ ငါတို့ သူငယ်ချင်းအုပ်စု စာသွားမေ့ခဲ့ကြ တယ် လေ။ အဲဒီတစ်နေ့ သင်္ကေတမှာနေထိုင်တဲ့ International Law ဆရာမအိမ်မှာ ထမင်းစာကြတဲ့အချိန် ငါတော့ နင် မျက် ရည်ကျခဲ့ပြီး ထမင်းဆက်မစာတော့ပဲ နင်ငိုခဲ့တာ။ နင် မျက်ရည်တစ်စက်ကျရင် ငါမနေထိုင်တတ်တော့။ အဲဒီ နေ့က ငါလေ ထမင်းဆက်မစာနိုင်တော့ပဲ အိမ်အပြင် ဘက်ထွက်ပြီး လန်ဒန်စီးကရက်တစ်လိပ်ကို အရှိန်ပြင်းပြင်း နှင့် ဖွာရိုက်ခဲ့တာ။ နင်နဲ့ပတ်သက်ခဲ့သမျှကို ပြန်လည်တွေး မိတိုင်း မျက်ဝန်းအိမ်မှာ မျက်ရည်ကြည်တို့ ဝေ့သီရစမြဲ လေ။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ငါရပ်နေတဲ့နေရာ လေးက တော့ နင့်ကို လွမ်းရမယ့် နေရာလေးပေါ့။ အဲဒီနေရာလေးမှာ အရမ်းမျှော် လင့်ပြီး တစ်စုံစီမံကြာချင်လှတဲ့ ဆလိုင်းကို အရမ်းချစ် တယ်ဆိုတဲ့ စကားလေးတွေဟာ အသံလှိုင်းတစ်ခု အဖြစ် ထွက်ပေါ်မလာခင်မှာဘဲ နင်ငါ့အနားကနေ ပြေးထွက် သွားခဲ့တယ်နော်။

တချိန်တုန်းက ရွှေရောင်တွေတဝင်းဝင်း တလက် လက်ထနေတဲ့ မျှော်လင့်ခြင်းတွေ၊ ရိုးတွင်းချဉ်ဆီထဲ ကခွန် အားတွေ၊ အိမ်မက်စိတ်ကူးကမ္ဘာထဲက အတွေးအားမာန် တွေ၊ လေပြေလေညှင်းတွေထဲက ကြည်နူးခြင်းရနံ့တွေ၊ လျှောက် လှမ်းရာလမ်းတစ်လျှောက်ရဲ့ ရင်ခုန်ကြည်နူးဖွယ်၊ တက်ကြွမှုခြေလှမ်းတွေ၊ မျက်ကြည်လွှာမှာအစဉ်အမြဲ ကိန်းဝပ်နေတဲ့ နင့်ရဲ့ပုံရိပ်တွေ၊ နင့်ရဲ့နို့မူဟန်၊ အပြုံးနုနုလေး တွေအားလုံးဟာ အခုတော့ဖြင့် တစ်လွှာခြင်း တစ်ဖပ် ခြင်း ဖွင့်လှစ် ခွာချင်း လေပြင်းပြင်းမှာပင် ကြေမှုသွားခဲ့ ရပြီး အားလုံးလွင့်သွားခဲ့ရတယ်လေ။

နင့်ကိုမေ့သွားနိုင်ဖို့ ဘယ်သူကမှ စွမ်းဆောင် နိုင်ချိန်မှာ တော့ ခပ်ဝေးဝေးက ဂီတသံတစ်စကို အပြောင်း အလဲအဖြစ် အလွမ်းတွေသယ်လာကြပြန်တယ်။ ညရဲ့ တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်မှုနဲ့ အေးစက်ထုံထိုင်မှုအောက်မှာ **Hollow Guitar** တစ်လုံးရဲ့ကြိုးမျှင်တွေဟာ ဝါရဲ့ကြော ကွဲ သံစဉ်တွေနဲ့အတူ လိုက်ပါကခုန်လေရဲ့ ဆွေးဆွေးရီရီနဲ့ အ လွမ်းတွေဟာ ဆောင်းဦးလှိုင် ဆိုထားတဲ့ ဇူလိုင်မိုးသီချင်း စာသားဖြစ်လိုဖြစ်။ ပြီးသီတာသိန်းတန်ရဲ့ တို့သတိရနေ မှာပါ သီချင်းစာသားတွေ ဖြစ်ဖြစ် ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် နင့်ကို လွမ်းနေချိန်မှာတော့ အဖော်တွေပါပဲ။ ဒါမှမဟုတ် ဘဝခြင်း ထပ်တူညီတာတွေလည်း ဖြစ်ချင်းဖြစ်မှာပေါ့။ အဲဒီဂစ်တာ အဖွဲ့လေးကတော့ အိပ်ခန်းကျဉ်းကျဉ်းလေးထဲမှာ အိပ်မ ရခြင်း၊ သတိရ တမ်းတခြင်းတွေနဲ့ တထီးတည်း မှေးစက် လို့ ငုတ်တုတ်ထိုင်ရင်းအဝေး ထွက်သွားတဲ့ ချစ်သူကို မျှော် လင့်ခြင်းတွေနဲ့ လွမ်းနေတဲ့ကောင်လေးတစ်ယောက်ရှိ ကြောင်း သတိပြုမိမှာမဟုတ်ပါဘူး။ လောကမှာ ငါလိုနု လုံးသာဒါဏ်ရာ ဒါဏ်ချက်တွေနဲ့ ကံကြမ္မာရဲ့မျက်ကွယ် ရောက်နေရပြီး အဆင်မပြေမှုတွေရဲ့ ဂုတ်ခွစီး ခံထားရတဲ့ လူငယ်တွေ ဘယ်လောက်များ နေပါလိမ့်။ ငါ တစ်ယောက် တည်းဆိုရင်တော့ဝမ်းနည်းမိမှာ အမှန်ပဲ။ ငါမငိုဘဲမျက် ရည်တွေကျလာခဲ့တာ နင့်ကိုငါ သိပ်ချစ်ခဲ့လို့ပေါ့။

ငါတို့ **Final year** စာမေးပွဲကြီးမပြေခင် နှစ်ပတ် အလို ကျောင်းသားဘဝရဲ့ နောက်ဆုံး ကျောင်းတတ်ကြ တဲ့နေ့လေ။ အတန်းပြီးတော့ ငါတို့ရာမညဆောင်အောက် မှာ နင့်အိမ်က ကားကိုကူစောင့်ပေးနေတဲ့အချိန် နင်ငါ့ကို တို့သတိရနေမှာပါ သီချင်းဆိုပြဖူးတယ်လေ။ အဲဒီအချိန်က

နင် ဘာကြောင့် အဲဒီသီချင်းကလေး ဆိုဖြစ်သလဲဆိုတာ အခုမှ ငါပြန်တွေးခံစားယင်းငါနင့်ကိုလွမ်းလို့ ငိုနေခဲ့တာ ဘယ်သူမှ မသိပေမဲ့ ခေါင်းအုံးကလေးကတော့ စိတ်မ ကောင်းခြင်းများစွာနဲ့ ဝမ်းနည်းစွာ သက်သေပြချင်နေ တာ။ နင်နဲ့ငါ သာယာခြင်းလမ်းမှာ ကြည်နူးခြင်းများစွာနဲ့ တယောက်လက်တယောက်တွဲပြီး လျှောက်လှမ်းရမယ် ထင်တာ။ အခုတော့ အထီးကျန်ဆန်တဲ့လမ်းမှာ လွမ်း ဆွတ် ကျွမ်းမြေ့ခြင်းတွေနဲ့ ငါတယောက်တည်းပေါ့။ နင်နဲ့ခွဲ ခွဲရချိန်မှာ နင့်ကို ငါအသည်းနှင့်အောင် အရမ်းချစ်နေပြီ ဆိုတာ သိလိုက်ရတယ်။ နင့်ကို စွဲစွဲလမ်းလမ်းချစ်နေပြီ ဆိုတာလည်း နင်သိမှာပါ။ အဲဒါကြောင့် ဖြေရှင်းခွင့် ဘာမှ မပေးပဲ ရက်ရက်စက်စက်ခါးသီးစွာ မုန်းတီးစိမ်းကား သွား ခဲ့တာ ငါဘာမှ မတတ်နိုင်တော့ဘူးလေ။ မျက်ရည်တွေ ကိုသာ စကားလုံးအဖြစ် ပြောင်းလဲခွင့်ရခဲ့မယ်ဆိုယင် အဲဒီ မျက်ရည်တွေဟာ နင့်အတွက် ဖြောင့်ချက် စကားလုံး တွေ ပဲဖြစ်မှာ။

အချစ်ရှိတဲ့လူတွေဟာ ချစ်တာကို ကဗျာဆန် ချင်ကြတယ်။ အချစ်ကိုရနိုင်ဖို့ ဘာတွေပေးဆပ်ခဲ့ရ သလဲ ဆိုတာ သိချင်ကြတယ်။ ငါကတော့ အချစ်ကို ကဗျာ မဆန် ချင်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ဖြူဖွေးသန့်စင်တဲ့ ပိုးပဝါးပါး လေးတွေ အုပ်ထားတဲ့ ဟိုးနုလုံးသားတနေရာက ရယူရန် ခက်ခဲ လွန်းတဲ့ အဖြူရောင်မေတ္တာခြုံထည်လေးဟာ ဘယ် လောက်ပဲ သေးငယ်ပါစေ၊ သန့်စင်တယ်။ ပူလောင်မှုကင်း တယ်။ အပေးအယူမရှိဘူး။ အတ္တမကြီးဘူး။ နားလည်မှု၊ စာနာခံစားပေးနိုင်တဲ့ ပန်းခက်ကလေးတွေပါဝင်သော အဖြူရောင်ခြုံထည်လေးပေါ့။ ပါးလွှာပေမဲ့ နွေးထွေးတဲ့ လုံ ခြုံမှုကို ပေးနိုင်မှာပါ။ (ဒါပေမယ့် လက်တွေ့မှာ ဘာဆို ဘာမှ ဖြစ်မှ မလာပဲလေ)။

(၄)

အခုချိန်မှာ နင် ငါ့ကို ဘယ်လောက်နာကျည်း နေတယ်ဆိုတာ ငါခန့်မှန်းလို့ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် နင်ငါ့ကို မုန်းတီး နေတာကို ငါမသိအောင် ပိရိသေသပ်တဲ့ဟန် ဆောင်မျက်နှာဖုံးတစ်ခုနဲ့ ခရီးသွားဟန်လွဲလမ်းမှာ တွေ့ခဲ့ ရင်တောင် ငါ့ကိုအလှပဆုံး ဆက်ဆံခဲ့တာ အနိုင်ရသွား တဲ့နင့်ရဲ့ခါးသီးမှုအတ္တ။ ဒါဟာနင့်ရဲ့ တန်ပြန်ကလဲ့စား ချေခြင်းဆိုတာ နင်မပြောလည်း ငါသိနေခဲ့ပါတယ်။ ငါ့ရဲ့

နောင်တရနေတဲ့ မျက်နှာကိုတစ်စုံစီမိမိခံစားချင်တဲ့အဖြစ် ဟာ နှင့်အတွက်တော့ အရသာရှိမယ် (Bencafe) တစ် ခွက်ပဲထင်တယ်။ ငါ့ရဲ့ မှားယွင်းခြင်းတွေကို အကြိမ်ကြိမ် ဖြေရှင်းစမ်း။ ခွင့်လွှတ်ခြင်းဆိုတာ ငါ့အတွက်မရှိစေရဘူး ဆိုတဲ့ နှင့်ရင်ထဲက နာကျည်းစွာ ထွက်ပေါ်လာတဲ့ ခံစား ချက် စကားလုံးတွေ။

အခုယုံကြည်ချက်နှင့် တစ်နေရာဆီဝေးနေကြ ချိန်မှာ နှင့်ကိုလွမ်းနေရတဲ့ အလွမ်းဆိုတာမြားတစ်စင်းဖြစ် ခဲ့ရင် အသည်းနှလုံးတွေ ဇကာပေါက်ဖြစ်နေလောက်ပြီ။ သတိရတယ်ဆိုတာထက် မေ့လို့မရဘူးဆိုတာ ပိုမှန်ပါလိမ့် မယ်။ နှင့်အတူ လျှောက်လည်ဖြစ်ကြတဲ့ ရက်ကလေး တွေကို အခုထက်ထိ ငါတစ်ယောက်ဘောင်ခတ်သိမ်း ထားနေဆဲပဲ။

လေပြေလေညှင်းလေးတွေရဲ့ သယ်ဆောင်မှုနဲ့ အတူ လွင့်မျောလာတဲ့ဂီတသံစဉ်လှိုင်းလေးတွေဟာ နှင့် တီးခတ်လိုက်တဲ့အသံများလား။ အိပ်မရတဲ့ညတိုင်း နှင့်ဆို တဲ့တယူသန်တဲ့အချစ်တစ္ဆေမလေးတစ်ယောက် ငါ့ကို မျက်ဝန်းစိမ်းစိမ်းနဲ့ ခြောက်လှန့်နေတတ်တယ်လေ။ ပြီး တော့ အချိန်ကာလရဲ့အပိုင်းအခြားဟာ လူတစ်ယောက် ရဲ့စိတ်ကို မေ့လျော့သွားစေနိုင်သလား။

ငါ့အခုထိ မမေ့နိုင်တာ ၂၀၀၀ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ ၁၂ ရက်နေ့ကိုပဲ။ နှင့်ရယ်ငါရယ် အတန်းပြီးတော့ ငါတို့ရာ မညဆောင်အောက်မှာ အတူတူထိုင်ခဲ့ကြတယ်လေ။ နှင့် အဲဒီနေ့က နှင့်မျက်နှာမကောင်းတော့ ဘာကြောင့်လဲ ဆို တာ ငါ့အကြိမ်ကြိမ် မေးခဲ့ပေမယ့် နှင့်မဖြေခဲ့ဘူး။ ညမှာ ငါဖုန်းဆက်တော့မှပဲ နှင့်ငါ့ကို ရှင်းပြခဲ့တယ်။ နှင့်ကို အိမ် ထောင်ချပေးဖို့ စီစဉ်ပေးနေတယ်ဆိုတာ နှင့် ငါ့ကို ပြောပြ တော့ ငါလေ- ရုံးသွပ်မတတ် ဖြစ်ခဲ့ရတယ်။ အဆင်သင့် မဖြစ်သေးတဲ့ ငါ့ဘဝကိုတွေးရင်း ရင်နာမိတယ်။ နှင့် ငါ့ကို အားပေးစကားတွေပြောရင်း သုံးနှစ်ထိစောင့်မယ်ဆိုတဲ့ ဂတိ နှင့်ငါ့ကိုပေးခဲ့တယ်လေ။ အဲဒီ တစ်ညလုံးငါ့အိပ်ပဲ နှင့်တို့အိမ်ရှေ့မှာလာထိုင်ပြီး မိုးစင်စင် လင်းတဲ့ အချိန်ထိ စဉ်းစားခဲ့မိတယ်။

ဒါပေမယ့် ဒီအချိန်မှာ မေ့လျော့သွားစေနိုင် တယ်ဆိုရင်လည်း နှင့်ငါ့ကိုမေ့နေလောက်ရောပေါ့ အခု တော့ ငါ့အဖြစ်က အိပ်မက်ကလေးမက်ရုံနဲ့ ကြေကွဲ တတ်

ခဲ့ပြီပဲ သုံးနှစ်တာကုန်ဆုံးခဲ့သွားတော့ တို့နှစ်ယောက်လုံး ဂတိစကားခံခဲ့ကြတာတွေ၊ ငါမတတ်နိုင်စွမ်းခဲ့တာ ငါ ဘက် က ဖြစ်ပျက်ခံစားသမျှတွေ ရှင်းပြခွင့်နောင်တစ်သက်လုံး မရခဲ့ရင်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ မသိခဲ့ရင်ပဲဖြစ်ဖြစ် ကိစ္စမရှိပါဘူး လေ။ ဖြစ်လာသမျှအခြေအနေမှာဖြစ်သလိုနေထိုင်လိုက် တော့ မယ်။ ငါ့အချစ်ဆုံး သူငယ်ချင်းဇော်လတ်ဆီကနေ ဖုန်းမှ တဆင့်နှင့် အိမ်ထောင်ကျသွားပြီဆိုတဲ့ သတင်းကြားရ တော့ ငါ့အလူးအလဲခံစားမိပါတယ်။ ဘာသာမတူတာ တွေက ငါတို့နှစ်ယောက်ရဲ့ သစ္စာဂတိ စကားတွေကို ဖျက် ဆီးပစ်လိုက်ပြီနော် (Classical)ဆိုတဲ့ ဂန္ထဝင် သီချင်းသံ စဉ်လေးတွေ ဖန်တီးနိုင်စွမ်းရှိတဲ့ နှင့်နဲ့ငါ့ရဲ့ ရန်ကုန်တက္က သိုလ် (ပင်မ) ရာမညဆောင်မှာ ဆုံတွေ့ခဲ့တယ်။ တစ် ယောက်နှင့်တစ်ယောက် သယောဇော်ရှိခဲ့တာတွေက အိပ် မက်တွေလား။ ဒါဆိုရင်လည်း အိပ်မက်တွေထဲကပဲ နှင့်ကို ငါ ဘယ်လောက်ချစ်ကြောင်း ဘယ်လောက်မြတ်နိုး ကြောင်းတွေကို ပြောပြတော့မယ်နော်။

အပြင်ဘက်မှာတော့ တစ်သက်လုံးပြောပြခွင့် မရှိတာတော့သေချာသွားပါပြီ။ နှင့်ကို ငါ့အပြစ်မတင်ရက် ပါဘူး။ အပြစ်ရှိခဲ့တာငါ့ကိုယ်ပါ။ ဘယ်တော့မှ ပြန်မဆုံနိုင် တော့ဘူးဆိုတာ ငါနားလည်ခဲ့ပါပြီ။ နှင့်ငါ့ကိုပြန်သတိရ ချိန်မှာ နှင့်ကိုရှင်းပြခွင့်မရခဲ့တဲ့လူသားတစ်ယောက် (ငါ) ဟာ တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်ပြီး ပူလောင်ခြင်းအပြည့်နဲ့ ဒီဘဝ မှာရှင်းပြခွင့်ရပါစေလို့ ဆုတောင်းရင်း နှင့်ရဲ့မာကျောလှတဲ့ ခွင့်လွှတ်ခြင်းဆိုတာကိုရှာတွေ့ဖို့ အထီးကျန်ပိဉာဉ်အဖြစ် နှင့်အနားမှာ ထာဝရရစ်ပဲလွင့်ပျံ့မှာ။ ပြီးတော့ နှင့်ကိုသိပ် ချစ်ခဲ့တဲ့ ငါဟာ နှင့်နဲ့ဘယ်တော့မှ ဆုံနိုင်ခွင့်မရှိတော့တဲ့ ဟိုး ကမ္ဘာတစ်ဖက်ကို ဘဝခြားကာ ရောက်သွားခဲ့ပြီ ဆို တာနှင့်တစ်ယောက်သိခဲ့မယ်ဆိုရင်။

ဆလှိုင်း R ကျင်စ (ဥပဒေပညာ)
ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်

ရင်နှင့်ဖွယ် ကျန်းမာရေးမှတ်တမ်း

ဇလပ်ထက်နီ

လူထုကျန်းမာရေးလုပ်သားတစ်ဦး၏ ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်မှန်ကို ပြန်လည်ပုံဖော်ခြင်းဖြစ်သည်။

သက်ဆိုင်သူတိုင်း သိပါစေ၊ နားလည်နိုင်ပါစေ။

သက္ကရာဇ် ၂၀၀၆ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လအတွင်းချင်း လဲန်းဒေသ အိန္ဒိယ-မြန်မာနယ်စပ်တနေရာသို့ လူထု ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် နယ် လှည့်ဆေးကုရန် သွားရောက်ခဲ့သည်။ ၎င်းတောင်ကြော တွင်ကျေးရွာပေါင်း (၁၀) ရွာပါဝင်သည်။ ၎င်းအနက် ကျေးရွာပေါင်း (၄) ရွာကိုသာ ဆေးဝါးကုသမှု နှင့် ကျန်း မာရေးပညာပေး ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

၎င်း တောင်ကြောရှိ ကျေးရွာများသည် အခြား မြို့နယ် တောင်ကြောများနှင့် နှိုင်းစာလျှင် ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု လုံးဝ ကင်းမဲ့နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကျေးရွာ(၁၀) ရွာတွင် လူဦးရေ ပျမ်းမျှအားဖြင့် (၅၀၀၀) ကျော်ရှိခဲ့ရာ ဆေးဆရာ /မများ သူနာပြုဆရာ /မများ သူနာပြုဆရာ၊ဆရာမများ သားဖွားဆရာမများလုံးဝမရှိ သည်ကို တွေ့ရသည်။ ကျေးရွာ နှစ်ရွာတွင် ယူအဲန်ဒီပီ မှ သင်တန်းပေးခဲ့သော ကျန်းမာရေးလုပ်သားအမျိုးသမီး (၂) ဦးရှိသော်လည်း ယင်းကျန်းမာရေးလုပ်သားများသည် အခြားကျေးရွာများနှင့်မြို့များတွင် ကျောင်းတက်နေသူ များဖြစ်နေကြပါသည်။ ကျေးရွာပေါင်း (၁၀) ရွာအနက် အသက် (၄၅)နှစ်အရွယ်အရပ်လက်သည် အမျိုးသမီး တစ်ဦးသာရှိပြီး မီးဖွားပေးရာတွင် ယင်းတောင်ကြောရှိ ကျေးရွာများသည် အရပ်လက်သည် အမျိုးသမီးကိုသာ အားကိုးနေကြရသည်။ မြို့နှင့် အနည်းဆုံးမိုင် (၄၀) ကျော် ဝေးသော ရွာများဖြစ်ကြပြီး နာမကျန်းဖြစ်သောအခါတွင် ငွေကြေးတတ်နိုင်သူများသာ ဆေးရုံသို့ သွားရောက်ပြသ နိုင်ခဲ့ရာ ဆင်းရဲသော ရွာသူရွာသားများသည် နေအိမ် တွင် ကြိတ်မိတ်ပြီး ရောဂါဝေဒနာခံစားနေခဲ့ကြ သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ကျေးရွာတရွာတွင် နအဖအစိုးရမှ သား ဖွားဆရာမတစ်ဦးထားရှိခဲ့သော်လည်း ယင်းဆရာမသည်

မွန္တလေးသူဖြစ်သောကြောင့် နှစ်နှစ်အတွင်း တစ် ကြိမ် လာရောက်ပြီး တစ်ပတ်လောက်သာ နေခဲ့သည်ဟု ရွာသူရွာသားများက ပြောခဲ့ ကြသည်။

မိမိခရီးစဉ် တွင် အဓိကကြုံတွေ့ရသော ရောဂါ များမှာ-

- သံထခြင်း၊
- အစာအိမ်ရောဂါ၊
- သွေးတိုးရောဂါ၊
- ဝမ်းလျော့၊ ဝမ်းကိုက်၊
- အမျိုးသမီးများတွင် ဆီးခုံရိုးတွင်း ရောင် ရမ်းခြင်း၊
- တီဘီ၊
- သွေးအားနည်း၊
- ဆီးလမ်းကြောင်းရောင် ရောဂါ၊
- လိင်မှတဆင့်ကူးစက်ရောဂါ ၊
- ကလေးများ အဟာရချို့တဲ့ခြင်းများအဓိက

တွေ့ခဲ့ရသည်။

ကျေးရွာ (၄)ရွာအတွင်း မိမိတွေ့ရှိခဲ့သည့် လူထု ကျန်းမာ ရေး အခြေအနေကို တင်ပြရမည်ဆိုလျှင်-

- Worm infestation	117
- Malaria (PV)	3
- Paneumonia	4
- Typhoid	2
- Diarrhoea	13
- Dysentery	2
- Gastic	80
- PID	51
- UTI	14
- Hypertension	17
- Renal Stone	4
- ARI	7

Tonsilitis	1
Aoenditics	2
Peptic Ulcer	1
BeriBeri	4
Otitis Exatrana	5
STI suspence	36
TB Suspence	10
Malnutrition	36
Heart Diease	1
Total	410

ရေး အခြေအနေဟာ အင်မတန်ရင်နှင့်ဘွယ် ကောင်းလှသည်။ တနှစ်လုပ် တနှစ်စား ဘဝဖြင့် ဝမ်းတထွာအတွက် ဘဝကို ရင်ဆိုင်နေကြရသောချင်းပြည်သူများအတွက် အနာဂတ်ဟာ ဝေဝါးနေသည်ဟု ဆိုရမည်သာဖြစ်သည်။ ဘဝနေဝင်ချိန်နီးနေပြီဖြစ်သောမြေနမ်းလှမ်းကုန်း မိဘပြည်သူများသည် တလျှောက်လုံး စိတ်ထောင်း ကိုယ်ကြေလျက် ဘဝကူးသွားကြရတဲ့သူ ဒုနဲ့ဒေးပါ။ တွေးမိတိုင်း ရင်ထဲမချိပါ။ အထူးသဖြင့် ကျောင်းနေရွယ် ကလေးများ၏ အနာဂတ်သည် ခုနေအတိုင်းသာဖြစ်နေပါက မတွေးရက်စရာပင်ဖြစ်သည်။ အနာဂတ်ကြယ်ပွင့်ကလေးများဆိုသည့် စကားလုံးဟာ သူတို့လေးတွေအတွက် ဘာမှ အဓိပ္ပာယ်မရှိပေ။

ကျေးရွာပေါင်း (၁၀) ရွာတွင် ကလေးများ တစ်ကြိမ်တစ်ခါမှ ကာကွယ် ဆေးထိုးနှံတိုက်ကျွေးခြင်းများ လုံးဝမရှိသည့်အပြင် ကျန်းမာရေးပညာပေးမှုများ (ဥပမာ - အိပ်ချ် ရောဂါ ကူးစက်ပုံ) တစ်ကြိမ်တစ်ခါမှ မရှိခဲ့ကြောင်း ရွာလူကြီးမှ ပြောပြခဲ့သည်။ ဒေသခံများ ပြောပြချက်အရ နာမကျန်း ဖြစ်သောအခါတွင် မိမိထင်ရာ ဆေးဝါးများကိုမြို့ပေါ်တွင်မှာယူပြီးကိုယ့်ဖါသားကို သောက်သုံးခဲ့ကြသည်ကိုတွေ့ရသည်။

ရွာတရွာအဝင် သင်ချိုင်းကုန်းမှာဖြင့် ၂၀၀၆ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ မှ ဇူလိုင် (-)လတွင် အဘ ဘုရားရှင်ထံ အိပ်စက်အနားယူသွားကြောင်းဆိုသည့် အုတ်ဖြူကျောက်တိုင်များ တပုံတပင်ကြီးပါ။ ဒီအတွက်နဲ့ ကျနော်သက်ပြင်းချရုံကလွဲလို့ မတတ်သာတော့ပြီ။

ကျေးရွာအတွင်းတွင် တစ်ချို့လူနာများကို ငှက်ဖျားသွေးစစ်ဆေးပေးခဲ့ရာ ပီအက်ဖ်ငှက်ဖျားအဖြစ်များနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ မိမိရင်ဆိုင်ဆိုင်များတွင် အမျိုးသမီးများသံခါတ်အားတိုးဆေးဝယ်ယူရန်လုံးဝ မရှိသောကြောင့် ကျနော်အနေဖြင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင် အမျိုးသမီးများကို ဆေးဝါး ကုသမှုများမပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ပေ။

ကျနော်ကို ဆရာလေး ဟု ရိုကြီးစွာခေါ်သံများ၊ ဆရာလေး ပြန်လာခဲ့နော်၊ ဆရာလေးပေးတဲ့ အသက်သာရှိတော့သည်၊ သွားလေရာရာ ဘုရားရှင်မစပါစေ၊ ဆရာလေးအတွက် ဆုတောင်းပေးနေပါမယ်ဆိုတဲ့ တဖွဖွမှာကြားသံများ၊ ဆေးလာကုတိုင်း ဆရာလေးအားပြတ်နေပါမယ်ဆိုပြီး ရိုကြီးခယစွာ ယူလာပေးတဲ့ ကြက်ဥတွေ ကျနော်မျိုးမချရက်ပါ။ အမှန်ဆိုယင် အဲဒီလက်ဆောင်လေးတွေဟာ တန်ဖိုးမရှိလှပေမဲ့ သူတို့သားသမီးတွေပါးစပ် လည်ပြန်ထဲကပြန်ထုတ်ပေးတဲ့တန်ဖိုး မဖြတ်နိုင်တဲ့၊ ဘယ်အရာနဲ့မျှ မလဲနိုင်သော လက်ဆောင်မွန်ပါ။

မိမိတို့ခရီးစဉ်တစ်လျှောက်ကျေးရွာတိုင်း ကျန်းမာရေးပညာပေးဆွေးနွေးမှုများကို ပြုလုပ်ခဲ့ရာ ရွာသူရွာသားအားလုံးလိုလို ပါဝင်တက်ရောက်နိုင်ကြပြီး တက်တက်ကြွကြွ ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ အဓိက အိပ်ချ်ရောဂါနှင့်မိခင်ကလေး ကျန်းမာရေးအကြောင်းများကို ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

ညနေစောင်း ရွာအဝင် လမ်းဆီမှ တောင်းအပြည့် ယာထွက်ပစ္စည်းဖြင့် ပြန်လာကြသော ဖိုးဖိုးဖွားဖွားများ၊ မျက်စိပေကလပ်ဖြင့် ကျနော်ကိုခိုးကြည့် ကြည့်နေကြသော ဗိုက်ပုန်ကားကလေးများ၏ ပုံပန်းများကျနော် ဒီနေ့ ဒီချိန်ထိ မျက်စိထဲက မဖျောက်ဖျက်နိုင်ခဲ့သေး၊ မြင်ယောင်ဆဲပါ။

တောင်ကြောရှိ ပြည်သူလူထု၏ ကျန်းမာရေးအခြေအနေကို အချို့အားဖြင့် ဆိုရသော် ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်ခံယူမှု လုံးဝမရှိခြင်း၊ ဆေးဝန်ထမ်းများ လုံးဝ မရှိခြင်းနှင့် မသေသင့်သောရောဂါဝေဒနာများဖြင့် ပြည်သူများ အသက်ဆုံးရှုံးမှုများ ကြုံတွေ့နေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ယင်းဒေသကျေးရွာများတွင် ဆေးဝန်ထမ်းများ မွေးထုတ်နိုင်ရန်အလွန်အရေးကြီးနေသည်။

ဒီအတွက်နဲ့ ကျနော် မျက်ရည်ကျခဲ့ရတယ်၊ သူတို့၏ လူမှုဒုက္ခအပေါင်း ဒီမျက်ရည်နဲ့အတူ စီးဆင်း အရည်ပျော်သွားပါစေဟု သက်ပြင်းရှိုက်၊ ဆန္ဒပြုယင်း -

ဒေသခံပြည်သူများ၏ လူနေမှုဘဝ၊ စားဝတ်နေ

ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုမရှိသောကြောင့်မိသားစု၏
ပျော်ရွှင်မှု ကမ္ဘာလေးများ ပျက်ပြယ်နေတာ နေ့စဉ်နဲ့ အမျှ
ပါ - - -

ကျေးလက်ဒေသများ၌ မိခင်နှင့် ကလေးကျန်းမာရေး စောင့်
ရှောက်မှုပညာပေးဆွေးနွေး

နယ်လှည့်ကျောပိုးအိတ် ကျန်းမာရေးလုပ်သားတစ်ဦးမှ
မိခင်နှင့် ကလေးငယ်အား ဆေးစစ်ကုသနေစဉ်

ပြည်သူ့ ကျန်းမာရေးအတွက် ဆေးဝါးများဖြန့်ဝေ

ချင်းအမျိုးသားကောင်စီပေါ်ပေါက်လာပုံ

Salai Deirel

နိဒါန်း

ချင်းအမျိုးသားများသည် ၁၈၉၆ ခုနှစ် နယ်ချဲ့ ဗြိတိသျှကိုလိုနီလက်အောက်သို့ မကျရောက်မှီအချိန်အထိ မည်သည့် လူမျိုးခြား၊ မည်သည့်တိုင်းတပါးသားကမျှ သိမ်းပိုက်အုပ်ချုပ်ခဲ့ဘူး ခြင်းမရှိပေ။ မိမိတို့ဘိုးဘွားပိုင် နက်မြေတွင် မိမိတို့ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးစံ၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်များဖြင့် လွတ်လပ်စွာ အုပ်ချုပ်နေထိုင်လာခဲ့သော လူမျိုးများဖြစ်ပါသည်။ နယ်ချဲ့ဗြိတိသျှအစိုးရသည် ၁၈၈၅ ခုနှစ်တွင် မြန်မာပြည်ကို သိမ်းပိုက်အပြီး ချင်းတောင်ကိုပါ ၎င်း၏ကိုလိုနီနယ်မြေအဖြစ် ဆက်လက် သိမ်းပိုက်အုပ်ချုပ်ရန် ဆယ်နှစ်ဆယ်မိုးကျော်ကြာ ကျူးကျော်တိုက် ခိုက်လာခဲ့ကြသည်။ ဤနည်းဖြင့် ၁၈၉၅ ခုနှစ်တွင် ချင်းတောင်ကို သိမ်းပိုက်ခဲ့ပြီး ဗြိတိသျှအစိုးရသည် ၁၈၉၆ ခုနှစ်တွင် “ချင်းတောင်တန်းအက် ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းပြီး မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် ခရိုင်တခုအဖြစ်ကြေညာကာ ချင်းတောင်ကို မြန်မာပြည်ဘုရင်ခံက အုပ်ချုပ်လာခဲ့သည်။ ဗြိတိသျှအစိုးရသည် ချင်းတောင်ကို သီးခြားဥပဒေဖြင့် ကိုလိုနီခေတ်တလျှောက်လုံး အုပ်ချုပ်ခဲ့ခြင်းသည် ချင်းအမျိုးသားတို့၏ သီးခြားလူမျိုးများဖြစ်မှုနှင့် သီးခြားလွတ်လပ်စွာ ရပ်တည်မှုကို အသိအမှတ်ပြု ခြင်းသာလျှင် ဖြစ်ပါသည်။

လွတ်လပ်ရေး အကြိုကာလ အခြေအနေ

ဗြိတိသျှအစိုးရသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကို နိုင်အောင်တိုက်၍ ဝင်ရိုးတန်းမဟာမိတ်နိုင်ငံများအပေါ် အောင်ပွဲခံနိုင်ခဲ့သော်လည်း ၎င်း၏နေမဝင်အင်ပါယာကြီးကိုမူ ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းနိုင်စွမ်းမရှိခဲ့ပေ။ ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဗြိတိသျှ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝန်ကြီးချုပ်ချာချီ (Churchill)သည် ၎င်း၏ နေမဝင်အင်ပါယာ ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းရေးပေါ်လစီဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲ ဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ရာ မဂ္ဂမလှ ရုံးခိုခံခဲ့ပြီး ကိုလိုနီနိုင်ငံများ လွတ်လပ်ရေး ပေးရေးပေါ်လစီဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်

ခဲ့သော လေဘာပါတီခေါင်းဆောင် အက်တလီ အနိုင်ရကာ ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ အက်တလီ အစိုးရ၏ ကိုလိုနီနိုင်ငံများ လွတ်လပ်ရေးပေးရေး ပေါ်လစီနှင့်အညီ အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့၏ လွတ်လပ်ရေး ရရှိရေး ကိစ္စမှာ ဧကန်မုချသေချာသော မနေ့အမြန်ကိစ္စ တရပ် ဖြစ်လာပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် အောင်ဆန်းအက်တလီ ဆွေးနွေးပွဲကို လန်ဒန်မြို့တွင် ကျင်းပခဲ့ပါသည်။ ၎င်းဆွေးနွေးပွဲတွင် ဗြိတိသျှအစိုးရအနေဖြင့် တချိန်က သီးခြားလွတ်လပ်စွာ နေထိုင်ခဲ့ကြပြီး ဗြိတိသျှအစိုးရမှ သီးခြားစီဖြင့် သီးခြားချိန်များတွင် သိမ်းပိုက်ကာ ကိုလိုနီခေတ်တလျှောက်လုံး သီးခြားဥပဒေများဖြင့် သီးခြားအုပ်ချုပ်လာခဲ့သော ချင်း၊ ကချင်နှင့် ရှမ်းလူမျိုးများတို့၏ အရေးကိစ္စကိုပါ ထည့်သွင်း ဆွေးနွေးလာခဲ့ကြသည်။ အကြောင်း မှာ ချင်း၊ ကချင်နှင့် ရှမ်းလူမျိုးများသည် ဗြိတိသျှကိုလိုနီ ခေတ်မတိုင်မီ သီးခြားလွတ်လပ်သော လူမျိုးများဖြစ်သည်နှင့်အညီ ၎င်းလူမျိုးများ အနေဖြင့်-

- (က) သီးခြားစီ လွတ်လပ်ရေးရယူ၍ မိမိတို့၏ အမျိုးသားနိုင်ငံတော်များကို သီးခြားစီထူထောင်ပိုင်ခွင့်ရှိခြင်း၊
- (ခ) ၎င်းတို့၏ ဆန္ဒအလျောက် ဗြိတိသျှကိုလိုနီ နယ်ပယ်အဖြစ် ဆက်လက်နေထိုင်လိုပါက ဆက်လက် နေထိုင်ပိုင်ခွင့်ရှိခြင်း၊
- (ဂ) ၎င်းတို့ဆန္ဒအလျောက် ဗမာလူမျိုးများနှင့် လွတ်လပ်ရေး အတူတကွရယူပြီး တန်းတူရည်တူ ပူးပေါင်းသော ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတော်တခုကို အတူတကွထူထောင်လိုက ထူထောင်နိုင်ခွင့်ရှိ ခြင်းစသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်ပိုင်ခွင့်ကိုအသိအမှတ်ပြုနားလည်ပြီး ၎င်းတို့၏ အနာဂတ်အရေးကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ဗမာ

ကိုယ်စားလှယ်များမှ ဆွေးနွေးဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် မရှိခဲ့ခြင်းများကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် အောင်ဆန်း-အက်တလီစာချုပ်နှင့်အညီ ပင်လုံညီလာခံကို ကျင်းပခဲ့ပါသည်။ ထိုညီလာခံတွင် ချင်း၊ ကချင်နှင့် ရှမ်းလူမျိုးများ အနေဖြင့် သီးခြားလွတ်လပ်စွာ အမျိုးသားနိုင်ငံတော်များ ထူထောင်ခြင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဗြိတိသျှကိုလိုနီနယ်ပယ်အဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိရေးကိုသော်လည်းကောင်း ရွေးချယ်ခဲ့ခြင်းမပြုဘဲ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတိုင်း တန်းတူ ရည်တူပူးပေါင်း၍ လွတ်လပ်ရေးကို အတူတကွ ရယူရန် နှင့် စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတော်တခု အတူတကွ ထူထောင်ရန် သဘောတူညီခဲ့ကြပြီး ထိုသဘောတူညီချက်အတိုင်း သမိုင်းဝင်ပင်လုံစာချုပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြပါသည်။

လွတ်လပ်ရေးရပြီး ၁၉၈၈ ခုနှစ်အထိအခြေအနေ

ပင်လုံစာချုပ်အရ မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလ (၄)ရက်နေ့တွင် လွတ်လပ်သော အချုပ်အချာ အာဏာပိုင် နိုင်ငံတခုဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ဝမ်းနည်းဖွယ်ကောင်းသည်မှာ လွတ်လပ်ရေးမရမီ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ကျဆုံးခြင်းနှင့် ၎င်းမှ ရေးဆွဲထားပြီး ဖဆပလ ညီလာခံမှ အတည်ပြုပြီးဖြစ်သော ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေကြီး ချောင်ထိုးထားခဲ့ခြင်းခံရပြီး ၎င်းအစား ဦးချန်ထွန်းမှ ရေးဆွဲထားသော ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ လွတ်လပ်ရေးနှင့် အတူ အသက်ဝင်လာခဲ့ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ ထိုအခြေခံဥပဒေကြီးသည် ပင်လုံညီလာခံ၌ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ မျှော်မှန်းထားခဲ့သော “တန်းတူရည်တူရှိသော ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေး” နှင့် ပင်လုံညီလာခံ၏ ပြည်ထောင်စုအခြေခံမူများမှ သွေဖီပြီး လက်တွေ့အနှစ်သာရတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ လူမျိုးရေးအရ တန်းတူရေးနှင့် နိုင်ငံရေးအရ တန်းတူအခွင့် အရေးများကို နည်းမျိုးစုံဖြင့် ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ထားသော တပြည်ထောင်စုစနစ်ဖွဲ့ စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေသာလျှင် ဖြစ်ခဲ့ပြီး ၎င်း၏ အကျိုးဆက်အဖြစ် လွတ်လပ်ရေးနှင့်အတူ အနှစ်(၆၀) ပြည်တွင်းစစ်မီးကြီး မွေးဖွားလာခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးပြဿနာဖြေရှင်းရေးအတွက် ရှမ်းပြည်နယ်မှ တင်သွင်းသော အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေး စာတမ်းကို ဆွေးနွေးရန်နှင့် တောင်ပေါ်သားများ စည်းလုံးညီညွတ်ရေး ဦးစီးအဖွဲ့ ပြန်အသက်သွင်းရန် ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း တောင်ကြီးမြို့ စားမြန်ရိပ်သာ၌ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ (၈)မှ (၁၆)ရက်အထိ တွေ့ဆုံကာ ပြည်နယ်ပေါင်းစုံ ညီလာခံကို ကျင်းပခဲ့ပါသည်။ ထိုညီလာခံတွင် ရှမ်းပြည်နယ်မှ တင်သွင်းသော ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေးမူကြမ်းကို မူအားဖြင့် လက်ခံသဘောတူညီကြပြီး ရှမ်းပြည်၏မူကို အခြေပြု၍ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ အခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရန်နှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရအား တောင်းဆိုရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါသည်။

ဤဖက်ဒရယ်မူနှင့်ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးပွဲကို ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုကိုယ်တိုင် သဘာပတိအဖြစ် ဦးဆောင်ပြီး ပြည်သူ့လွှတ်တော် ညီလာခံကျင်းပစဉ် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ(၂၄)ရက်နေ့ ညနေ ၆:၀၀ နာရီတွင် ရန်ကုန်မြို့ပြည်လမ်းအသံလွှင့်ရုံ ခန်းမဆောင်၌ စတင်ကျင်းပခဲ့ပါသည်။ ဆွေးနွေးပွဲ ပထမရက်တွင် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုမှ မိန့်ခွန်းပြောကြားပြီး တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များမှ ဖက်ဒရယ်မူနှင့်ပတ်သက်၍ တင်ပြခြင်းများနှင့် ထောက်ခံ ဆွေးနွေးမှုများ အသီးသီးပြုလုပ်ခဲ့ကြပြီး အစည်းအဝေးကို မတ်လ(၁)ရက်နေ့တွင် ကျင်းပရန်ရွှေ့ဆိုင်းထားခဲ့ပါသည်။ မတ်လ(၁)ရက်နေ့တွင် ပြန်လည် ကျင်းပခဲ့ပြီး မတ်လ(၂)ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း ဦးဆောင်သော စစ်တပ်သည် ဖက်ဒရယ်မူကို “ခွဲထွက်ရေး” မူအဖြစ် အကြောင်းပြကာ နိုင်ငံတော်အာဏာကို သိမ်းယူခဲ့ပါသည်။ ဤနည်းဖြင့် တိုင်းရင်းသားများ၏ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေး ရည်မှန်းချက်သည် သဲထဲရေသွန်သကဲ့သို့ ဖြစ်သွားပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းစစ်မီးကြီးသည်လည်း ငြိမ်သက်ခြင်းမရှိဘဲ ဆက်လက်လောင်ကျွမ်းလာခဲ့သည်မှာ ယနေ့ထိပင်ဖြစ်ပါသည်။

ချင်းအမျိုးသားများသည် မိမိတို့အမျိုးသားများ၏ အမျိုးသားရပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများ ပြည်လည်ရရှိရေးအတွက် အာဏာရှင်အစိုးရ၏ အမျိုးမျိုးသော

ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုအောက်တွင် မည်သည့်အခါမျှ ခေါင်းငုံ့ခံပြီး အရှုံးပေးခဲ့ဘူးခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ အခွင့်အခါသာလျှင် သာသလို့ အမျိုးသားရေးအတွက် မြေပေါ်မြေအောက် တော်လှန်တိုက်ပွဲဝင်မှုများ အကြိမ်ကြိမ်ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ဤနည်းဖြင့် ၁၉၆၄ ခုနှစ်တွင် ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး ဆွန်ခိုပေါင် (Son Khaw Pau) နှင့် ပူးဟရန်နောလ် (Hrang Nawl) ဦးဆောင်ပြီး Anti-Communist Force cum Organization ကို ဖွဲ့စည်းလျက် အမျိုးသားရေးအတွက် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်တိုက်ပွဲဝင်၍၎င်း၊ ၁၉၇၀ ခုနှစ် ဝန်းကျင်တွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေသစ် ရေးဆွဲရေးကိစ္စအတွက် တပြည်လုံးအနှံ့ အကြံပြုချက် တောင်းခံလာခဲ့ခြင်းကို အခွင့်ကောင်းအဖြစ် အသုံးပြုကာ ပူးလျန်အုပ် (Pu Lian Uk) ဦးဆောင်သော ချင်းပညာတတ် မျိုးချစ်လူငယ်များသည် ချင်းလူငယ်များသို့ အကြံပေးချက်စာတမ်းကို ပြုစုရေးသားပြီး မိမိတို့အမျိုးသားများ၏ အမျိုးသားရပိုင်ခွင့်အတွက် ဥပဒေဘောင်အတွင်းမှ တိုက်ပွဲဝင်၍၎င်း၊ ၁၉၇၀ ခုနှစ်တွင် ပါလီမန်အမတ်ဟောင်း ဂျွန်မန်တလင်းနှင့် ဗိုလ်မှူးဆာလျန်ဖမ်တို့ ဦးဆောင်သည့် Chin Democratic Party (CDP) သည် ၁၉၇၆ ဝန်းကျင်တွင် အမျိုးသားရေးအတွက် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်တိုက်ပွဲဝင်၍၎င်း၊ အမျိုးမျိုးသော အာဏာရှင်အစိုးရ၏ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုအောက်တွင် အမျိုးသားရေးအတွက် ဦးလည်မသုန်တော်လှန်တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြပါသည်။

သို့သော် ဖော်ပြပါအမျိုးသားရေးအတွက် တော်လှန်တိုက်ပွဲဝင်မှုများကို အိန္ဒိယအစိုးရမှ ဖမ်းဆီးခြင်းနှင့် အာဏာရှင် မဆလ စစ်အစိုးရ၏ ရက်ရက်စက်စက် တိုက်ခိုက်ချေမှုန်းခြင်းများကြောင့် အမျိုးသားရေးအတွက် လိုရာ ပန်းတိုင်အရောက် ချီတက်နိုင်ခြင်းမရှိဘဲ လမ်းခရီးတဝက်၌ပင် ရပ်တန့်ခဲ့ရပါသည်။ သို့သော် အာဏာရှင်အစိုးရများကို မိမိတို့ချင်းအမျိုးသားများ၏ ရသင့်ရထိုက်သော အခွင့်အရေးများ ပြန်လည်ရရှိရေးအတွက် တောင်းဆိုတိုက်ပွဲဝင်ခဲ့မှုများကို လက်နက်အားကိုးပြီး တခုသော အချိန်ကာလအထိ ထိန်းချုပ်ကောင်းထိန်းချုပ်နိုင်မည်၊ ဖိနှိပ်ကောင်းဖိနှိပ် နိုင်မည်ဖြစ်သော်လည်း ချင်းအမျိုးသားများ၏ အမျိုးသားရေးစိတ်ဓါတ်ကိုမူ မည်သို့မျှ ထိန်းချုပ်နိုင်မည် မဟုတ်သလို ဖိနှိပ်နိုင်မည်လည်း မဟုတ်ပေ။ အ

ခွင့်အခါ သာလျှင်သာသလို အမျိုးသားရေးအတွက် တောင်းဆိုတိုက်ပွဲဝင်နေမှုများကို တနေ့နေ့ တချိန်ချိန်တွင် တနည်းမဟုတ်တနည်းနည်းဖြင့် ပေါ်ပေါက်လာမည်မှာ ဧကန်မုချ အမှန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၈၈ အရေးအခင်းနောက်ပိုင်း လှုပ်ရှားမှု

၁၉၈၈ တွင် ဒီမိုကရေစီတောင်းဆိုဆန္ဒပြမှုကြီး တပြည်လုံးအနှံ့ဖြစ်ပွားချိန်တွင် မဆလ အစိုးရသည် ပြည်သူလူထု၏ လိုအင်ဆန္ဒကို အလေးဂရုပြုပြီး လိုက်လျောခဲ့ခြင်းမပြုဘဲ လက်နက်အားကိုးဖြင့် အရက်စက်ဆုံးနှိမ်နှင်းလျက် သြဂုတ်လ(၁၈)ရက်တွင် နဝတအမည်ခံဖြင့် နိုင်ငံတော်အာဏာကို ထပ်မံသိမ်းယူခဲ့ပါသည်။ အာဏာသိမ်းယူပြီး နဝတ အစိုးရသည် ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် ပါတီစုံအထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်းအတွက် နိုင်ငံရေးပါတီများ လွတ်လပ်စွာ ဖွဲ့စည်းနိုင်ကြောင်း ကြေညာလျက် ၎င်းကိုအခွင့်ကောင်းအဖြစ်အသုံးပြုကာ ဥပဒေဘောင်အတွင်းမှ အမျိုးသားရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ရန် ချင်းမျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများသည် နိုင်ငံရေးပါတီများ အသီးသီး ဖွဲ့စည်းလျက် အမျိုးသားရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်လာခဲ့ကြပါသည်။ ထိုနည်းတူ တဖက်၌ အချို့သော မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများသည် နဝတ အပေါ်အယုံအကြည် မရှိခြင်းနှင့် အမျိုးသားရေးအတွက် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်တိုက်ပွဲဝင်မှု ဖြစ်မည်ဟု ခံယူခြင်းများကြောင့် လက်နက်ကိုင်လမ်းစဉ်ကို ရွေးချယ်လျက် တော်လှန်တိုက်ပွဲဝင်လာခဲ့ကြပါသည်။

နဝတ အစိုးရသည် ၎င်း၏ဂတိအတိုင်း ၁၉၉၀ ခုနှစ်၊ မေလ(၂၇)ရက်နေ့တွင် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးကို တပြည်လုံးအနှံ့ကျင်းပခဲ့ပါသည်။ သို့သော် နဝတ အစိုးရသည် ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကို အသိအမှတ်ပြုကာ အနိုင်ရပါတီကို အာဏာလွှဲပြောင်းပေးခဲ့ခြင်း မရှိသည့်အပြင် အချို့သော နိုင်ငံရေးပါတီများကို တရားမဝင်ပါတီအဖြစ် နောက်ပိုင်းတွင် ကြေညာလာခဲ့ကြပါသည်။ ဤနည်းဖြင့် ချင်းအမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ကို ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ မေလ(၁၉)ရက်နေ့တွင် အမိန့်စာအမှတ် (၈/၉၂) ဖြင့်၎င်း၊ ဇိုမီးအမျိုးသားကွန်ဂရက်ပါတီကို ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ မေလ(၁၀)ရက်နေ့တွင် အမိန့်စာအမှတ်(၇/၉၂)ဖြင့်၎င်း၊

မရာပြည်သူ့ပါတီကို ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင် အမိန့်စာအမှတ် ()ဖြင့်၎င်း တရားမဝင် နိုင်ငံရေးပါတီများအဖြစ် အသီးသီး ကြေညာကာ ဖျက်သိမ်းခဲ့ပါသည်။

နဝတ အစိုးရအနေဖြင့် ၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲ တွင် အမတ်အသီးသီးအနိုင်ရယူထားပြီး ချင်းအမျိုးသား များ၏ Mandate ကို ရရှိကြသည့် ချင်းအမျိုးသား နိုင်ငံ ရေးပါတီများအား ဖျက်သိမ်းခဲ့ခြင်းသည် ဒီမိုကရေစီကျင့် စဉ်ကြီးကို မတရားချိုးဖောက်ခြင်းဖြစ်သည်သာမကဘဲ ချင်းအမျိုးသားပြည်သူများအပေါ် မထိမ့်မြင်ပြုခြင်းနှင့် မတ ရားစော်ကားခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် တဖက်တွင် နဝတအစိုးရသည် ချင်းအမျိုးသားနိုင်ငံရေး ပါတီများအား မတရားဖျက်သိမ်းနိုင်ခဲ့သော်လည်း တဖက်တွင် ချင်းအမျိုး သား ပြည်သူများ၏ စိတ်ဓါတ်နှင့် အမျိုးသားရေး ခံယူ ချက်ကို မည်သည့်လက်နက်နှင့်မျှ ဖျက်ဆီး၍ သိမ်းယူ နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ တားဆီးနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ အမျိုး သားရေးအတွက် ရုန်းကန်တိုက်ပွဲဝင်လိုမှုသည် ရှေ့ဆက် ပြီး ရှင်သန်နေမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဤနည်းဖြင့် အဖျက်သိမ်းခံ နိုင်ငံရေးပါတီအသီးသီးမှ မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများသည် ပြည်ပနိုင်ငံများသို့ထွက်ခွာလျက် အမျိုးသားရေးအတွက် တော်လှန်တိုက်ပွဲဝင်ရန် CNLD(LA) ကို ၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၁၉)ရက်နေ့တွင်၎င်း၊ ZNC (LA)ကို ၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင်၎င်း၊ MPP(LA)ကို ၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ် လ (၈)ရက်နေ့တွင်၎င်း အသီးသီးပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး တော်လှန်တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိ နိုင်ငံရေးပြဿနာ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိနိုင်ငံရေးပြဿနာသည် ဒီမိုကရေစီရေးနှင့် အမျိုးသားပြန်လည်ပြဌာန်းခွင့် ဆိတ် သုန်းခြင်းနှင့် အမျိုးသားတန်းတူမှုရှိသော ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု မတည်ဆောက်နိုင်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိနိုင်ငံရေး ပြဿနာအဖြေရှာ ဖြေရှင်းရာတွင် တိုင်းရင်းသားအမျိုးသားများ၏ အမျိုး သားတန်းတူရေးပြဿနာကို ဖြေရှင်းခြင်းမပြုဘဲ ဒီမိုကရေစီ သက်သက်ကိုသာ ရှေ့တန်းတင်ပြီး ဖြေရှင်းခြင်းမျိုးသည် ပြဿနာ၏ အဖြေမဟုတ်သလို တဖက်တွင် ဒီမိုကရေစီ ရေးကို ချန်လှပ်ထားခဲ့ပြီး တိုင်းရင်းသား ပြဿနာတခုထဲ

ကိုသာ အဖြေရှာ ဖြေရှင်းခြင်းဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ပြဿနာ သည် ပြေလည်သွားနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံမှ ချမှတ် ထားသော “သုံးပွင့်ဆိုင် တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးရေး”ကို မဟာဗျူ ဟာအဖြစ် လက်ခံပြီး ဘက်သုံးဘက် တွေ့ဆုံဆွေးနွေး အဖြေရှာ ဖြေရှင်းရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ယခုလက်ရှိအခြေအနေတွင် သုံးပွင့်ဆိုင်တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးပွဲကို နအဖ အနေဖြင့် လက်ခံပါက/သုံးပွင့်ဆိုင် ဆွေးနွေးပွဲဖြစ်ပေါ်လာပါက တပွင့်ဖြစ်သည့် တိုင်းရင်းသား အင်အားစုများအနေဖြင့် အသင့်အနေအထားဖြစ်ဖို့ရန် အင်မတန်မှ လိုအပ်လှပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ သုံးပွင့်ဆိုင် ဆွေးနွေးပွဲတွင် တိုင်းရင်းသားများ၏ ရပ်တည်ချက်က ဘာ လဲ၊ ၎င်းရပ်တည်ချက်ကို မည်သူတို့က တိုင်းရင်းသား ကိုယ်စားပြုပြီး ဆွေးနွေးသွားမည်ဆိုသည့်အချက်များ သည် တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးအင်အားစုများအကြား အချင်းချင်း ညှိနှိုင်းပြီး ရှင်းရှင်းလင်းလင်းရှိထားရေးသည် လက်ရှိတိုင်းရင်းသား တော်လှန်ရေးအင်အားစုများ အ ကြား နိုင်ငံရေးစိန်ခေါ်မှု ကြီးဖြစ်သည်နှင့်အညီ မိမိတို့ ချင်း အမျိုးသားတော်လှန်ရေး အင်အားစုများအနေဖြင့် အ ကယ်၍ သုံးပွင့်ဆိုင်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲတွင် မိမိတို့ ချင်းအ မျိုးသားများ၏ ရပ်တည်ချက်ကဘာလဲ၊ လိုလားချက်က ဘာလဲ၊ ၎င်းရပ်တည်ချက်နှင့် လိုလားချက်ကို မည်သူက (ဝါ) မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းက (ဝါ) မည်သည့် ပါတီက စသဖြင့် သုံးပွင့်ဆိုင် ဆွေးနွေးပွဲတွင် ကိုယ်စားပြုပြီး ဆွေးနွေး ရမည် ဆိုသည့်အချက်မှာ အလွန်အင်မတန်မှ အရေးကြီး သည့် နိုင်ငံရေး စိန်ခေါ်မှုကြီးဖြစ်နေပါသည်။ အကယ်၍ ဤအချက်များ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မရှိခဲ့ပါက သုံးပွင့်ဆိုင် ဆွေးနွေးပွဲတွင် မိမိတို့အနေဖြင့်ဖြစ်စေ၊ တိုင်းရင်းသား အင် အားစုများအနေဖြင့်ဖြစ်စေ မိမိတို့ ချင်းအမျိုးသားထုအ တွင်းဖြစ်စေ အဆင်သင့်ဖြစ်အောင် လိုအပ်သော ကြိုတင် ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ရမည်မှာ အမှန်လက်ရှိ နိုင်ငံရေးအရ လိုအပ်ချက်ကြီးဖြစ်သည်မှာ အမှန်ဖြစ်ပါသည်။

၎င်းအပြင် စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကျဆုံးရေး၊ ကိုယ့် ကြမ္မာကိုယ်ဖန်တီးပိုင်ခွင့် ပြန်လည်ရရှိရေးနှင့် တန်းတူမှုရှိ သော ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးအတွက် တော်လှန်တိုက်ပွဲဝင်လျက်ရှိသော မိမိတို့ ချင်းအမျိုးသား

နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများသည် စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို တော်လှန်တိုက်ပွဲဝင်နေသည်ခြင်း အတူတူတကွတပြားစီဖြင့် တော်လှန်တိုက်ပွဲဝင်မည့် အစား တူညီသော ဘုံရည်မှန်းချက်နှင့် မဟာဗျူဟာများအပေါ် စုစည်းလျက် အမျိုးသားရေးအတွက် စုစည်းစည်းဖြင့် တော်လှန်တိုက်ပွဲဝင်ရေးနှင့် အမျိုးသားနိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုကြီးအသွင်ဖော်ဆောင်ရေးသည် လက်ရှိချင်းအမျိုးသားများ၏ အမျိုးသားနိုင်ငံရေးစိန်ခေါ်မှုကြီး ဖြစ်ပါသည်။

ချင်းအမျိုးသားကောင်စီပေါ်ပေါက်လာပုံအဆင့်ဆင့်

ဤကဲ့သို့ နိုင်ငံရေးအရ ချင်းတမျိုးသားလုံးစုစည်းရန် လိုအပ်သည့်အချိန် ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် ကနေဒါနိုင်ငံ အော်တိုဝါမြို့တွင် ပြည်ပရောက် ချင်းအမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီး(၁၇)ဦးတို့ စုဝေးလျက် ချင်းအမျိုးသားများ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲကို ကျင်းပခဲ့ပါသည်။ ၎င်း ဆွေးနွေးပွဲမှ ချင်းအမျိုးသားများစုရပ် ချင်းဖော်ရမ်(Chin Forum)ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ၎င်းချင်းဖော်ရမ်အောက်တွင် ဖွဲ့စည်းပုံရေးဆွဲရေးကော်မတီ၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး ကော်မတီနှင့် သတင်းနှင့် ပြန်ကြားရေးကော်မတီ (၃)ခု ကိုပါ ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်း Chin Forum မှ ကော်မတီတစ်ခုဖြစ်သည့် ဖွဲ့စည်းပုံ ရေးဆွဲရေးကော်မတီအနေဖြင့် ချင်းလန်ဖွဲ့စည်းပုံမူကြမ်းရေးဆွဲလာခဲ့သည်မှာ ယခုချိန်ဆိုလျှင် စတုတ္ထ မူကြမ်းအထိ ရေးဆွဲပြီးစီးနိုင်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

သို့သော် Chin Forum သည် ချင်းအမျိုးသားများစုရပ်ဟု ခေါ်ဆိုထားသော်လည်း တဖက်တွင် Chin Forum ကို ဖွဲ့စည်းရာတွင် ချင်းအမျိုးသားနိုင်ငံရေး ပါတီများကို အခြေခံပြီး ဖွဲ့စည်းထားခြင်းမဟုတ်ဘဲ လူပုဂ္ဂိုလ်အပေါ်အခြေခံပြီး ဖွဲ့စည်းထားသည့်မူကြောင့် Chin Forum အနေဖြင့် ချင်းတမျိုးသားလုံးကို နိုင်ငံရေးအရ စုစည်းမှုပေးသည်ဟုဆိုရန် အလွန်ခက်ခဲပြီး ချင်းတမျိုးသားလုံး နိုင်ငံရေးအရ စုစည်းမှုပေးနိုင်မည့် အဖွဲ့တခုလို အပ်သည်မှာ အမှန်ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် အမျိုးသားရေးအတွက် တော်လှန်တိုက်ပွဲဝင်နေသော ချင်းအမျိုးသားဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ် (CNLD-LA)၊ ဇိုမီးအမျိုးသားကွန်ဂရက်(ZNC-LA)၊ မရာပြည်သူ့ပါတီ(MPP-LA)နှင့် ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦး (CNF)

စသဖြင့် အမျိုးသား နိုင်ငံရေးပါတီကြီး(၄)ပါတီနှင့် ကျောင်းသားလူငယ်၊ အမျိုးသမီးများပါဝင်သည့် ချင်းလူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်း(၁၉)ဖွဲ့မှ ကိုယ်စားလှယ်များသည် ဒီမိုကရေစီရေး၊ အမျိုးသားတန်းတူရေး၊ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ရရှိရေးနှင့် ချင်းတမျိုးသားလုံး သွေးစည်းညီညွတ်ရေးအပါအဝင် ချင်းအမျိုးသားနိုင်ငံရေးအရ တူညီသော ဘုံရည်မှန်းချက်နှင့် မဟာဗျူဟာအပေါ် စုစည်းနိုင်ရေးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ၂၀၀၄ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၇-၁၀)ရက်အတွင်း Camp Victoria တွင် တွေ့ဆုံကာ ချင်းနီးနောဖလှယ်ပွဲ (Chin Consensus Building)ကို အောင်မြင်စွာ ကျင်းပခဲ့ပါသည်။ ၎င်း နီးနောဖလှယ်ပွဲတွင် ချင်းတမျိုးသားလုံး သွေးစည်းညီညွတ်ရေး အပါအဝင် တပြည်လုံးအတိုင်းအတာဖြင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရ သော လတ်တလော နိုင်ငံရေးပြဿနာများအား စုပေါင်းရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းနိုင်ရေးအတွက် ချင်းလန်နိုင်ငံရေး ရေးရာကော်မီတီ Political Affair Committee of Chinland (PA CC) ကို ချင်းအမျိုးသားနိုင်ငံရေးပါတီ (၄)ပါတီကို အဓိက မဏ္ဍိုင်ပြုလျက် ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့သည်။

နီးနောဖလှယ်ပွဲနောက်ဆုံးနေ့တွင် ကိုယ်စားလှယ်တော်များအနေဖြင့် ချင်းတမျိုးသားလုံး သွေးစည်းညီညွတ်ရေးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအတွက် အချက်(၅)ချက်ပါ အောက်ဖော်ပြပါ သမိုင်းဝင် ဝိတိုရိယသဘောတူညီချက် (Victoria Agreement)ကို အောင်မြင်စွာ လက်မှတ်ရေးထိုးနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ဝိတိုရိယ သဘောတူညီချက်

- ၁။ ကျွန်ုပ်တို့ ချင်းအမျိုးသားများသည် တအာုံဆင်းညီရင်းအစ်ကို မောင်နှမများဖြစ်ကြပြီး ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံများတွင် မှီတင်နေထိုင်ကြသော လူမျိုးတမျိုးဖြစ်သည်။
- ၂။ ကျွန်ုပ်တို့ ချင်းအမျိုးသားများသည် ၁၈၉၆ ခုနှစ်၊ ဗြိတိသျှကိုလိုနီလက်အောက် မကျရောက်မီ သီးခြားလွတ်လပ်စွာ နေထိုင်ကြသော လူမျိုးတမျိုးဖြစ်သည်။
- ၃။ ကျွန်ုပ်တို့ ချင်းအမျိုးသားများသည် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ကို ပင်လုံစာချုပ်ချုပ်ဆိုခြင်းအားဖြင့် တန်းတူရေးနှင့် အမျိုးသားကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်အပေါ် အခြေခံ၍ အခြားတိုင်းရင်း သားလူမျိုးများနှင့် စုပေါင်းတည်ထောင်ခဲ့ကြသည်။
- ၄။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှကိုလိုနီလက်အောက်မှ လွတ်လပ်ရေး ရရှိခဲ့သော်လည်း ကျဉ်းမြောင်းသော ဗမာအမျိုးသားဝါဒီအစိုးရနှင့် စစ်အာဏာရှင်အဆက်ဆက်အောက်တွင် ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှု၊ လူ့အခွင့်အရေးဆုံးရှုံးမှု၊ နှိပ်ဆက်ညှဉ်းပန်းမှုများကို ခံစည်းခံနေကြရသည်။

- ၅။ အထက်ပါ လူမှုအနိဋ္ဌာရုံများမှ လွတ်မြောက်၍ လွတ်လပ်ပြီး လူ့အခွင့်အရေးအပြည့်အဝရရှိရန်နှင့် တန်းတူညီမျှသော ချင်းလူ့ဘောင်သစ်တည်ဆောက်ရန်အတွက်
 - စစ်အာဏာရှင်ကျဆုံးရေး၊
 - အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးနှင့် ကိုယ့်ကြံ့ခိုင်မှုကိုယ်ဖန်တီးပိုင်ခွင့် ပြန်လည်ရရှိရေး၊
 - စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေး၊
 - ချင်းအမျိုးသားများ၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး နှင့် ချင်းအမျိုးသားအားလုံး သွေးစည်းညီညွတ်ရေး၊ သံဓိဋ္ဌာန်ချခဲ့သည်။

၎င်းအပြင် ချင်းအမျိုးသားနိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ၊ အမျိုးသားရေးတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေးနှင့် ချင်းတမျိုးသားလုံး သွေးစည်းညီညွတ်ရေးကို စဉ်ဆက်မပြတ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ချင်းအမျိုးသားညီလာခံ(Chin National Assembly)ကို နှစ်နှစ် တစ်ကြိမ် ကျင်းပရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါသည်။

ထိုဆုံးဖြတ်ချက်အရ ပထမအကြိမ် ချင်းအမျိုးသားညီလာခံ Chin National Assemblyကို သက္ကရာဇ် ၂၀၀၆ ခုနှစ်၊ မေလ (၈-၁၀)ရက်အတွင်း ဆိုင်းနိုင်း (Sainai) တောင်စခန်းတွင် အောင်မြင်စွာ ကျင်းပနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုညီလာခံတွင် နိုင်ငံရေးပါတီ (၄)ပါတီ ကိုယ်စားလှယ်တော်များ၊ လွှတ်တော်အမတ်များ၊ ပြည်ပရောက်ချင်းအမျိုးသားတတ်သိပညာရှင်များ၊ အမျိုးသမီးနှင့် ကျောင်းသားလူငယ်မှ ကိုယ်စားလှယ်တော်များ စသည်ဖြင့် အလွှာပေါင်းစုံမှ ကိုယ်စားလှယ်()ဦးကျော်တက်ရောက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

ထိုညီလာခံမှ လက်ရှိနိုင်ငံရေးအပေါ် သုံးသပ်ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် နိုင်ငံရေးရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်များကို အကျယ်တဝင့် ဆွေးနွေးခဲ့ပြီး နိုင်ငံရေးရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်များ ဆထက်ထမ်းပိုး ပိုမိုထမ်းဆောင်နိုင်ရေးအတွက် ယခင် PACCကို ကော်မတီအဆင့်မှ ကောင်စီအဆင့်သို့ တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံရေးပါတီ (၄)ပါတီကို အခြေပြုလျက် လွှတ်တော်အမတ်များ၊ ကျောင်းသားလူငယ်များ၊ အမျိုးသမီးများ၊ တတ်သိပညာရှင်များနှင့် လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ စုပေါင်းပါဝင်သည့် ချင်းအမျိုးသားကောင်စီကို ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်နှင့်အညီ ချင်းအမျိုးသားကောင်စီ၏ ရည်ရွယ်ချက်အဖြစ် ၂-

- (၁) စစ်အာဏာရှင် တိုက်ဖျက်ရေး၊

- (၂) အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးနှင့် ကိုယ့်ကြံ့ခိုင်မှုကိုယ်ဖန်တီးပိုင်ခွင့် ပြန်လည်ရရှိရေး၊
- (၃) စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေး၊
- (၄) ချင်းအမျိုးသားများ၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့်
- (၅) ချင်းအမျိုးသားအားလုံး သွေးစည်းညီညွတ်ရေး စသည့်အချက်(၅)ချက်ကိုပါအတည်ပြုနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ချင်းတမျိုးသားလုံးသွေးစည်းညီညွတ်ရေး အပါအဝင် နိုင်ငံရေးအရ တူညီသောတုံ့ရည်မှန်းချက်နှင့် မဟာဗျူဟာများအပေါ် ချင်းတမျိုးသားလုံး စုစုစည်းစည်းဖြင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးသည် ယနေ့ ချင်းအမျိုးသားများအပေါ် နိုင်ငံရေးအရ စိန်ခေါ်မှုကြီးဖြစ်သည်နှင့်အညီ ပထမဆုံးအကြိမ် ချင်းအမျိုးသားညီလာခံကြီးတွင် ချင်းအမျိုးသားနိုင်ငံရေးပါတီ (၄)ပါတီအပါအဝင် လွှတ်တော်အမတ်များ၊ တတ်သိပညာရှင်များ၊ ကျောင်းသားလူငယ်၊ အမျိုးသမီးများနှင့် လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများသည် စုစည်းလျက် “ချင်းအမျိုးသားကောင်စီ” ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ခြင်းသည် ချင်းအမျိုးသားတော်လှန်ရေးသမိုင်းတွင် အလွန်အရေးကြီးသည့် သမိုင်းမှတ်တိုင်တစ်ခုကို စိုက်ထူနိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ချင်းအမျိုးသားကောင်စီသည် ချင်းအမျိုးသားနိုင်ငံရေးပါတီများ၊ ကျောင်းသားလူငယ်များ၊ လွှတ်တော်အမတ်များ၊ တတ်သိပညာရှင်များ၊ အမျိုးသမီးများနှင့် အခြားလူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများပါဝင်လျက် ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့ဖြစ်သည်နှင့်အညီ ချင်းအမျိုးသား တော်လှန်ရေးသမိုင်းတွင် နိုင်ငံရေးအရ နိုင်ငံရေးအနှစ်သာရ အပြည့်ဝရှိသည့် ကောင်စီဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်သည်နှင့်အညီ ချင်းအမျိုးသားကောင်စီသည် လူတန်းစားတရပ် (၀) မျိုးနွယ်စုတရပ် (၀) ပါတီတရပ် (၀) အဖွဲ့အစည်းတခုအတွက် ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့မဟုတ်သလို ၎င်းအစိတ်အပိုင်းတခုခု၏ အကျိုးစီးပွားအတွက်သော်၎င်း၊ ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့မဟုတ်ပေ။ ချင်းတမျိုးသားလုံး၏ ရရှိသင့်ရရှိထိုက်သော အခွင့်အရေးများ ပြန်လည်ရရှိရေးနှင့် အကျိုးစီးပွားကိုဆထက်ထမ်းပိုးထမ်းဆောင်ပေးမည့် ချင်းတမျိုးသားလုံးပိုင်ချင်းအမျိုးသားကောင်စီဖြစ်ပါသည်။

Civil Society များ ခိုင်မာတောင့်တင်းလာအောင်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကြုံတွေ့နိုင်သည့် အဟန့်အတားများနှင့် အခွင့်အလမ်းကောင်းများ

စာရေးဆရာ “ဓမ္မဝဘိဘာ(Dhammar Vappa) ရေးသား ပြုစုသော “Civil Society နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေး အကြပ်အတည်းများအကြား ဆက်စပ်မှုများကို စူးစမ်းရှာဖွေခြင်း” စာအုပ်မှ အပိုင်းလိုက် တင်ဆက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

Civil Society မဟာဗျူဟာအား အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အပြောထက်လက်တွေ့ အလုပ်က ပို၍ ခက်ခဲပေလိမ့်မည်။ ထိုဆောင်ရွက်ချက်သည် မည်သည့် အခက်အခဲ အဟန့်အတား တစ်ခုတရားမျှ မတွေ့နိုင်ဟု ကား မဆိုနိုင်။ စင်စစ်အားဖြင့် ၎င်း၏ ဆန့်ကျင်ဖက်က ပိုမို၍ မှန်ကန်ပေလိမ့်မည်။ မည်သို့ဆိုစေကာမူ ဂရုတစိုက်ကြည့်ရှုပါက အခွင့်အလမ်းကောင်းများ လည်း ရှိပါသည်။ ဤအခန်းတွင် ကျွန်ုပ်အနေဖြင့် အဆိုပါ အဟန့်အတား အခက်အခဲများ၊ အခွင့်အလမ်းကောင်းများနှင့် အတူ အချို့သော အကြံပြုချက်များကို တင်ပြသွားပါမည်။

ဆွေးနွေးချက်များကို အပိုင်း(၂)ပိုင်းခွဲ၍ တင်ပြပါမည်။ ပထမအပိုင်းတွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုအစဉ်အလာများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော အတားအဆီးများနှင့် အခွင့်အလမ်းကောင်းများအကြားကို တင်ပြသွားမည်ဖြစ်ပြီး ဒုတိယအပိုင်းတွင် လက်ရှိအခြေအနေကြောင့် ပေါ်ထွက်လာသော အခွင့်အလမ်းကောင်းများ အကြောင်းကို တင်ပြသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ နောက်တနည်းအားဖြင့်ဆိုသော် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံအရနှင့် အခြေအနေအရ ပေါ်ထွက်လာသော အခွင့်အလမ်းကောင်းများနှင့် အတားအဆီးများဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်အနေဖြင့် ပထမပိုင်းကို စတင်ဆွေးနွေး တင်ပြသွားပါမည်။

ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံဆိုင်ရာ အဟန့်အတားများနှင့် စိန်ခေါ်ချက်များ

Civil Society အဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံသူနိုင်ငံသားတို့၏ မိမိတို့ဘာသာစုရုံးပေါင်းဖွဲ့ လုပ်ကိုင်မှုများသည် ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဆက်နွယ်နေသော အဟန့်အတားများ၊ စိန်ခေါ်ချက်များနှင့် ရင်ဆိုင်ကြရဖွယ်ရှိပါသည်။ ထိုယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အဟန့်အတားများမှာ ကျွန်ုပ်တို့၏ စံတန်ဖိုးများ၊ လောကအပေါ်အမြင်များ၊ ယုံကြည်မှုများတို့နှင့် ပတ်သက်ဆက်နွယ်ပါသည်။ အကယ်၍ ကျွန်ုပ်တို့

သည် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတွင် တက်ကြွခိုင်မာသော Civil Society အဖွဲ့အစည်းများကို မြင်တွေ့လိုပါက ယဉ်ကျေးမှုနှင့်ပတ်သက် ဆက်နွယ်နေသော အဟန့်အတားများနှင့် အခွင့်ကောင်းများအား လစ်လျူရှုထား သင့်ပေ။ အောက်ပါအကြောင်းအရာကိုစွဲရပ်များအား အလေးအနက်ပြန်လည်စဉ်းစားသုံးသပ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

ရိုးရာအစဉ်အလာ စံတန်ဖိုးများနှင့် အလေ့အထများ

မြန်မာပြည်တွင်ရှိနေသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်များအားလုံးနီးပါးတို့က “ကျွန်တော်တို့ဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုတွေကို ထိန်းသိမ်းကြရမယ်”ဟု မကြာခဏ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုလေ့ရှိကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ရက်ရောမှု၊ ဖော်ရွေမှု၊ ချိုသာမှု၊ ရိုးသားမှုစသည်ကဲ့သို့သော ရိုးရာအစဉ်အလာ စံတန်ဖိုးများကို ဂုဏ်ယူလေ့ရှိကြသည်။ သို့ရာတွင်လည်း ရိုးရာ အစဉ်အလာ စံတန်ဖိုးများအတွင်း၌ အမဲစက်များ၊ အမှောင်ရိပ်များ၊ အားနည်းချက်များရှိသည်ဆိုခြင်းကိုမူ ကျွန်ုပ်တို့ အသိအမှတ် မပြုလိုကြ။ ယင်းတို့နှင့်ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးခြင်း၊ ဆင်ခြင်သုံးသပ်ခြင်းများ၊ ပြုလုပ်ခြင်းများကား သာ၍ပင်မရှိ။ ကျွန်ုပ်တို့၏ ရိုးရာအစဉ်အလာ စံတန်ဖိုးများသည် ပြီးပြည့်စုံနေပြီး ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် မလိုအပ်တော့သည့် အကောင်းတကွအကောင်းဆုံးသော စံများအဖြစ် ကျွန်ုပ်တို့က ယူဆလက်ခံထားလေ့ရှိကြသည်။ သို့သော် ယခုအခါ ယင်းတို့အပေါ်ပြန်လည်သုံးသပ်မှုများ ပြုလုပ်ရပေတော့မည်။ အကြောင်းမှာ အချို့သော (အားလုံးမဟုတ်ပါ) ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ထုံးတမ်းစဉ်လာများက ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ပြည်သူ့ အဖွဲ့အစည်းများ၏ တည်ရှိလည်ပတ်နေမှုနှင့် နိုင်ငံသားများ၏ စွမ်းရည်တိုးတက်မြှင့်တင်ရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိစေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် ပြဿနာများ၊ ယင်းပြဿနာများ၏ အကျိုးဆက်များ၊ ထိုပြဿ

နာများကို ဖြေရှင်းနိုင်မည့် အခြားနည်းလမ်းများ အကြောင်းတို့ကို အကျဉ်းရုံး ဆွေးနွေးတင်ပြသွားမည် ဖြစ်သည်။

၁။ ဘာသာတရားများမှ သွန်သင်မှုများအပေါ် ကျွန်ုပ်တို့ နားလည် သဘောပေါက်ပုံ

ဗုဒ္ဓဘာသာ

ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ပြည်သူ့လူ့အဖွဲ့အစည်းများ Civil Society အကြား နှိုင်းယှဉ်လေ့လာမှုကို မှတ်စု အနေဖြင့် နောက်ဆက်တွဲ အခန်းတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည်။ ဤကဏ္ဍတွင် မိမိ၏ ဘာသာတရားအပေါ် ဝေဖန်ဆန်းစစ်လိုပါသည်။ လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ကျင့်သုံးနေသော ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ဆင်းရဲဒုက္ခများစွာတို့ကို သက်ဆိုးရှည်စေပြီး လူမှုဒုက္ခများဖြစ်ပေါ်ခြင်းများ၌ ပါဝင်ပတ်သက်နေသည်ဟု ကျွန်ုပ်အနေဖြင့် မြင်သည်။ ယင်းသည်ကပင်လျှင် နိုင်ငံသားများနှင့် ပြည်သူ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းများ၏ စွမ်းရည် မြင့်မားတိုးတက်လာရေးအပေါ် အဟန့်အတားများ ဖြစ်စေသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အခန်းကဏ္ဍအပေါ် အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်မှုသည် အရေးပါသည်ဟု ကျွန်ုပ်အနေဖြင့်မြင်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မြန်မာပြည်မှ လူအများစု၏ ယဉ်ကျေးမှု(စံတန်ဖိုးများ၊ လောကအပေါ်အမြင်နှင့် ယုံကြည်မှုစသည်)တို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာ (မြန်မာ့နည်း မြန်မာ့ဟန် ဗုဒ္ဓဘာသာ)၏ ဩဇာလွှမ်းမိုးခြင်းကို ခံကြရသည်။ ယင်းကပင်လျှင် နိုင်ငံရေးအကျပ်အတည်းများ အပါအဝင် ပြဿနာကိစ္စရပ် တခုခုအပေါ် လူတိုင်းတယောက်မှ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပုံ(သို့) တုံ့ပြန်ပုံတို့အပေါ် ဗုဒ္ဓဘာသာက တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် လွှမ်းမိုး အဆုံးအဖြတ်ပေးသည်။

ရုတ်တရက်ကြည့်လိုက်လျှင် မြန်မာပြည်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာသည် အလွန်တိုးတက်နေဟန်ရှိသည်။ ထင်ရှားသော စေတီပုထိုးများက နေရာအနှံ့တွင် တည်ရှိနေပြီး ဘုန်းကြီးကျောင်းများနှင့် ဘုရားပုထိုးများကို နေ့ရောညပါ တိုးချဲ့တည်ဆောက်နေကြသည်။ နိုင်ငံတော်မှ ထုတ်လွှင့်နေသည့် ရုပ်မြင်သံကြား အစီအစဉ်များတွင်လည်း ဗိုလ်ချုပ် ကြီးများက နေ့စဉ်နေ့တိုင်း လိုလိုပင် နေရာအနှံ့အပြားရှိ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများအား

သွားရောက်ဆည်းကပ် ကန်တော့နေပုံတို့ဖြင့် ပြည့်နှက်လျက်ရှိသည်။ သမိုင်းတ လျှောက်တွင် ဗုဒ္ဓဘာ သာသည် အထွတ်အထိပ်နှင့် ဖွံ့ဖြိုး အတိုးတက်ဆုံး အနေအထားသို့ ရောက်ရှိနေဟန် ထင်ရသည်။

သို့ရာတွင်လည်း အားအနည်းငယ်စိုက်ရုံ၊ ပိုင်းခြားစိတ်ဖြာသုံးသပ်မှု အရည်အချင်းအနည်းငယ် သုံးရုံမျှဖြင့် အထက်ပါမြင်တွေ့ နေကြရသော ဇာတ်ကွက်များ၏ ကန့်လန့်ကာနောက်ကွယ်ရှိ ဆန့်ကျင်ဖက်အနေအထားများ- စေတီပုထိုးများနှင့် အတင်းအဓမ္မ လုပ်အားပေးစေခိုင်းမှု၊ ဝိပဿနာတရားရိပ်သာများနှင့် လူမှုဒုက္ခအဖုံဖုံ ဘုန်းကြီးကျောင်းများနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုတို့ကို အလွယ်တကူ မြင်တွေ့နိုင်သည်။ မည်သည်များ ဖြစ်ပျက်နေသနည်း?

“အဆောက်အအုံပိုင်းဆိုင်ရာ ဗုဒ္ဓဘာသာ (Institutional Buddhism)သည် မည်သည့်နိုင်ငံရေးစနစ်၏ အောက်တွင် ရှိသည်ဖြစ်စေ အဆိုပါနိုင်ငံရေးစနစ်၏ ထုတ်ကုန်ဖြစ်သော တန်းတူညီမျှမှု မရှိခြင်းများနှင့် အာဏာရှင်များကဲ့သို့ နိုင်လိုမင်းထက် ပြုမှုများကို အလွယ်တကူ လက်ခံရန် သို့မဟုတ် လစ်လျူရှုထားရန်အတွက် ထင်ထင်ရှားရှားပင် အသင့်ဖြစ်နေသည်။”

‘နောင်ဘဝတွင်ပြန်လည်မွေးဖွားခြင်း’ နှင့် ‘ကံ’ ဟူသော သဘောတရားများကို အလွန်အကျွံအ လေးပေးခြင်းအားဖြင့် တန်းတူညီမျှမှုမရှိသော လူမှုအဆင့်အတန်းများ(social hierarchies)နှင့် အခွင့်အထူးခံသံဃာတော်များအပါအဝင် ရေပေါ်ဆီလူ့ မလိုင်ခဲများ တည်ရှိနေမှုသည် သဘာဝဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆယုံကြည်စေခြင်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓနှင့် မင်းများတို့သည် အတူတူဖြစ်သည်ဟူ၍ နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြခြင်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်သည့် အနေအထားများကို လက်ခံအတည်ပြု ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းသွားရန် တခါတရံတွင် ပါဠိကျမ်းဂန် များအား အသုံးချသည်။ ”

“ယနေ့ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ဗုဒ္ဓဘာသာ အဆောက်အအုံ(Buddhist institution)သည် မျှော်လင့်ချက် ကင်းမဲ့စွာပင် အရှိတရား၊ အမှန်တရားနှင့် ထိတွေ့မှုမရှိ၊ ဟောင်းနွမ်းဆွေးမြေ့ကာ သီးခြားစွာ ကွဲထွက်နေပြီး ကိုယ်ကျိုးကြည့်လွန်းနေသည်၊ ဖိုဝါဒ ကြီးစိုးနေသည်။ ချစားသော

နိုင်ငံရေးစနစ်၏ ချိုးမြောက်မှုနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုကို ခံယူခြင်းအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ၎င်း၏တရားဝင်မှု (legitimacy) များ လျော့နည်းဆုံးရှုံးလာနေသည်။ ယင်းကဲ့သို့သော ပြဿနာများသည် မြန်မာ၊ သီရိလင်္ကာနှင့် အခြားနိုင်ငံများ၌လည်း ဖြစ်ပေါ်နေပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာသမိုင်းတလျှောက်လုံးတွင်လည်း ဖြစ်ပျက်ခဲ့သည်။”

အထက်ပါ သုံးသပ်ဖော်ပြချက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ လက်ရှိဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အခြေအနေ၊ အနေအထားများနှင့် အလွန်ပင်ကိုက်ညီနေသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒ(သို့)ဗုဒ္ဓ၏တရားတော်များသည် ဆင်းရဲဒုက္ခအပေါင်းမှ ကင်းလွတ်ခြင်းအပါအဝင် လုံးဝညသုံ လွတ်မြောက်ရာလမ်းကို ညွှန်ပြပေးသည်။ သို့တိုင်လည်း မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာသည် လူ့ဘောင်လူ့အဖွဲ့အစည်းအား ဆင်းရဲဒုက္ခအပေါင်းမှ လွတ်မြောက်စေရန် ဦးဆောင်ခြင်းမပြုနိုင်သေး။ ယင်းအချက်နှင့် ဆန့်ကျင်စွာပင် ဗုဒ္ဓဘာသာသည် လူ့ဘောင်လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ ဆင်းရဲဒုက္ခများ၊ ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်မှုများနှင့် ဖိနှိပ်မှုများမှာ တရားမျှတသည်၊ ပုံမှန်သဘာဝဖြစ်သည်ဟု လက်ခံလာစေခြင်းများ၌သာ အသံချစ်နေရသည်။

ကျွန်ုပ်တို့တတွေသည် ဂေါတမဗုဒ္ဓဟောကြားသည့် မူလသွန်သင်ချက်များ(သို့)ရှေးယခင်က ကျင့်သုံးခဲ့သည့် အစဉ်အလာအတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များအဖြစ် ဂုဏ်ယူလေ့ရှိကြသော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံရှိ ဗုဒ္ဓဝါဒအတွင်းတွင် မူလက ဟောကြားထားသည့် တရားတော်များ များစွာ ကွယ်ပျောက်သွားသကဲ့သို့ ရှိနေသည်။ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် မူလကဗုဒ္ဓ၏ သွန်သင်ဟောကြားမှုများနှင့် လက်တွေ့ကျင့်သုံးနေမှုများအကြား ကွဲလွဲချက်များ၊ ကွာဟချက်များများစွာ ရှိနေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ အချို့သော သဘောတရားများသည် ဗုဒ္ဓ၏ မူလသွန်သင်ချက်များမှ လမ်းကြောင်းချော်သွားပြီး ဖြစ်ချင်တိုင်း ဖြစ်နေသည်များလည်း ရှိနေသည်။ လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံ အတွင်းရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ကြီးမားသော အကြပ်အတည်းအကြား ဆိုက်ရောက်နေပြီးဟုဆိုလျှင် အပိုဟုဆိုနိုင် ကြမည် မထင်။

လူထုအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံသားများ၏ စွမ်းရည် မြှင့်တင်မှုများအတွက် အဟန့်အတားဖြစ်စေသည့်

မြန်မာပြည်မှ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ဆက်စပ်နေသော လက်ငင်းပြဿနာများမှာ -

ကံ/ဝင်္ဂကြွေး၏ သဘောနှင့်ပတ်သက်၍ လွဲမှားသော အယူအဆ

လူတိုင်းတယောက်၏ လတ်တလော မနှစ်မြို့ဖွယ် အနေအထား (သို့) လူသားမဆန်သော အခြေအနေများနှင့်ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးပြောဆိုသည့်အခါတိုင်း ယင်းအခြေအနေများသည် ကံအကျိုးပေးကြောင့် ဖြစ်ရသည်ဟူ၍ ညွှန်ပြလက်ခံလေ့ရှိကြသည်။ ယင်းကဲ့သို့သော ကံသည် ယခင်ဘဝကလုပ်ရပ်ကြောင့် ဖြစ်လာရသည့် ရလဒ်ဖြစ်ပြီး မည်သည့်အရာကမှ ပြောင်းလဲပေး၍မရ။ ဤသို့ဖြင့် လူတိုင်းတယောက်သည် ယခင်ဘဝမှ ပြုလုပ်ခဲ့သည့် အကုသိုလ်အမှု၏ ဝင်္ဂကြွေးကိုခံစားရသည်မှာ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်သဘာဝဖြစ်ပြီး လက်ရှိ တွေ့ကြုံခံစားနေရသော ဒုက္ခကို ဆက်လက်သည်းခံပြီးခံစားသွားရုံမှ အပ မည်သို့မျှ မတတ်နိုင်။

ယင်းအယူအဆအရဆိုလျှင် ‘ကံ’သည် ကြမ္မာ/ဝင်္ဂကြွေးနှင့် ထပ်တူဖြစ်ကာ ယင်းသည်ကြိုတင် ပြဋ္ဌာန်းပြီးဖြစ်၍ ပြောင်းလဲ၍ မရဟု လူအများက လက်ခံထားသည်။ “အခုကျနော်ဆင်းရဲနေတယ်။ ဒါဟာ အရင် ဘဝက ကံအကြောင်းကြောင့်ဖြစ်တယ်။” “သူ့မဟာ အဓမ္မပြုကျင့်ခံရတယ်။ ဒါဟာ သူမရဲ့ဝင်္ဂကြွေးပဲ။” “ငါတို့ဟာ ငါတို့ရဲ့ကံ၊ ငါတို့ရဲ့ ဝင်္ဂကြွေးကြောင့် ဆိုးဆိုးဝါးဝါးနဲ့ လူမဆန်စွာ ဆက်ဆံခံနေကြရတယ်။ ဘာတတ်နိုင်မှာလဲ။” သို့မဟုတ် “ကျနော်တို့ဟာ လူမဆန်တဲ့ ဆက်ဆံမှုတွေနဲ့ ထိုက်တန်တယ်” ဆိုသည်နှင့် မည်သို့မျှမကွာခြားပေ။ အခြားတဖက်တွင်လည်း လူတယောက်သည် ချမ်းသာ ကြွယ်ဝနေလျှင် ယင်းမှာသူ၏အတိတ် ဘဝက ကံအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ လူ့ဘောင်လူ့အဖွဲ့အစည်း အတွင်း အဆင့်အတန်းမြင့်မြင့်၊ ရာထူးကြီးကြီးကို ရယူထားသူ (သို့) အုပ်ချုပ်သူ အာဏာပိုင်များအဖို့လည်း ထိုနည်းနှင့်ပင်ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့သော ယုံကြည်မှုများကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာသည် လွတ်မြောက်ရေးအတွက် အခြေခံအကြောင်းရင်း ဖြစ်ရမည့်အစား ကံကြမ္မာပခါဒဝါဒ (ကံစီမံရာ အတိုင်း လိုက်နာမည်ဟူသော အယူဝါဒ)နှင့် ယုံကြည်

မှု စွမ်းရည်ကျဆင်းကင်းမဲ့မှု၏ အခြေခံအကြောင်းရင်း ဖြစ်လာသည်။

သတင်းကောင်းတရပ်မှာ ယင်းသို့သော ကံနှင့် ပတ်သက်သည့် အယူအဆသည် မပြည့်စုံပဲ ဗုဒ္ဓဝါဒကို လွဲမှားစွာ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ စစ်မှန်သော ဗုဒ္ဓတရားတော်သည် ကံကြမ္မာ ပါမိန အယူအဆ မဟုတ်ပါ။

“ကံဆိုသည်မှာ ကြမ္မာ(သို့)ဝိပါက ခေါ် အတိတ်ကံဝဋ်ကြွေးကို ဆိုလိုခြင်းမဟုတ်ချေ။ ကံဆိုသည်မှာ ပြုမှုဆောင်ရွက်ချက်များကိုသာ ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။” (ဗုဒ္ဓထိတ်တိက္ခ၊ **Buddhadasa Bhikkhu**)

ဗုဒ္ဓဘာသာအရ ‘ကံ’ဆိုသည်မှာ လည်ပတ်နေသော စက်ဝိုင်းကဲ့သို့ပင်ဖြစ်သည်။ ပစ္စုပ္ပန်ကာလကို အတိတ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန်၏ ပြုမှုဆောင်ရွက်ချက်များက ပုံသွင်းပေးနေပြီး ပစ္စုပ္ပန်အပြုအမူသည် အနာဂါတ်ကိုသာမက လက်ရှိအခြေအနေကိုပါ ဖန်တီးပုံသွင်းပေးသည်။ ကျိုးကြောင်းဆက်နွယ်မှုဖြစ်စဉ်၌ ပစ္စုပ္ပန်ကာလအတွင်း လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ချက်များအား အလေးပေးလက်ခံ လမ်းဖွင့်ပေးထားခြင်းသည် (မည်သည်ကို မည်သို့လုပ်မည်၊ မည်သည်ကို မလုပ်ဟူ၍) လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်နိုင်စွမ်းရှိသော စိတ်ဆန္ဒကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

“ကံဆိုသည်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ၊ အခြားသူများမှဖြစ်စေ တွေ့ကြုံခံစားနေရသော ဆင်းရဲဒုက္ခများကို အဆုံးသတ်စေရန်အတွက် ရည်စူး၍ မေတ္တာတရားဖြင့် အတိတ်ပြီးသော အကြမ်းမဖက်သည့် နည်းလမ်းများမှတစ်ဆင့် ယခုလက်ရှိဘဝအတွင်းလှုပ်ရှား ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။”(လူမှုတရားမျှတမှုအတွက် ကံတရားနှင့် ပတ်သက်သည့် **Think Sangha** အဖွဲ့အစည်း၏ ထုတ်ပြန် ကြေညာချက်)

ထို့ကြောင့် ‘ကံ’နှင့်ပတ်သက်သော အယူအဆကို ပြန်လည်လေ့လာရန်လိုအပ်ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် ဖော်ပြသော ကံတရားနှင့်ပတ်သက်သော အယူအဆမှာ စစ်မှန်သော အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမှုဖြစ်၍ လူသိများလာစေရန် လိုအပ်သည်။ ယင်းကနောင်ဘဝနှင့် အခြားဘဝများ၌ မဟုတ်ဘဲ လက်ရှိဘဝအတွင်း ဒုက္ခအပေါင်းမှ လွတ်မြောက်စေရန်အတွက် လူ့ဘောင်လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် လူတိုင်း ချစ်စိများအနေဖြင့် လိုအပ်နေသော မျှော်လင့်ချက်နှင့် စိတ်ဓါတ်တက်ကြွဖွယ်သာမက လက်တွေ့အသုံးချနိုင်သော နည်း

လမ်းများ ဖြစ်စေသည်။

အနှစ်သာရထက် အခွံ/ပုံသဏ္ဍာန်အပေါ်အလေးထားခြင်း (သို့) စစ်မှန်သော လက်တွေ့ကျင့်ကြံမှုထက် အခမ်းအနားနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ဦးစားပေးခြင်း

ဤအချက်ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုသည်မှာ အကြွင်းမဲ့ယုံကြည်မှုသာ လိုအပ်ပြီး ကျင့်ကြံအားထုတ်မှု မလိုသော ဘာသာတရားဖြစ်သည်ဟူ၍ ခေတ်ပြိုင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အများအပြားအကြား ထင်မြင်ယူဆလာစေသည်။

ယင်းသည် ဗုဒ္ဓဟောကြားထားသည့် အနှစ်သာရများနှင့် လုံးဝဆန့်ကျင်နေသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာတွင် မျက်ကန်းယုံကြည်မှုများ မလိုအပ်ပေ။ ကျင့်ကြံအားထုတ်မှုသာ လိုအပ်သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အမြင်မားဆုံး ရည်မှန်းချက်ကို ရောက်ရန်အတွက် လေ့ကျင့်အား ထုတ်မှုမှ လွဲ၍ အခြားနည်းလမ်းမရှိပေ။ ကျင့်ကြံအားထုတ်မှု မရှိလျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာတရား၏ အနှစ်သာရများမှ တစ်ခုဖြစ်သော ‘သတိတရား’ကို ရရှိစေနိုင်စေမည်မဟုတ်ပေ။ သတိတရားရှိပါက အမှန်တရား၊ အရှိတရားမျိုးကြောင်း၏ အခြားအစွန်းတဖက်ရှိ အတွေးမှား၊ အမြင်မှားများကြော၌ အဆုံးသတ်သွားနိုင်သည့်ကိန်း မြောက်များစွာ ရှိလေသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် ဒုက္ခပြဿနာများကို ဖယ်ရှားပစ်နိုင်မည့်အစား ယင်းပြဿနာများကို ထပ်မံရှုပ်ထွေးလာစေမည်မှာ ပြောဖို့ရန်ပင်မလိုတော့။

“ဗုဒ္ဓဝါဒဆိုသည်မှာ နိုးကြားခြင်းဟု အဓိပ္ပါယ်ရပြီး မိမိ၏ ခန္ဓာကိုယ်၊ စိတ်၊ ခံစားမှုများနှင့် လောကအတွင်းဖြစ်ပျက်နေသော အရာများအပေါ် သတိပြုဆင်ခြင်မိခြင်း ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ သင်သည် နိုးကြားနေလျှင် ကမ္ဘာတလွှားတွင် မြင်တွေ့နေရသော ဒုက္ခ ဝေဒနာများ ငြိမ်းအေးရန်အလို့ငှာ မေတ္တာဂုဏ်စိတ်ဖြင့် ကူညီကယ်တင်ရန်မှတစ်ပါး အခြားအရာများကို သင်ဆောင်ရွက်နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ ယင်းသို့မကျင့်သုံးလျှင် ယင်းသည် ဗုဒ္ဓဝါဒ မဟုတ်ချေ။”

ဗုဒ္ဓဘာသာတွင် လူမှုဆိုင်ရာ ရှုဒါန/မျက်နှာစာ ပျောက်ဆုံး နေခြင်း

ယခုလက်ရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာတွင် လူမှုဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများ ကင်းမဲ့နေသည်။ ယင်းက လူမှုရေးရာ ကိစ္စများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့်ပတ်သက် အကျိုးဝင်ခြင်း မရှိဟူသော အယူအဆ၊ အနေအထားသို့ ဦးတည်သွားစေသည်။ မြန်မာပြည်တွင် ကမ္ဘာ့အဆင့်မှီ ထင်ရှားသော တရားရိပ်သာများရှိပြီး နိုင်ငံခြားသားများရော ဒေသခံ ပြည်သူများပါ သွားရောက်တရားကျင့်ကြံကြပါသည်။ အမှန် တကယ်လည်း တရားကျင့်သူအနေဖြင့် ငြိမ်းချမ်းကြပါသည်။ သို့သော် ထိုသူတို့ထဲမှ အများစုသည် မိမိတို့ ကိုယ်တွင်း ငြိမ်းအေးမှုများ ဖွံ့ဖြိုးရေးကိုသာ အဓိကထား အာရုံစိုက်နေကြပြီး ၎င်းတို့တရားကျင့်ကြံအား ထုတ်သော ခြံဝင်းအပြင်ဖက်(သို့) နေအိမ်အပြင်ဖက်၌ ဖြစ်ပွားနေသော ဆင်းရဲဒုက္ခများနှင့် ဖိနှိပ်မှုများကိုမူ လစ်လျူရှုထားကြသည်။ ဤကဲ့သို့သော ကိစ္စရပ်များကို ဖြေရှင်းရမည်။

ယင်းသည် မူရင်းဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ကွဲလွဲနေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဂေါတမသည် ဗုဒ္ဓအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိပြီးနောက် လူ့ဘောင်လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှ ဆင်းရဲဒုက္ခများကို ငြိမ်းသတ်ပေးရန် လူ့အသိုင်းအဝိုင်းဆီသို့ ပြန်လာခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓ၏ဟောကြားမှုများတွင် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ရှုဒါနအမြင်များသာမက နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး ရှုဒါနများလည်း ပါဝင်နေသည်။ ဥပမာ ဗုဒ္ဓသည် သံဃာများအကြား မကြာခဏတွေ့ဆုံစည်းဝေးရန် အားလုံး သဘောတူသော ဆုံးဖြတ်ချက်(Consensus)များ ချမှတ်ရန်နှင့် ထိုချမှတ်လိုက်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များကို စုပေါင်း အကောင်အထည်ဖော်ကြရန် အားပေးခဲ့သည်။ ထိုနည်းတူပင် ဗုဒ္ဓသည်လောဘကို တိုးပွားစေသော စီးပွားရေးစနစ်ကို အားမပေးခဲ့ပေ။ ဤလူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး ရှုဒါန၊ မျက်နှာစာများ ပြန်လည်ထွန်းကားလာစေရန်နှင့် လက်ရှိ အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီအောင် ပြုပြင်အသုံးချရန် လိုအပ်နေသည်။

“တရားဘာဝနာပွားများခြင်း(meditation)သည် လူ့ဘောင်လူ့အဖွဲ့အစည်းမှ ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်ရန် မဟုတ်ဘဲ မိမိကိုယ်ဆီသို့ ပြန်လာပြီး မည်သည်များ ဖြစ်

ပျက်နေသည်ကို ကြည့်ရှုခြင်းဖြစ်သည်။ ဘာတွေဖြစ်ပျက်နေသည်ကို တွေ့မြင်ပြီးလျှင် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ရတော့မည်။ သတိတရားရှိနေလျှင် ဘာလုပ်ရမည်၊ ဘာမလုပ်ရမည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ သိရှိကြမည်ဖြစ်သည်။”

ခေတ်သစ်စနစ်၏ လှုပ်ရှားလည်ပတ်ပုံတို့ကို နားလည် အမှီ လိုက်နိုင်စွမ်းမရှိသည့် ဗုဒ္ဓဘာသာအဆောက်အအုံများ (institutional Buddhism)

ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ သွန်သင်ချက်များသည် လွန်ခဲ့သော နှစ် ပေါင်း (၂၅၀၀)ကျော်က ဟောကြားခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ထိုခေတ်ထိုအခါက ရိုးစင်းပြီးရှုပ်ထွေးခြင်းမရှိလှသော လူမှုဖွဲ့စည်းပုံများပေါ် အခြေခံထားသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ သွန်သင်ဟောကြားချက်များစွာသည် ယနေ့ထိဆက်လက်၍ မှန်ကန်နေပြီး လက်ရှိအခြေအနေများနှင့်လည်း ကိုက်ညီအကျိုးဝင်နေဆဲဖြစ်သော်လည်း ဟောကြားချက် အချို့တို့ကို (၂၁)ရာစု၏ လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲနေသော လူ့ဘောင်လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီးနှင့် လိုက်လျောညီထွေမှုရှိစေရန် ပြုပြင်ချဲ့ထွင်ရန် လိုအပ်နေသည်။

ဥပမာအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာအဆောက်အအုံ (Buddhist institutions)များအနေဖြင့် ခေတ်သစ်ကာလမှ လူများအား ဗုဒ္ဓဝါဒ၏သဘောတရား၊ အတွေးအခေါ်များ သင်ကြားပေးရာတွင် တီထွင်ကြံဆမှု(creative)ရှိသော နည်းလမ်းသစ်များကို ဖော်ထုတ်ရမည်။ ယခု လောလောဆယ် ဗုဒ္ဓဝါဒများကို သင်ကြားရာတွင် တီထွင် ကြံဆမှုများသိပ်မရှိလှ။ သို့မဟုတ်ပါက ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ထူးဆန်းသော၊ ငြီးငွေ့ဖွယ်ကောင်းသော၊ လက်တွေ့မကျသော၊ နားလည်ရန်ခက်ခဲသော ဘာသာတရား အဖြစ် တည်ရှိနေမည်ဖြစ်ကာ ပြည်သူတို့၏ လက်ရှိလူနေမှုဘဝနှင့် ကိုက်ညီအကျိုးဝင်မှု အနည်းအကျဉ်းသာ ရှိနေတော့မည်။

အခြားအရေးကြီးသည့် အကြောင်းအရာတစ်ရပ်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ခေတ်သစ်လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံနှင့် ၎င်းတို့၏ရွေ့လျားလည်ပတ်ပုံတို့ကို နားလည်သဘောပေါက်ရန် လိုအပ်သကဲ့သို့ ပိုမိုရှုပ်ထွေးနက်နဲလာသော အဆိုပါဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မှုပုံစံတို့မှ

ဖြစ်ပေါ်လာသော ပြဿနာများအကြောင်းကိုလည်း နားလည် သဘောပေါက်ရန်လိုအပ်သည်။ David R.Loy မှ မှန်ကန်စွာ ထောက်ပြခဲ့သည်မှာ “အစဉ်အလာအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ဆင်းရဲဒုက္ခနှင့် သတိတရား နိုးကြားမှုအတွက် မိမိဘာသာတာဝန်ယူမှုကို အလေးထားသည်။ သို့သော် ယနေ့ဗုဒ္ဓ ဘာသာဝင်များ သိရှိထားရန် အရေးကြီးသောအချက်မှာ လူ့ဘောင်၏ ဖွဲ့စည်းမှု ပုံစံကလည်း အကျယ်အပြန့်ရှိနေသော ဆင်းရဲဒုက္ခများ ပိုမိုကြီးမားလာအောင်လုပ်ဆောင်ရာ၌ ပါဝင်ပတ်သက်နေသည် ဆိုသည်ကို နားလည်ရန်ဖြစ်သည်။ ယင်းဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မှု ပုံစံများအတွင်းရှိနေသော လှည့်စားမှုနှင့် ဖိနှိပ်မှုပြဿနာများကိုလည်း ဖြေရှင်းရမည် ... ”

ယနေ့မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အခြားဗုဒ္ဓဘာသာနိုင်ငံအားလုံးနီးပါးမှ ဗုဒ္ဓဘာသာအဆောက်အအုံများ၊ အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် လူ့ဘောင်လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံးရှိ ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန်ထက် လူတိုင်းချင်းစီတိုးတက်ကောင်းမွန်ရေးအတွက် ပိုမို၍ အလေးပေး အဓိကထားလုပ်ဆောင်နေပုံရသည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် အကယ်၍ လူ့ဘောင်အတွင်းရှိ လူတိုင်းချင်းစီကောင်းလာပါက လူ့ဘောင်လူ့ အဖွဲ့အစည်းလည်း အလိုအလျောက် ပိုမို တိုးတက်ကောင်းမွန်လာမည်ဟူသော ယူဆယုံကြည်မှုအပေါ် အခြေပြုပြီး လုပ်ဆောင်နေဟန် ရှိသည်။ သို့သော် David R Loy က “မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ လူ့ဘောင်လူ့အဖွဲ့ အစည်းသည် လူတိုင်းချင်းစီများ ပေါင်းစပ်စုဖွဲ့ထားခြင်းထက် ပိုမိုသည်။ လူတိုင်းချင်းစီက လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ဖန်တီးထားသည်မှာ မှန်သော်လည်း လူ့ဘောင်၏ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မှုပုံစံများကလည်း အဆိုပါ ဖွဲ့စည်းမှု ပုံစံ အတွင်း နေထိုင်သော လူတို့ကို ပုံစံသွင်း ဖန်တီးပေး သည်။ ယင်းအကြောင်းအချက်(၂)ရပ်က တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အပြန်အလှန်ရိုက်ခတ်၊ ဆက်စပ်နေသည်”ဟု သတိပေးထားသည်။

အချုပ်အားဖြင့် ဗုဒ္ဓဝါဒကို ပြန်လည်လေ့လာရန်နှင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ယဉ်ကျေးမှုအတွင်းတည်ရှိနေသော အသိပညာတို့ကို အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုရန်လိုအပ်သည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒကိုလည်း ပြန်လည် သုံးသပ်ဆန်းစစ်ကြည့်ရန်နှင့် နောက်ထပ်တဖန် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုရန် လိုအပ်လိမ့်မည်။ လူမှုရေးဆိုင်ရာ မျက်နှာစာ၊ ရှုဒေါင့်များအပါအဝင် ဗုဒ္ဓဘာ

သာ၏ အဓိပ္ပါယ်အပြည့်အစုံကို ပြန်လည်ဖော်ထုတ်ရန် လိုအပ်နေသည်။ ပို၍အရေးကြီးသည်မှာ ဗုဒ္ဓ ဘာသာကို ဘုန်းကြီး ကျောင်းများနှင့် သံဃာတော်တို့၏ အရေးကိစ္စ သက်သက်အဖြစ် မမြင်သင့်ဘဲ မိမိတို့၏ နေ့တိုင်းနှင့် ဘဝတလျှောက်လုံးတို့တွင် လိုက်နာကျင့်သုံးသင့်သည့် နည်းလမ်းများအဖြစ် မြင်သင့်သည်။

ထိုနည်းတူပင် ခရစ်ယာန်၊ အစ္စလာမ် သို့မဟုတ် ဟိန္ဒူဘာသာဝင်မိတ်ဆွေများအနေဖြင့်လည်း မိမိတို့၏ ဘာသာတရားများအား ပြန်လည်ဆန်းစစ်နိုင်ပြီး လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန်နှင့် လူသားတို့ ဆင်းရဲဒုက္ခအပေါင်းမှ လွတ်မြောက်ရန်အတွက် မိမိတို့၏ ဘာသာရေးတရားအတွင်းမှ လူမှုရေးရှုဒေါင့်များကို အကျိုးရှိရှိအသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ခရစ်ယာန်ဘာသာ အတွင်းရှိ “လွတ်မြောက်ရေးကျမ်း(Liberation Theology)” သည် လူမှုရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်ထွန်းလာရန်အတွက် အစွမ်းထက်သည့် လက်နက် ကိရိယာ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထို့အတူ အစ္စလာမ် ဘာသာမှ လူမှုရေးလုပ်ငန်းများအား အလေးပေး၊ အရေးထားခြင်းသည်လည်း စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ အကျပ်အတည်းများကို အတူတကွ စုပေါင်းဖြေရှင်းရန်အတွက် မတူကွဲပြားသော ဘာသာတရားများအကြား ဆွေးနွေးဖလှယ်ခြင်းများရှိရန်လည်း လိုအပ်သည်။

၂။ အထက်မှအောက်သို့ (အာဏာ) စီးဆင်းသည့် ယဉ်ကျေးမှုစနစ် (top-down oriented culture)

မိမိတို့သည် သက်ဦးဆံပိုင်အကြွင်းမဲ့ ဘုရင်များနှင့် ရေရှင် မြေရှင်စော်ဘွားများအုပ်စိုးသော စနစ်အတွင်း ရာစုနှစ်ပေါင်းများစွာ နေထိုင်ခဲ့ကြရသည်။ ယင်းနောက်ပိုင်း ကိုလိုနီစနစ်ကို ဖြတ်သန်းခဲ့ကြသည်။ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီခေတ်အတွင်း ပေမမိုဒေါက်မမို ဒီမိုကရေစီကို အချိန်တိုအတွင်း မြည်းစမ်းခဲ့ရပြီးနောက် မိမိတို့သည် နှစ်ပေါင်း (၅၀)နီးနီး စစ်အာဏာရှင်အဆက်ဆက်၏ အုပ်ချုပ်မှု အောက်သို့ ယနေ့ထိတိုင် ကျရောက်နေခဲ့ရ သည်။

ဤစနစ်များအားလုံးသည် ပြည်သူလူထုများအား ၎င်းတို့၏ ဆန္ဒသဘောထားနှင့် ခံစားချက်များကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုတတ်လာစေရန်၊ စဉ်းစားတွေးခေါ် တတ်

စေရန်၊ ဆန်းစစ်ဝေဖန်သုံးသပ်တတ်စေရန် မိမိတို့ ကိုယ်တိုင် ကမကထပြု ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြုတတ်ရန်တို့ကို အားပေး ထောက်ပံ့မှုမပြုခဲ့ချေ။ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေးပြ သနာများနှင့် ပတ်သက်လာသည့်အခါများတွင် ဖြစ် သည်။ ပို၍တိတိပပပြောရပါမူ အဆိုပါစနစ်များ အားလုံး က ပြည်သူလူထုတို့အနေဖြင့် အထက်ပါကဲ့သို့ လုပ်ဆောင် နိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းများကို ပိတ်ပင်တား ဆီးထားသည်။

အကျိုးဆက်မှာ ပြည်သူလူထု/နိုင်ငံသူနိုင်ငံ သားများအနေဖြင့် မိမိတို့ကိုယ်ကိုမိမိ ယုံကြည် ကိုးစားမှု ကင်းမဲ့လာခြင်းနှင့် ခေါင်းဆောင်များအပေါ် အလွန်အမင်း မှီခို အားထားလာသည့် ယဉ်ကျေးမှုကြီးအတွင်း နက်ရှိုင်း စွာ နှစ်မှန်းသွားခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ခေါင်းဆောင်ဆိုသူများ မှာလည်း ထိပ်ပိုင်းတွင်နေလေ့ရှိပြီး အများအားဖြင့် အမျိုး သားများဖြစ်ကြကာ လူ့အဖွဲ့အစည်းတခုလုံးအပေါ် အ ကျိုးသက်ရောက်မှုရှိစေသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင် ခွင့် အာဏာများအပါအဝင် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများ အားလုံး ၎င်းတို့၌သာ စုစည်းချုပ်ကိုင်ထားကြသည်။ ပြည်သူများသည် ၎င်းတို့၏ အရေးကိစ္စများအတွက် ခေါင်းဆောင်များအပေါ် မှီခိုအားထားလာကြသည်။ ခေါင်း ဆောင်များထံမှ မည်ကဲ့သို့လုပ်ရမည်၊ မည်ကဲ့သို့ မလုပ်ရ ဟူသော အမိန့်နှင့် လမ်းညွှန်ချက်တစုံတရာမရပဲ ပြည်သူ လူထုမှာ ဘာတခုမှ လုပ်ရဲကိုင်ရဲခြင်း မရှိသည့် အခြေသို့ ဆိုက်လာသည်။ အာဏာရှင်အစိုးရများအား ဆန့်ကျင် တိုက်ခိုက်ကြသည့် သူများပင်လျှင် ဤစနစ်ကြီး၏ သက် ရောက်မှုစက်ကွင်းမှ မလွတ်မြောက်နိုင်ဘဲ အဆိုပါစနစ်၏ ရိုက်ခတ်မှုဒဏ်ကိုခံကြရ သည်။ နမူနာယူဖွယ်၊ လေ့လာ အတုယူဖွယ် ခေါင်းဆောင်မှုပုံစံမှာ အာဏာရှင် ဆန်သော အမျိုးသားကြီးစိုးသော ခေါင်းဆောင်မှုပုံစံ တမျိုးတည်း သာ ရှိသောအခါ အဆိုပါအာဏာရှင်များကို ဆန့်ကျင်သူ များကလည်း ၎င်းတို့မြင်တွေ့နေကြရသည့် ခေါင်းဆောင်မှု ပုံစံကို (သိစိတ်မှဖြစ်စေ၊ မသိစိတ်မှ ဖြစ်စေ)နှလုံးသွင်း ခံယူကျင့်သုံးလာသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ၎င်းတို့သည် လည်း ကွဲပြားသော အမည်နာမနှင့် အဖွဲ့အစည်းများအ တွင်း အခြားသော နောက်တိုးအာဏာရှင်များ ဖြစ်လာ ကြသည်။

အလွန်ဆိုးဝါးသော ရလာဒ်အကျိုးဆက်ကား

ပြည်သူများ အနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ပင်ကိုယ်မွေးရာပါ အစွမ်း အစများကို မေ့ပျောက်သွားကြ၍ လူသားဂုဏ် သိက္ခာ ကင်းမဲ့သွားစေခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ပြည်သူများက မိမိတို့ တွင် ပြောင်းလဲမှုများဖြစ်ပေါ်လာနိုင်စေသည့် စိတ်ကူးစိတ် သန်းများ၊ အမျှော်အမြင်များ တီထွင်ကြံဆမှု ဉာဏ်များ နှင့်တကွ ထိုစိတ်ကူးစိတ်သန်း၊ အမျှော်အမြင်များကို အ ကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းရှိသည်ဆိုသည် ကို ကျော်မြင်သွားကြသည်။ စွမ်းဆောင်နိုင်ရည်များ ရှိနေ လင့်ကစား ၎င်းတို့အား လာရောက် ဦးဆောင်ကယ်တင် မည့် ခေါင်းဆောင်ကိုသာလျှင် ၎င်းတို့က မျှော်လင့် စောင့် စားနေကြလေသည်။

“ကျနော်တို့ရဲ့ ပြဿနာတွေကို ဖြေရှင်းဖို့ အ တွက် ခေါင်းဆောင်(အကြွင်းမဲ့ပြီး ပြတ်ပြတ်သားသားနိုင် သော ခေါင်းဆောင်ဆိုလျှင်သာ၍ကောင်းသေး)တဦး လို တယ်။” “ဘယ်သူကများ ကျနော်တို့ကိုလာပြီး ဦးဆောင် မှာလိမ့်” “ခေါင်းဆောင်မရှိပဲ ကျနော်တို့ ဘာမှမလုပ်နိုင်ပါ ဘူး” “ကျနော်တို့ရဲ့ ခေါင်းဆောင် မမွေးသေးဘူး” စသည့် စကားများသည် အကြားရများသော ညည်းတွားတောင့် တသံများ ဖြစ်ကြသည်။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုသော် ကျွန်ုပ် တို့သည် ‘မြင်းဖြူစီးသော ကယ်တင်ရှင်ကြီး’ကို နေ့ရှိသရွေ့ ရှာဖွေနေကြလေသည်။

ဤကဲ့သို့သော ယဉ်ကျေးမှုနှင့် စိတ်နေသဘော ထားများကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ပြောင်းလဲခြင်းကို ပြည်သူများ၏ အသိတရားနှင့် စွမ်းရည် များကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်သည့် ပညာရေးနည်းလမ်းများကို သုံးခြင်းအားဖြင့် ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ခြင်း အားဖြင့် ၎င်းတို့၏ မိမိကိုယ်ကိုမိမိ ယုံကြည်မှု (self-con- fidence) နှင့် တီထွင်ကြံဆဉာဏ် (Creativities)များကို ၎င်းတို့၏ ကိုယ်တွင်း၌ ပြန်လည် ရှာဖွေတွေ့ရှိစေနိုင်သည်။ ဘာသာရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် တတ်သိပညာရှင်များက လည်း တဒေါင့်တနေရာမှ ပါဝင်ကူညီဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဝါဒတွင် ခေါင်းဆောင် (သို့) အခြားသူ များအား မှီခိုအားထားခြင်းထက် မိမိ ကိုယ်မိမိအားကိုး ခြင်းကိုသာ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်မြတ်က အားပေးခဲ့လေသည်။ စင်စစ်အားဖြင့် ဗုဒ္ဓက လူသားများအားလုံး- အမျိုးသား ရော၊ အမျိုးသမီးများပါ- ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်များအဖြစ်သို့

ရောက်ရှိနိုင်စွမ်းရှိပြီး ထိုသို့ရောက်ရှိနိုင်အောင်လည်း မိမိကိုယ်ကို လေ့ကျင့်နိုင်စွမ်းရှိကြကြောင်း ဟောထားခဲ့လေသည်။ အကယ်၍ လူသားတိုင်းက ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ဖြစ်အောင် ကျင့်ကြံနိုင်သေးလျှင် ခေါင်းဆောင်မှု အရည်အချင်းများကို လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ခြင်းသည် လူတိုင်းအတွက် သာ၍ပင် ဖြစ်နိုင်ပေမည်။

ခေါင်းဆောင်များကိုသာ မှီခိုအားထားသည့် အကျင့်စရိုက်များအစား-“ငါတို့ ဒီပြဿနာ/အရေးကိစ္စနဲ့ ကြုံနေရတယ်။ ဒီကိစ္စကို အတူတကွဖြေရှင်းဖို့ ငါတို့ ဝိုင်းပြီး စဉ်းစားဆွေးနွေးကြရအောင်” ဟူသော အကျင့်စရိုက်နှင့် စိတ်နေစိတ်ထားမျိုး လိုအပ်လေသည်။

၃။ အဆင့်အတန်းခွဲခြားသော လူ့ဘောင်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ လူ့ဘောင်လူ့ အဖွဲ့အစည်းအတွင်းတွင် တဦးနှင့်တဦးတန်းတူရည်တူ လေးစားသမှု ပြုမှုဆက်ဆံကြခြင်းသည် အပြင်ပန်း၊ မျက်နှာပြင်အဆင့်တွင် မှန်ကန်ပါသည်။ အတွင်းပိုင်း နက်နက်တွင်းမူ မောင်(က)အနေဖြင့် မောင်(ခ)နှင့် မ(ဂ) တို့အား ဆက်ဆံပုံသည် မောင်(ခ)နှင့် မ(ဂ)တို့၏ ပညာရေးအဆင့်အတန်း၊ အလုပ်အကိုင်၊ စည်းစိမ်”၊ ရာထူးအဆင့် အတန်း၊ အသက်အရွယ်၊ လိင်(ကျား/မ)စသည်များအပေါ် မူတည်၍ ကွဲပြားသွားသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်း အတွင်း အချင်းချင်း လေးစားမှုရှိသည်၊ တန်းတူရည်တူရှိသည်ဟူသောအမြင်၊ ခံယူချက်တို့တွင် ချွတ်ယွင်းချက်များ စွာရှိနေပြီး အမှန်တရားမဟုတ်ဘဲ ဒဏ္ဍာရီများသာ ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့သော ဖြစ်ရပ်များကို လူအများ စည်းဝေးပွဲများတွင်လည်းကောင်း၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များတွင်လည်းကောင်း စသည့် ဝန်းကျင်အမျိုးမျိုးတို့တွင် တွေ့မြင်နိုင်သည်။

အောက်တွင်ဖော်ပြထားသည့် ဇယားကွက်ကို ကြည့်ပါက လေးစားမှုသည် မည်သည့်ဘက်မှ မည်သည့်ဘက်ကို ဦးတည်သွားသည်ဆိုသည်ကို ချက်ချင်းသိမြင်နိုင်ကြလိမ့်မည်ဟု ယူဆပါသည်။ အမြဲတမ်းလိုလိုပင် လေးစားမှုသည် တဖက်တည်းသို့သာ ဦးတည်သွားလေ့ရှိသည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်အား လွှမ်းမိုးထိန်းချုပ်ထားသော အုပ်စုများမှာလည်း ထိုကဲ့သို့ပင် တ

ဖက်တည်းတွင် ရှိနေသည်။

လူကြီး	လူငယ်
အမျိုးသား	အမျိုးသမီး
ချမ်းသာ	ဆင်းရဲ
အရွယ်ရင့်	အရွယ်အို
ပညာတတ်	ပညာအရည်အချင်းနိမ့်သူ
ဆန့်ကျင်ဘက်လိမ်နှင့် ဆက်ဆံသူ	လိင်တူဆက်ဆံသူလိင်တူလိင်ကွဲ (၂)စမျိုးလုံး ဆက်ဆံသူ
လူကောင်း	လူရူး
အလုပ်ရှင်	အလုပ်သမား
ဆရာ၊ ဆရာမ	ကျောင်းသူကျောင်းသား
မြို့သူမြို့သား	တောသူတောင်သားများ
ရဟန်း၊ သံဃာများ	လူဝတ်ကြောင်များ၊ မယ်သီလရှင်များ
အာဏာပိုင်များ	ပြည်သူများ
ခေါင်းဆောင်များ	ခေါင်းဆောင်မဟုတ်သူများနှင့် နောက်လိုက်များ

ဤကဲ့သို့သော ပြဿနာများသည် ထင်သာမြင်သာ မရှိပေ။ ခြွင်းချက်အများအပြားရှိသည်ဆိုသည်မှာလည်း မှန်ကန်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤကဲ့သို့သော ခွဲခြားမှုများနှင့် တန်းတူညီမျှမှုမရှိခြင်းများသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ လူ့ဘောင်အတွင်း အသားကျ ပြီးဖြစ်နေပါသည်။ “ကိုယ့်နေရာ၊ ကိုယ့်အဆင့်အတန်း ကိုယ်သိပါ” “အနိမ့်အမြင့်ခွဲခြားသိတတ်ပါ” “မတူရင်မတူနဲ့” စသည့် အဆိုအမိန့်များ၊ သွန်သင်ဆုံးမချက်များဖြင့် ဤကဲ့သို့ သော မတရားသည့် ညီမျှမှုမရှိသည့် လူနေမှုစနစ်ကြီးကို ထိန်းသိမ်းထောက်ပံ့ထားကြသည်။ ထို့ပြင် တန်းတူညီမျှမှုမရှိသည့် ဤစနစ်ကြီးသည် မှန်ကန်သည်၊ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် သဘာဝဖြစ်သည်ဟု လူအများလက်ခံယူဆလာအောင်လည်း အခြားအထင်သေးနှိမ့်ချသည့် ဆိုရိုးများစွာတို့ကို လက်ယာဘက် ဇယားကွက်ထဲရှိ အုပ်စုများအား ဦးတည်ကာ ပစ်မှတ်ထားကြသည်။ ဤနေရာတွင် သတိပြုရန် အချက်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ တဦးစီတိုင်းသည် ဇယားကွက် (၂)ဖက်စလုံးအတွင်း တချိန်တည်း၊ တပြိုင်တည်း ကျရောက်နိုင်သည်ဟူသော အချက်ပင်ဖြစ်သည်။

ပြဿနာမှာ ဤကဲ့သို့သော လူနေမှုစနစ်ကြီး

သည် **Civil Society** အတွက် အဟန့်အတားဖြစ်စေခြင်း ပင်ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ **Civil Society** အနေဖြင့် တန်းတူညီမျှမှုနှင့် လူသားဂုဏ်သိက္ခာများအား အပြန်အလှန်လေးစားမှုများ နှစ်နှစ်ကာကာ လိုအပ်သော ကြောင့် ဖြစ်သည်။ အထက်ပါ လူနေမှု စနစ်ကြီးက အလျားလိုက် ဆက်ဆံရေး (တပြေးညီဆက်ဆံရေး)အစား ဒေါင်လိုက် ဆက်ဆံရေး(အထက်အောက်ဆက်ဆံရေး)များကိုသာ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ နိုင်ငံသူနိုင်ငံသားများ၏ စွမ်းရည်နှင့် မိမိ ကိုယ်ကိုမိမိ ယုံကြည်မှုများ တိုးတက်မြှင့်မားလာစေလို လျှင် ပြည်သူ့အဖွဲ့အစည်းများ အားကောင်းလာ စေလို လျှင် အလျားလိုက်ဆက်ဆံရေးသည် မရှိမဖြစ် လိုအပ် လေသည်။ လက်ရှိစနစ်ကြီးသည် လူအများ၊ စင်စစ်အ များစုဖြစ်သည့် ဇယား၏ လက်ယာကွက်ထဲတွင် ကျ ရောက်နေသော သူများကို နိုင်ငံရေးလုပ် ငန်းများထဲတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းမှ ပထုတ်၊ ဖယ်ကျဉ်ထားသည်။ အ ကြောင်းမှာ ဆုံးဖြတ်ချက်အားလုံးကို ဇယား၏လက်ဝဲ ကွက်ထဲရှိ လူနည်းစုများကသာ အဓိက ကိုင်တွယ်ဆုံး ဖြတ်ကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ (လက်ယာဘက်ဇယား ကွက်ထဲရှိ လူဦးရေ အရေအတွက်နှင့် လက်ဝဲဘက် ဇ ယားကွက်ထဲရှိ လူဦးရေများ နှိုင်းယှဉ်မည်ဆိုလျှင် လက်ဝဲ ဘက်ရှိလူများကလူနည်းစုဖြစ်မည်) အကျိုးဆက် အားဖြင့် လှုပ်ရှားမှုအတွင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု၊ ထည့်ဝင် ပေးဆပ်မှု များမှာ အလွန်ပင်အကန့်အသတ်ရှိလေသည်။ ထိုနည်း တူစွာ လှုပ်ရှားမှုကြီး အောင်မြင်ရန်အတွက် မရှိမဖြစ်လို အပ်သော တီထွင်ကြံဆမှုများလည်းများစွာ ကန့်သတ်ခံရ လေသည်။

ဤကဲ့သို့ အာဏာစွမ်းအား ချိန်ခွင်လျှာမညီမျှ မှုနှင့် တန်းတူညီမျှမရှိခြင်းတို့ကို ဖြေရှင်းရန် လိုအပ်သည်။ လေးစားသမှု ပြုခြင်းသည်လည်း တလမ်းသွားမ ဟုတ်ဘဲ အပြန်အလှန်သွားလာသည့် နှစ်လမ်းသွားဖြစ်ရပါမည်။

၄။ ကေစည်းလုံးညီညွတ်ရေးအယူအဆ (The notion of Monolithic Unity)

အထက်မှအောက်သို့ စီးဆင်းသည့် ယဉ်ကျေးမှု စနစ်၏ နောက်ထပ်အကျိုးဆက်တခုမှာ ဗဟုဝါဒ (plu- ralism) နှင့် မတူညီ ကွဲပြားခြားနားမှု (deversity) များ

အပေါ် တန်ဖိုးထားဂုဏ်ယူ အားပေးမှုမရှိခြင်း (မခံစား တတ်ခြင်း)ပင် ဖြစ်သည်။

ထူးဆန်းသည်မှာ ခေတ်သစ်သို့ ကူးပြောင်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် (modernization)များ အထူးသဖြင့် လူမျိုး ရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဘာသာရေး၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့်ပတ် သက်လာလျှင် တသမတ်တည်း(homogeveity) ရှိရေး၊ တမျိုးတည်း၊ အရောင်အဆင်းတခုတည်း(uniformity) သာရှိရေးတို့ကို အလေးပေးဆောင်ရွက်သည့် ခေတ်သစ် အမျိုးသားတည်ဆောက်ရေး(nation-building) လုပ်ငန်း စဉ်လာနှင့် ခေတ်သစ်နိုင်ငံတော်တည်ဆောက်ခြင်း (state- building) လုပ်ငန်းစဉ်တို့က ရိုးရာဓလေ့များတွင် အမြစ် တွယ်ခဲ့သော အထက်ဖော်ပြပါ ယဉ်ကျေးမှုစနစ်ကြီးအား အားဖြည့်ပံ့ပိုးပေးထားခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် မြန်မာ နိုင်ငံ၏ အတိုက်အခံအင် အားစုများအပေါ် ဩဇာလွှမ်းမိုး မှုရှိသော အာဏာကိုဗဟိုတွင် လွန်ကဲစွာ ချုပ်ကိုင်ထားမှု၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ အဆင့်ဆင့်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားမှုနှင့် လူနည်းစုကသာ ထိန်းချုပ်ထားမှုစသည်များအပေါ် အလေးပေးထားသော လီနင်၏တော်လှန်ရေး ဆင်နွှဲသည့် နည်းနာများကလည်း အထက်ပါ ယဉ်ကျေးမှုကြီးအား ပိုမို ခိုင်မာစေခဲ့သည်။

ဥပမာအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတွင် ကွဲပြားသည့်လူမျိုးများနှင့် ကိုးကွယ်ယုံကြည်ရာ ဘာသာ တရားများစွာ ရှိသော်လည်း ခေတ်သစ်မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ အနေဖြင့် အခြားသောတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ဇစ် မြစ်/ဝိသေသလက္ခဏာနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများကို ဂရုမစိုက် အလေးမထားဘဲ ဗမာ့ယဉ်ကျေးမှု၊ ဗမာစာ၊ ဗမာလူမျိုးတို့ ၏ ဝိသေသလက္ခဏာနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာတို့ကိုသာလျှင် စာ သင်ကျောင်းများနှင့် နိုင်ငံတော်ယန္တရားများ၏ ပြဌာန်း ချက်များမှတဆင့် အားပေးမြှင့်တင်မှုပြုသွားခြင်းပင်ဖြစ် သည်။ ဤသို့ ပြုခြင်းသည် ဗဟုဝါဒ (pluralism)နှင့် မတူ ညီသော ကွဲပြားခြားနားမှု(deversity)များအား မထိမဲ့ မြင် ပြုခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

အခြားမြင်လွယ်သည့် ဥပမာတခုမှာ ဗမာ့တပ် မတော်၏ ‘တသွေး၊ တသံ၊ တမိန့်၊ ဟူသော စည်းလုံးညီ ညွတ်ရေး အယူအဆပင်ဖြစ်သည်။ ထူးဆန်းသည်မှာ တပ် မတော်မှ အာဏာရှင်စစ်ဗိုလ်ချုပ်များသာမကဘဲ အတိုက်

အခံအင်အားစုများ(ဗမာလူမျိုးနှင့် ဗမာလူမျိုးမဟုတ်သော လူမျိုးများအပါအဝင်)ကပါ ဤအယူအဆအား လက်ကိုင်ပြုထားခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဗမာမဟုတ်သည့် တိုင်းရင်းသားများထဲမှ အမျိုးသားရေးဝါဒီတို့က စည်းလုံးညီညွတ်ကြရန် (၎င်းတို့၏ စည်းလုံးညီညွတ်ရေးအယူအဆ မှာ အများအားဖြင့် နိုင်ငံရေးအင်အားစုများအားလုံး တဦးတည်း၊ တခုတည်းသော ခေါင်းဆောင်မှုအောက်၌ ဝင်ရောက်စုစည်းခြင်းမျိုးဖြစ်လေ့ရှိသည့်)အတွက် အစဉ်အမြဲနိုးဆော်နေတတ်ကြချိန်တွင် “အမျိုးသားဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ် အတွင်းရေးမှူး ဦးလွင်ကလည်း ပြည်ပတွင် အခြေစိုက်နေကြသော လှုပ်ရှားသူများ၏ စည်းလုံးညီညွတ်မှု မရှိသည့်အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း ညည်းတွာပြစ်တင်ခဲ့သည်။” သို့ဆိုလျှင် ထူးဆန်းသည်မှာ မည်သို့မျှ ပြန်လည်စေ့စပ်ညှိနှိုင်းနိုင်ပုံ မပေါ်သည့် အသွင်ကွဲပြားသည့် ရန်သူအုပ်စု(၂)ခုသည် ဧကစည်းလုံး ညီညွတ်ရေးအယူအဆကို ကိုးကွယ်ခြင်းဟူသော ရပ်တည်ချက် အောက်၌ စုစည်းမိကြခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

အကျိုးဆက်မှာ မတူကွဲပြားသည့် အခြားလူမျိုးများ၊ အုပ်စုများ၏ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဖွဲ့စည်းပုံစံသေသလက္ခဏာများကို ပိုမိုနိမ့်ကျသော၊ ကင်းကွာတစ်ခန်းဆန်သော၊ မိမိတို့အား ခြိမ်းခြောက်သော ယဉ်ကျေးမှု၊ ဝိသေသလက္ခဏာများအဖြစ် ရှုမြင်လာခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ကွဲပြားခြားသော အတွေးအခေါ်များ၊ သဘောထားများနှင့် အမြင်ရှုဒေါင့်များအပေါ်ကိုလည်း သည်းညည်းခံနိုင်ခြင်းများ မရှိပေ။ ဧကစည်းလုံးညီညွတ်ရေး သည် အဖွဲ့အစည်းအမျိုးမျိုး၊ အသင်းအဖွဲ့အဖွဲ့ပုံ ပေါ်ပေါက်တည်ရှိနေခြင်းတို့ကို မလိုလားအပ်ဖွယ်။ စည်းလုံးညီညွတ်မှုမရှိသည့် အဖြစ်ဟု မြင်သည်။ ဤအမြင်အရ လှုပ်ရှားမှုအတွင်းတွင် အဖွဲ့အစည်းတခုတည်း(သို့) ဦးစီး ဦးဆောင်အဖွဲ့ (vanguard) တဖွဲ့တည်းသာရှိသင့်သည်ဟု မြင်သည်။

အဖွဲ့အစည်းတဖွဲ့အတွင်း(သို့) လူမျိုးစုတစုအတွင်း၌ပင်လျှင် ဗဟိုအာဏာပိုင်များ(သို့) ခေါင်းဆောင်များနှင့် မတူကွဲပြားသော အတွေးအခေါ်များ၊ အယူအဆ သဘောထားများ၊ အမြင် ရှုဒေါင့်များကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းသည် စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို ထိခိုက်ပျက်ပြားစေနိုင်သည့် ခေါင်းဆောင်တို့ကို ဆန့်ကျင်သည့် လုပ်ရပ်

အဖြစ် မြင်လေ့ရှိကြပြီး တခါတရံတွင် သစ္စာဖောက်သည့် လုပ်ရပ် (သို့) ငါနှင့်မတူ ငါ့ရန်သူအဖြစ်ပင် စွပ်စွဲလေ့ရှိကြသည်။ ဖြစ်ရပ် အတော်များများတွင် ထိုကဲ့သို့ ပင်မရေစီးကြောင်းနှင့် ကွဲပြားခြားနားသော အတွေးအမြင်များကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းသည် ဒဏ်ခတ်ခြင်းကို ခံကြရလေ့ရှိသည်။ ထိုကဲ့သို့သော ယဉ်ကျေးမှုများအတွင်း၌ ဆန်းစစ်ဝေဖန်တတ်သောစွမ်းရည်နှင့် တီထွင်ကြံဆဉာဏ် (Critical and creative thinking) များ မပေါ်ပေါက်နိုင်ပေ။ မြိုင်ဆိုင်စွာ ဖွံ့ဖြိုးနိုင်ဖို့ကား သာ၍ဝေးဦးမည်။

ဤကဲ့သို့သော ဖြစ်စဉ်ကြီးများကို ပြောင်းလဲရန်လိုအပ် သည်။ ဧကစည်းလုံးညီညွတ်ရေး အယူအဆသည် အလွန်ဆိုးဝါးလှ သည်သာမက လက်တွေ့လည်းမကျပေ။ အကြောင်းမှာ သဘာဝ ဖြစ်စဉ်ကြီးနှင့်လည်း ဖီလာဖြစ်နေသာကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဤကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဒေါက်တာစစ်ဇန့်ယောင်ဟေ့က ဤသို့ရေးသားခဲ့ဘူး သည်။

“စည်းလုံးညီညွတ်မှု၏ ယေဘုယျသဘောကား- သဘောထား ကွဲလွဲမှုမရှိခြင်း၊ ပဋိပက္ခများမရှိခြင်း၊ လူတိုင်း အတူတူဖြစ်သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်း၊ အားလုံးက ပုံစံတူပုံစံတည်းအတိုင်း စဉ်းစားတွေးတောပြီး တပုံစံတည်း လုပ်ဆောင်ကြခြင်း၊ ညီညာစွာ ဆွဲကြတွန်းကြခြင်း၊ အမိန့်တခုတည်းကိုသာ နာခံခြင်း၊ တသွေးတည်း တသားတည်း ဖြစ်ခြင်း စသည့် လက္ခဏာများဖြစ်ပြီး ဤကဲ့သို့သော စည်းလုံးညီညွတ်မှုမျိုးသည် လက်တွေ့ဘဝတွင် အမှန်တကယ် မပေါ်ပေါက်နိုင်ပေ။ ပေါ်ပေါက်လျှင်လည်း တိုတောင်းသော တခဏ တာအတွင်း၌သာ ဖြစ်လိမ့်မည်။ ဥပမာ အားဖြင့် အာဏာရှင် တဦး ပေါ်လာပြီး ၎င်းအာဏာ ရှင်၏စနစ်က လူတိုင်း၊ အရာတိုင်းကို ချုပ် ကိုင်ထိန်းသိမ်းထားနိုင်သည့် အချိန်မျိုး တွင်သာ ဖြစ်ပွားနိုင်သည်။ ”

ဧကစည်းလုံးညီညွတ်ရေးအယူအဆအစား ၎င်းနှင့် လုံးဝဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်သည့် အင်အား၊ အကြမ်းဖက်မှုနှင့် အရောင်အဆင်း တသားတည်းသာရှိအောင် လုပ်ခြင်း(homogenizing)များကို မကျင့်သုံးဘဲ ညီညွတ်ရေးကို တည်ဆောက်သည့် “မတူကွဲပြားမှုအတွင်းမှ စည်းလုံးမှု(unity in diversity)အယူအဆ”ကို လေ့လာကြည့်သင့်ပြီး နိုင်ငံသူနိုင်ငံသားများနှင့် အတိုက်အခံ လှုပ်ရှားမှုများအတွင်း ကျင့်သုံးသင့်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့အားလုံး အနေဖြင့် ကွဲပြားခြားနားမှုများအား လေးစားတတ်ရန်နှင့် ၎င်းတို့နှင့်အတူ နေထိုင်တတ်ရန် သင်ယူလေ့ကျင့်ရပါမည်။

ထို့အတူ အသင်းအပင်းများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ

မြောက်များစွာ တည်ရှိမှုသည် သူတပါး၏ အခွင့်အရေးကို မချိုးဖောက်သမျှ အချင်းချင်းတိုက်ကြဖြစ်ကြခြင်း မရှိသမျှ ပြဿနာမဟုတ်ပေ။ အမှန်တကယ်ဆိုလျှင် ထိုကဲ့သို့သော မြောက်များစွာတည်ရှိမှုသည် ဒီမိုကရေစီနှင့် **Civil Society** များ ကျန်းမာသန်စွမ်းသည့် အမှတ်လက္ခဏာများ ပင်ဖြစ်လေသည်။ ထိုအဖွဲ့အစည်းများသည် အချင်းချင်း စုစည်းကာ တစ်တရာကို အောင်မြင်အောင် အတူတကွ လုပ်ဆောင်လိုသော လူသားတို့၏ဆန္ဒများ လက်တွေ့ အကျိုးရလဒ်များပင်ဖြစ်လေသည်။ ထို့ပြင် လွတ်လပ်စွာ အဖွဲ့အစည်း ထူထောင်ခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာရေးသားထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်တို့သည် ခေတ်သစ်နိုင်ငံသူနိုင်ငံသားများ၏ နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးနှင့် အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးများပင် ဖြစ်ပေသည်။ သေးငယ်ပြီး လှုပ်ရှားမှုနှင့် ရလဒ်များအပေါ်ကို အဓိကထားအာရုံစိုက်သည့် မြောက်များလှစွာသော အဖွဲ့အစည်းများ၏ အားသာချက်ကား ၎င်းတို့၏ ထိရောက်မှုနှင့် တီထွင် ကြံဆမှု(creativitives) များပင် ဖြစ်သည်။ ထိုအားသာချက်များကို ကြီးမားပြီး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု များသည့် အဖွဲ့အစည်းကြီးများ၌ တွေ့ရလေ့မရှိပါ။ ထို့ပြင် ခေတ်သစ်ပြဿနာများကလည်း ဆတိုးပြီး ကျယ်ပြန့်နက်နဲလာလေရာ ထိုပြဿနာများကို အဖွဲ့အစည်းတခု တည်း(သို့)ပါတီတခုတည်း(သေးငယ်သည်ဖြစ်စေ၊ ကြီးမားသည်ဖြစ်စေ)မှ ဖြေရှင်းရန်မှာ မဖြစ်နိုင်ပေ။ အလားတူပင် လှုပ်ရှားမှုကြီးတခုအတွင်း၌ ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက်ရမည့် ကိစ္စရပ်များမှာ မျက်နှာစာအဆင့်ဆင့်၊ အမျိုးမျိုး ရှိလေရာ ထိုကိစ္စ ရပ်များကို အဖွဲ့အစည်းတဖွဲ့တည်း၊ ပါတီတစ်ပါတီ တည်း၊ လက်နက်ကိုင် စစ်တပ်တပ်တည်းကသာ ခိုင်ခံ့ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မည်ဟုဆိုပါက ကိုးရီးကားယား နိုင်ငံမှ မည်ဖြစ်ပြီး လက်တွေ့လည်းမကျ။ အမျှော်အမြင် နည်းပါးသည့် လုပ်ဆောင်ချက်သာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဥပမာတရပ်ကား ဗမာမဟုတ်သော တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် စစ်တပ်များအနေဖြင့် လွန်ခဲ့သော အတိတ်ကာလအတွင်းတွင် ဗမာ့တပ်မတော်မှ ကျူးလွန်သော မုဒိမ်းမှုများကို စနစ်တကျနှင့် မှတ်တမ်းကောက်ယူမှုများပြုလုပ်ရန် အစီအစဉ်မရှိခဲ့ပေ။ သို့သော် မကြာသေးမီကာလများအတွင်း အမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်းအချို့က ၎င်းတို့၏ အရေးကိစ္စလည်းဖြစ်၊ ၎င်းတို့နှင့်လည်း တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်ပြီး အမျိုး

သားများကသာ လွှမ်းမိုးကြီးစိုးသည့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အင်အားစုများ လျစ်လျူရှုခဲ့သည့် အခမ္မာပြု ကျင့်သည့်ကိစ္စကို သတင်းအချက်အလက် စနစ်တကျ ကောက်ယူစုဆောင်းပြီး အစီရင်ခံစာအဖြစ်ပြုစုကာ ယင်း အစီရင်ခံစာကို လူအများသိအောင် ဖြန့်ချိခဲ့လေသည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ရာတွင်လည်း ကောင်းမွန်ထိရောက်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့သည်ကို ယခင် တကြိမ်မှ မရှိခဲ့ဘူးသေးသည့် ကမ္ဘာတဝန်းမှ အလေးထား အာရုံစူးစိုက်မှုများနှင့် သွေးစည်းထောက်ခံမှုများ ရယူနိုင်ခဲ့သည်များဖြင့် တိုင်းတာ နိုင်လေသည်။

ထို့ကြောင့် အရေးကိစ္စအမျိုးမျိုးရှိသည့်အနက် မတူ ကွဲပြားသည့် အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးအနေဖြင့် ၎င်းတို့ စိတ်ဝင်စားရာ၊ ကျွမ်းကျင်ရာများကို လုပ်ဆောင်သွားခြင်းက ပို၍ဆီလျော်ပါလိမ့်မည်။ လှုပ်ရှားမှုကြီးတခုအတွင်းရှိ ကွဲပြားခြားနားသော ကိစ္စရပ်အသီးသီး၊ ကဏ္ဍအသီးသီးကို ရွေးချယ်လုပ်ကိုင်သွားကြခြင်းအားဖြင့် ၎င်းတို့၏ ဘုံရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်ကြီး ပေါက်ရောက် အောင်မြင်စေရေးအတွက် ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်ကြရာ၌ ၎င်းတို့အားလုံး အတိုင်အဖောက်ညီ၊ စည်းလုံးမိသွားကြလေသည်။

အရောင်အသွေးစုံယဉ်ကျေးမှုဝါဒ **multiculturalism** (အသက်အရွယ်အရ၊ လိင်ကွဲပြားမှုအရ၊ လူမျိုးရေးအရ၊ ယဉ်ကျေးမှုအရ၊ အတွေးအမြင်(သို့)အဖွဲ့အစည်းအရ) မတူကွဲပြားမှု (diversity)နှင့် ဗဟုဝါဒ (pluralism) များကို ရှုတ်ချဖိနှိပ်မည့်အစား လက်ခံပိုက်ထွေးပြီး ဝတ်ယူသင့်ပါသည်။ ယင်းသို့မဟုတ်ပါက မတူကွဲပြားမှုနှင့် ဗဟုဝါဒတို့ဖြင့် အသားကျစွာ ဖွဲ့စည်းထားသည့် သဘောတရားကြီး၏ဖြစ်စဉ်ကို ပြောင်းပြန်လှန်ဖို့ ကြိုးပမ်းခြင်းနှင့် တူပါလိမ့်မည်။ ဗဟုဝါဒနှင့် မတူကွဲပြားမှု များအား နှိပ်ကွပ်ခြင်းသည် ဖိနှိပ်မှုများ၊ စစ်ပွဲများနှင့် ပဋိပက္ခသံသရာကိုသာ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်စေမည်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ကို ထွေးပိုက်လက်ခံကျင့်သုံးခြင်းက ဒုက္ခအခက်အခဲများကို ကျော်လွှားနိုင်စေမည့် တီထွင်ကြံဆမှုများ အများအပြားကို ပေါ်ထွက်လာစေနိုင်ပြီး ငြိမ်းချမ်းမှုနှင့် သဟဇာတ ဖြစ်မှုအကျိုးတရားများကို ခံစားရရှိစေနိုင်လိမ့်မည်။

ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦးနှင့် ဘာသာရေး

Thomas Thangnou

နိဒါန်း

၁၈၈၅ ခုနှစ်တွင် မြန်မာတပြည်လုံးကို နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့က သိမ်းပိုက်ခဲ့သည်။ မြန်မာဘုရင်သီပေါမင်းပါတော်မူပြီးနောက် ကျနော်တို့ ချင်းလူမျိုးများကို နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့ကစစ်ကြောင်း သုံးကြောင်းခွဲကာ နှစ်ပေါင်း (၁၀)နှစ်ကျော်ကြာသီးသန့်တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ခဲ့ပြီး ၁၈၉၆ ခုနှစ်တွင် ချင်းတောင်တန်းအက် ဥပဒေအရ ချင်းတောင်ကို အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့က ချင်းလဲန်ကို တိုက်ခိုက်သိမ်းယူခြင်းမပြုမီ ချင်းလဲန်ကို ချင်းရိုးရာဓလေ့ထုံးစံနှင့် အညီ ရာမ်အုပ်(Ram Uk)၊ ခွါဘွေး (Khua Bawi) စသည်တို့က လွတ်လပ်စွာ အုပ်ချုပ်ခဲ့ကြသည်။ ထိုအချိန်တွင် ချင်းလူမျိုးများသည် မိရိုးဖလာ ရိုးရာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုနှင့်အညီ လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့က ချင်းလဲန်ကို အင်အားသုံး၍ တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်အပြီး ဗြိတိသျှအရာရှိကက်ပတိန် ဒိုရီက မြေပြန့်အရှိချင်းဆိုင်ရာ အမေရိကန်နှစ်ခြင်းမစ်ရှင်အတွက် သရက်မြို့တွင် အခြေစိုက်သည့် Rev. Carson ကို သိမ်းပိုက်နယ်မြေသစ်ဖြစ်သော ချင်းတောင်တန်းသို့ ခရစ်ယာန် မစ်ရှင်(Mission)လုပ်ကိုင်ရန် ဖိတ်ခေါ်ခဲ့သည်။ သိက္ခာ တော်ရ ကာရ်ဆန်(Rev. Carson) သည် ဤအခွင့်အရေးကို အမိအရ ဆုပ်ကိုင်ပြီး ၁၈၉၉ ခုနှစ်၊ မတ်လ (၁၅)ရက်နေ့ တွင် သရက်မြို့မှ ဟားခါးမြို့သို့ မစ်ရှင် (Mission) အခြေ စိုက်ရန် ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ချင်းခရစ်ယာန်တို့က ချင်းတောင်တန်းသို့ ပထမဦးဆုံး ခရစ်ယာန်ဘာသာ ရောက်ရှိလာသည့် အချိန်အဖြစ် သတ်မှတ်ထား ခဲ့ကြသည်။

၁၉၀၂ ခုနှစ်တွင် ဒေါက်တာအစ်(စ) Dr. East ဦးဆောင်၍ ပထမဦးဆုံးကျန်းမာရေးဆိုင်ရာသာသနာလုပ်ငန်းအတွက် ဟားခါးမြို့သို့ ရောက်ရှိလာသည် ဒေါက်တာအစ်(စ်)သည် ဟားခါးတွင်သာမက ဖလမ်း၊ တီးတိန်၊ တွန်းဇံရေယာများသို့လည်း လှည့်လည်၍ ဆေးကုသခြင်း

များပြုလုပ်သည့်အပြင် ၁၉၀၄ ခုနှစ်တွင် တီးတိန်မြို့နှင့် တွန်းဇံမြို့တွင် မူလတန်းကျောင်းတစ်ခုစီ ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ ချင်းတောင်သို့ ခရစ်ယာန်သာသနာပြု Rev. Carson ရောက်ရှိပြီး (၇)နှစ်အကြာ ၁၉၀၅ ခုနှစ်တွင် ခွါဆပ်(Khua Sak) ရွာမှ ပူးထွာမ်ဟန် Pu Thuam Hang နှင့် ၎င်း၏ဇနီး၊ ပူးပေါင်ဆွမ်း (Pu Pau Suan) နှင့် ၎င်း၏ ဇနီးတို့သည် ဒေါက်တာ အစ်(စ်) (East) ထံနှစ်ခြင်းခံခဲ့ကြသည်။ သူတို့သည် ချင်းတောင်တန်းမှပထမဦးဆုံး ခရစ်ယာန်ဘာသာသို့ ယုံကြည် ကူးပြောင်းကြသူများဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် ချင်းလူမျိုးများ(ချင်းတောင်တန်းမဟုတ်)ထဲမှ ပထမဦးဆုံး ခရစ်ယာန်ဘာသာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်သူများ မဟုတ်ကြပေ။ ချင်းလူမျိုးများထဲတွင် အရှိချင်းနှင့် မိရိုးချင်းတို့သည် ခရစ်ယာန်ဘာသာသို့ အရင်ဆုံးကူးပြောင်း ယုံကြည်ကိုးကွယ်သူများ ဖြစ်ကြသည်။

ချင်းတောင်တွင် ချင်းလူမျိုးများ ခရစ်ယာန် ဘာသာသို့ ယုံကြည်ကူးပြောင်းလက်ခံလာချိန်အထိ အခြားမည်သည့်ဘာသာ (ဟိန္ဒူ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ အစ္စလာမ် ဘာသာ— စသဖြင့်)သာသနာပြုလုပ်ငန်းမျှ မရောက်ရှိခဲ့ကြပေ။ ခရစ် ယာန်ဘာသာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်သည့်အခါ မိမိတို့ ချင်း အသိုင်းအဝိုင်းက ပစ်ပယ်ကြခြင်း၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု၊ အတွေးအခေါ်၊ အယူအဆတိုက်ပွဲများ အခက်အခဲအမျိုးမျိုး ရင်ဆိုင်ကြခြင်း၊ ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများ တဖြည်းဖြည်းပြောင်းလဲလာခြင်းများ စသဖြင့် ပြဿနာ၊ အခက်အခဲ အမျိုးမျိုးနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ကြရသည်။ ဘာသာရေးကျောင်းများအပြင် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာကျောင်းများ ဖွင့်လှစ်ပြီး (၇)နှစ်(၇)မိုးကျော်ကြာမှသာ ချင်းလူမျိုး များထဲမှ တစ် ယောက်စ နှစ်ယောက်စ ခရစ်ယာန်ဘာသာသို့ ယုံကြည် ကိုးကွယ်လာခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ဗမာလူမျိုးနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ၊

ဗမာလူမျိုးတို့သည် အစအဦး၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်သူများ မဟုတ်ခဲ့ကြပေ။ ပုဂံခေတ်မတိုင်ခင် နတ်ဘာသာကိုးကွယ်ခဲ့ကြပြီး အရည်းကြီးတို့က ကြီးစိုးခဲ့ကြသည်။ ၁၀၅၂ ခုနှစ်တွင် မြန်မာဘုရင် အနော်ရထာမင်းနန်းတက်ခဲ့ပြီးနောက် မွန်ဗုဒ္ဓဘာသာသာသနာ ပြုရှင်အရဟံ၏ ဗုဒ္ဓသာသနာပြုလုပ်ငန်းကြောင့် ပုဂံပြည်၌ ရှင် အနော်ရထာမင်းကြီးက ဗုဒ္ဓဘာသာကို ယုံကြည်ကိုးကွယ်လာခဲ့ချိန်မှစ၍ ပုဂံနေပြည်တော်ကို ၎င်း၏ သြဇာအာဏာ တန်ခိုးအရှိန်နှင့် အရည်းကြီးများကို ဖယ်ရှားပြီး ဗုဒ္ဓစေတီ၊ ပုထိုး၊ ဘုရားကျောင်းကန်များကို တည်ဆောက်၍ ဗုဒ္ဓသာသနာလုပ်ငန်းကို အားပေးအားမြှောက်ပြုခဲ့ရာမှ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာ ထွန်းကားလာခဲ့သည်။

မွန်လူမျိုးတို့သည်လည်း အိန္ဒိယနိုင်ငံမစ္စိုမ ဒေသမှ ဗုဒ္ဓ ဘာသာကို ရယူပြီး လက်ခံယုံကြည်ခဲ့ကြသည့် လူမျိုးများဖြစ်ကြသည်။ မွန်လူမျိုးများ ဗုဒ္ဓဘာသာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်လာခဲ့ပြီး နှစ်ပေါင်း (၁၀၀၀)ခန့်ကြာမှ ဗမာလူမျိုးများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ ယုံကြည်ကိုးကွယ်လာခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ အမှန်စင်စစ် ဗုဒ္ဓဘာသာသည် မြန်မာပြည်မှ စတင်ပေါက်ဖွား (Origin) လာခြင်း မဟုတ်ဘဲ အိန္ဒိယနိုင်ငံ(နိုင်ငံခြား)မှ စတင်ပေါက်ဖွားလာပြီး ဗမာလူမျိုးများထံသို့ နှစ်ပေါင်း (၁၅၀၀)ကျော်ကြာမှ ရောက်ရှိလာခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

ကရင်လူမျိုး၊ ဗမာလူမျိုးတို့သည် ချင်းလူမျိုးများထက် ခရစ်ယာန်ဘာသာနှင့် အစဦးဆုံးထိတွေ့ ယုံကြည်လက်ခံသူများဖြစ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ဗမာလူမျိုးတို့သည် ယေဘုယျအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ဂိုဏ်းရှိုင်းသူများဖြစ်ကြပြီး ဗုဒ္ဓဩဝါဒ စွဲမြဲစွာ လက်ခံကြသည့် လူမျိုးများဖြစ်ကြသည့်အတွက် ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်လာသည့် နှစ်ပေါင်းလေး၊ ဝါးရာအတွင်း ဗမာလူမျိုးလူဦးရေနှင့် တွက်ချက်သော် ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် ခရစ်ယာန်ဘာသာသို့ ယုံကြည်ကူးပြောင်းသူများ နည်းပါးလှသည်။

မြန်မာလူမျိုးများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို နှစ်ပေါင်းထောင်ချီ၍ ယုံကြည်လက်ခံ ကိုးကွယ်လာခဲ့ကြသည့် လူမျိုးများဖြစ်သည့်အတွက် မြန်မာလူမျိုးနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ခွဲခြားမရဘဲ မြန်မာလူမျိုး၏ အမျိုးသား

အင်္ဂါရပ်တခုအဖြစ် နှစ်ပေါင်းများစွာ ရပ်တည်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာမင်းများ အဆက်ဆက် ဗမာ့စစ်အာဏာရှင် အဆက်ဆက်ဗုဒ္ဓဘာသာမြန်မာလူမျိုးအဖြစ် တစိုက်မတ်မတ်ကြွေးကြော်လာခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

ချင်းလူမျိုးနှင့် ခရစ်ယာန်ဘာသာ၊

ချင်းတို့၏ လူနေမှုအဆင့်အတန်း မြင့်မားလာခြင်းသည် ချင်းတို့ယုံကြည်ကိုးကွယ်သည့် ဘာသာနှင့် များစွာသက်ဆိုင်ပါသည်။ ရိုးရာနတ်ဘာသာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်စဉ်ကာလ ချင်းလူနေမှုအဆင့်အတန်းသည် အလွန်နိမ့်ကျခဲ့သည်။ ခရစ်ယာန်ဘာသာယုံကြည်ကိုးကွယ်ကူးပြောင်းလာသည့်အခါတွင် ချင်းရိုးရာဓလေ့ထုံးစံအစား ခရစ်ယာန်ဓလေ့ထုံးစံက တဖြည်းဖြည်း အစားထိုးလာသည်။ အတွေးအခေါ် အယူအဆများ ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ ဥပမာ-မယားအများယူစနစ်မှ တလင်တမယားစနစ်သို့၎င်း၊ လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုနှင့် ကွာရှင်းပြစ်စဲမှုသည် လူမှုရေးသက်သက်အဖြစ် သက်ဆိုင်သည်ဟူသော အယူအဆသည် ခရစ်ယာန်ဘာသာရေးနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု ယူဆလာခြင်း၊ ဂလဲ့စားချေ(Revenge)စနစ်သည် ဘာသာရေးအရ ဘုရားသခင်က မကြိုက်နှစ်သက်သည့် စနစ်အဖြစ်လက်ခံလာခြင်း၊ အရက်သေစာသောက်သုံးခြင်းသည် အပြစ်ဟု ယူဆလာခြင်း၊ တဆူတည်းသော ထာဝရဘုရားကို ကိုးကွယ်ရမည်ဟု ယုံကြည်လက်ခံလာခြင်း တို့ဖြစ်သည်။

ချင်းလူမျိုးများနတ်ကိုးကွယ်ခဲ့စဉ် အစောပိုင်းကာလ၌ ဗမာလူမျိုးများကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ချင်းတို့နှင့် မိတ်ဆက်ပေးခဲ့လျှင် ချင်းလူမျိုးအများစုသည်လည်း ဗုဒ္ဓဘာသာကိုယုံကြည်ကိုးကွယ်သွားကြပေလိမ့်မည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် နတ်ဘာသာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခြင်းထက် ဗုဒ္ဓဘာသာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခြင်းသည် ချင်းတို့၏ လူနေမှုအဆင့်အတန်းကို မုချ တိုးတက်ပြောင်းလဲစေမည်ဖြစ်သောကြောင့်ပင်။ သို့သော် နှစ် ပေါင်းထောင်ချီ၍ ဗုဒ္ဓဘာသာကို အများစုက ယုံကြည်ကိုးကွယ်သော ဗမာ၊ ကရင်၊ မွန်လူမျိုးတို့က ချင်းတောင်တန်းသို့ ဗုဒ္ဓသာသနာပြုလုပ်ငန်းများ မလုပ်ခဲ့ကြပေ။

ယနေ့တွင် ချင်းလူမျိုး (၈၀)%ကျော်သည် ခရစ်ယာန်ဘာသာကို ယုံကြည်လာကြပြီးဖြစ်သည်။ မိမိတို့၏ ဓလေ့ထုံးစံ၊ အတွေးအခေါ်အယူအဆများသည်လည်း ခရစ်ယာန်ဘာသာ ဓလေ့ထုံးစံ၊ အယူအဆ၊ အတွေးအခေါ်များနှင့် ဆက်စပ်ဆက်နွှယ်နေသည်။ ချင်းပြည် နယ်တွင် သာမက မြန်မာပြည်နေရာအနှံ့ ချင်းခရစ်ယာန် အသင်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကများက ပိုင်ဆိုင်သော ကျမ်းစာကျောင်းများ အမြောက်အများ ရှိလာသည်။ ပြည်ပရောက် ချင်းအမျိုးသားများက တည်ထောင်ခဲ့ကြသည့် အသင်းတော်များ၊ ဘုရားကျောင်းများ အများအပြားရှိ နေပြီဖြစ်သည်။ နိုင်ငံခြား ခရစ်ယာန် ကျမ်းစာကျောင်းများသို့ ချင်းခရစ်ယာန်များ တက်ရောက်နိုင်ကြပြီး ဘာသာရေးဘွဲ့ အမျိုးမျိုးကိုလည်း ရရှိခဲ့ကြသည်။ ဤကဲ့သို့ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ဘွဲ့များရရှိခြင်းသည် ပညာဗဟုသုတ တိုးပွားမြင်စေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အလွန်ဝမ်းမြောက်ဖွယ် ကောင်းပါသည်။ တဖက်တွင် ခရစ်ယာန်ဘာသာ၊ သာသနာထွန်းကားစေရေး ခံယူချက်ဖြင့် ကျမ်းစာကျောင်း တက်ရောက်သူများ ရှိသလို တဖက်တွင်မူ နိုင်ငံခြားရောက်ရှိနိုင်ရေး ဦးတည်ချက် သက်သက်ဖြင့် ကျမ်းစာကျောင်း တက်ရောက်ပြီး ဘွဲ့ရသူများ ရှိနေကြသည်ကိုလည်း ဝမ်းနည်းဘွယ် တွေ့ရှိရသည်။

ချင်းလူမျိုးများ ခရစ်ယာန်ဘာသာသို့ ယုံကြည်လက်ခံလာကြပြီးနောက် မိမိတို့ အတွေးအခေါ်၊ လူနေမှုအဆင့်အတန်းတိုးတက်ပြောင်းလဲလာသည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်သော်လည်း မိမိတို့၏ မိရိုးဖလာ၊ ရိုးရာ ဓလေ့ထုံးစံများ ပျောက်ကွယ်သွားလောက်အောင် ခရစ်ယာန် ဓလေ့ထုံးစံက လွှမ်းမိုးအစားထိုးလာခြင်းသည် မသင့်လျော်ပေ။ ခေတ်နှင့်လျော်ညီသော ချင်းခရစ်ယာန်များကို ထိန်းသိမ်းယင်း ခရစ်ယာန်ခရစ်ယာန်အတွင်း ဖြည့်စွက် မွမ်းမံအသုံးချရန်သာ ဖြစ်သင့်သည်။ အချုပ်အားဖြင့် ချင်းလူမျိုး ၈၀% ကျော်က ခရစ်ယာန်ဘာသာကို ယုံကြည်လက်ခံကြသည်ဟု အားရဘွယ် ပြောဆိုနိုင်သော်လည်း တဖက်တွင် နှစ်ပေါင်း(၁၀၀)အတွင်း ခရစ်ယာန်ဘာသာက ချင်းမိရိုးဖလာရိုးရာ ယဉ်ကျေးမှု၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်သည့် ဘာသာကို ချေဖျက်အစားထိုးနိုင်ခြင်းသည် သက်ဆိုင်ရာ ချင်းလူမျိုးကြီးတမျိုးအနေဖြင့် လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားဆင်ခြင်သင့်သည်ဟု မိမိအနေဖြင့် ယူဆ တွေးတောမိသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအုပ်စိုးသူများနှင့် ဘာသာရေးဖိနှိပ်မှု၊

၁၉၄၈ ခုနှစ်မှ ၁၉၆၂ ခုနှစ်အကြား (၁၄)နှစ်အတွင်း ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီခေတ်တွင် အကြမ်းနည်းအားဖြင့် အင်အားသုံး၍ ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ ပြောင်းလဲစေရန်အားထုတ်ခဲ့ခြင်းမတွေ့ရသော်လည်း တောင်တန်းဒေသ ဗုဒ္ဓသာသနာအသင်းကို ချင်းတောင်တန်းသို့ နေရာ အနှံ့သာသနာပြုလုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ခြင်း၊ စေတီ၊ ပုထိုး၊ ကျောင်းကန်များတည်ဆောက်ခြင်းများ တွေ့ခဲ့ရသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုကိုယ်တိုင်က ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာဖြစ်ရန် ကြွေးကြော်ခဲ့ခြင်းကို တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။

၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက နိုင်ငံတော်အာဏာသိမ်းယူပြီး တော်လှန်ရေး ကောင်စီခေတ်တွင် မြန်မာပြည်မှ ခရစ်ယာန်ဘာသာရေး ကျောင်းများကို ပြည်သူပိုင်ပြုလုပ်ပြီး အစိုးရကျောင်းများအဖြစ် ကြေညာခြင်း၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာရေး ကျောင်းဖွင့်လှစ်ခွင့် ပိတ်ပင်တားမြစ်ခြင်း၊ နိုင်ငံခြားမှ ခရစ်ယာန်သာ သနာပြုသူများကို မြန်မာပြည်မှ နှင် ထုတ်ခြင်း၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာရေး ကျမ်း စာကျောင်း များကို အကန့်အသတ်နှင့် ထားရှိခြင်း၊ ခရစ် ယာန်ဘာသာရေး စာအုပ်များကိုလည်း တင်းကျပ်စွာ ဆင်ဆာဖြတ်ခြင်း၊ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေစေခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့သည် ကို တွေ့ရှိရသည်။

၁၉၇၄ မှ စ၍ မဆလ တပါတီစနစ်ကို ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းက ကျင့်သုံးလာသည့်အခါ ၎င်း၏ အာဏာတည်မြဲရေးအတွက် မည်သည့်ဘာသာမဆို ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်လာခဲ့သည်မှာ အာဏာလက်လွှတ်ကျဆုံးခဲ့ရသည့် ၁၉၈၈ ခုနှစ်အထိပင်ဖြစ်ပါသည်။

ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်းဦးနုသည် ဘာသာရေးသမား ပီပီသူအလွန်ယုံကြည်ကိုးကွယ်သော ဗုဒ္ဓဘာသာကို အများ ယုံကြည်ကိုးကွယ်သည့် ဘာသာအဖြစ် ရောက်ရှိရန် ဗုဒ္ဓ သာသနာလုပ်ငန်းအားဖြင့် ကြိုးပမ်းခဲ့ သော်လည်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် စစ်အာဏာရှင်ပီပီခရစ်ယာန် ဘာသာအပါအဝင် အခြားဘာသာကို ကိုယ်ထိလက်ရောက် ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

၁၉၈၈ခုနှစ်မှ စ၍ ယနေ့အထိ စစ်အာဏာရှင်အဆက်ဆက်တို့သည် ခရစ်ယာန် ဘာသာကို စနစ်တကျ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်နေသည်ဟု ယူဆရပါသည်။ ခရစ်ယာန်

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အဦးများ၊ ခရစ်ယာန် ဘာသာရေးကျောင်းများ ဆောက်လုပ်ခွင့်ပိတ်ပင်ခြင်း၊ ခရစ်ယာန်ပွဲလမ်းသဘင်များ ကျင်းပခွင့်ကို ကန့်သတ် ချုပ်ချယ်ခြင်း၊ ဘာသာရေးအစည်းအဝေးများကျင်းပခွင့်ကို ခွင့်ပြုချက်ရယူစေခြင်းဖြင့် ထိန်းချုပ်ခြင်း၊ ဘာသာရေး ဆိုင်ရာ စာအုပ်များ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းများကို ထိန်းချုပ်ခြင်း၊ ချင်းပြည်နယ်အနှံ့ စိုက်ထူထားသော ခရစ်ယာန် ဘာသာ၏ သင်္ကေတ ဖြစ်သော လက်ဝါးကားတိုင်များကို ဖြိုဖျက်ပြီး ဗုဒ္ဓစေတီ၊ ပုထိုးများကို တည်ခြင်း၊ နိုင်ငံခြား ခရစ်ယာန် သာသနာပြုများကို ယနေ့ထိတိုင် ပြည်ဝင်ခွင့် ထိန်းချုပ် ကန့်သတ်ခြင်း၊ ချင်းအမျိုးသား ခရစ်ယာန်များကို ဗမာ့ တပ်မတော်တွင် ရာထူးတိုးမြှင့်ပေးခြင်း (ဗိုလ်မှူးအဆင့် အထက်တိုးမြှင့်ပေးခြင်း)၊ ချင်းပြည်အနှံ့ဗုဒ္ဓဘုန်းကြီး၊ ဆရာတော်၊ ဥပဇိမ်းများ အများအပြားစေလွှတ်ပြီး အထူး လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် အခွင့်အရေးများပေးခြင်း၊ ခရစ်ယာန် ဘာသာရေးဆရာများကို ဖမ်းဆီးခြင်း၊ — ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

ဤကိစ္စများနှင့် ပါတ်သက်၍ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ၏ အစီရင်ခံစာတချို့ကို အနှစ်ချုပ်တင်ပြရမည်ဆိုပါက— ၁၉၉၉ မှစ၍ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးဌာနမှ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ချင်းပြည်နှင့်ပါတ်သက်သော ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ညှင်းပန်းနှိပ်စက်မှုအစီရင်ခံစာကို အစိုးရထံ တင်ပြလျက်ရှိသည်။

၎င်းတို့ထဲက အစီရင်ခံစာတချို့ကိုကောက်နုတ်သော်—

ဘာသာရေးလွတ်လပ်ခွင့်ဆိုင်ရာ ၂၀၀၀ ခုနှစ် အစီရင်ခံစာ

ဘာသာရေးလွတ်လပ်မှုအပေါ် အလွဲသုံးစားမှုများ

၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင် ဗမာ့စစ်တပ်မှ ထွက်ပြေးသော စစ်သားများအမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ထန်တလန်မြို့နယ်၌ ပါစတာနှစ်ဦးဖမ်းဆီးပြီးပြန်လည် လွတ်ပေးခဲ့ကြောင်းဖော်ပြသည်။ ၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင် ကျရောက်သော ချင်းခရစ်ယာန်ရာပြည့်ပွဲတော်ကျင်းပရေး လုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်၍ အာဏာပိုင်အဖွဲ့များက ချင်းပြည်အနှံ့အပြားရှိ ဘုရားကျောင်းများ၊ သင်းအုပ်

ဆရာများနှင့် မိဘလူကြီးများ အပေါ် အာဏာပိုင်အဖွဲ့များက အနိုင်ကျင့်ခံရမှုဖြစ်ရပ်များ ခိုင်လုံသောသတင်းများ ရရှိခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင်လည်း ချင်းပြည်နယ် ဖလမ်းမြို့တွင် တည် ထားသော အောင်တော်မူ ဗုဒ္ဓစေတီပြုပြင်ရေးအတွက် ဗုဒ္ဓဘုန်းကြီးများနှင့် စစ်တပ်များကရွာသားများကို အခမဲ့ စေခိုင်းကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

ဘာသာရေး လွတ်လပ်ခွင့် ဆိုင်ရာ ၂၀၀၃ ခုနှစ် အစီရင်ခံစာ

ဘာသာရေးတင်းကြပ်ခြင်း

အာဏာပိုင်လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များသည် ခရစ်ယာန်ဘုရားကျောင်းဖျက်ဆီးခြင်း၊ ဘာသာရေးဝတ်ပြုအစီအစဉ်များတားမြစ်ခြင်း၊ သင်းအုပ်ဆရာနှင့် လူကြီးများဖမ်းဆီးခြင်း ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်းဖော်ပြသည်။ ၂၀၀၂ - ၀၃ နှစ်များတွင် ရန်ကုန်တိုင်း တောင်ဒဂုံမြို့နယ်အတွင်း ဘုရားကျောင်းငှားရမ်းခြင်း၊ မိဘမဲ့ဂေဟာဖွင့်လှစ်ခြင်းပြုလုပ်ပါက ဖမ်းဆီးမည်ဟု တရားဟောဆရာများကို ခြိမ်းခြောက်ခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။ ၂၀၀၀ ခုနှစ်အတွင်းတွင် ခရစ်ယာန်ဘုရားကျောင်း (၈၀)ကျော်ကိုပိတ်ပင်စေခဲ့ ကြောင်း ဖော်ပြသည်။

အာဏာပိုင်များက ချင်းလူမျိုး ခရစ်ယာန်များကို ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ ဝင်ရောက်စေရေးနှင့် အခြား ဘာသာဝင်များမှ ခရစ်ယာန်ဘာသာသို့ မဝင်ရောက်စေရေး တားမြစ်ခြင်းများအတင်းပြုလုပ်နေကြောင်း ဖော်ပြသည်။ ထို့အပြင် ခရစ်ယာန်ဘုရားကျောင်းနှင့် ခရစ်ယာန်သင်္ချိုင်းများကို ဖျက်သိမ်းစေပြီး စစ်တပ်စခန်းများကို ဆောက်လုပ်စေခြင်းပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြသည်။ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်များစိုက်ထူသော လက်ဝါးကားတိုင်များ ဖျက်ဆီးစေပြီး ၎င်း၏နေရာ တောင်ထိပ်များ ပေါ်တွင် ဗုဒ္ဓစေတီများ အစားထိုးတည်ခြင်းကို ၁၉၉၀ ခုနှစ် နောက်ပိုင်း တစ်စိတ် မတ်မတ် ပြုလုပ်လာခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။ ၂၀၀၀ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင်လည်း တမူးမြို့ရှိ ခရစ်ယာန် စာသင်ကျောင်းကို ဗိုလ်ကြီး ခင်မောင်မြင့်၏ အမိန့်ဖြင့် ပိတ်ပင်စေခဲ့ကြောင်းဖော်ပြသည်။ တဖန် တောင်တန်း ဒေ

သ ဗုဒ္ဓသာသနာပြန့်ပွားရေးဆောင်ရွက်နေသော ဗုဒ္ဓဘုန်းကြီးများ၏ အကြံအစည်ဖြင့် အာဏာပိုင်အဖွဲ့ များက နတ်ကိုးကွယ်နေသော အချို့ချင်းလူမျိုးများအား ခရစ်ယာန် ဘာသာသို့ မဝင်ရေး တားမြစ်ကြောင်း ဖော်ပြသည်။ ဒေသခံအာဏာပိုင်များက ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ ကူးပြောင်းသူများကို လစဉ်ထောက်ပံ့ပေးမည်ဟု ဂတိပြုသည့်အပြင် ချင်းအမျိုးသမီးများကို လက်ထပ်ပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ ကူးပြောင်းစေနိုင်သူ စစ်သားများကို ရာထူးနှင့်ထောက်ပံ့ပေး တိုးမြှင့်ပေးမည်ဟုလည်း ခိုင်လုံသော သတင်းများအရ သိရှိကြောင်း ဖော်ပြသည်။ ထို့ပြင် အသစ်ရောက်လာသော ဗုဒ္ဓဘုန်းကြီးများ၏ ဗုဒ္ဓဘာသာဟောပြောပွဲများတွင်လည်း ချင်းခရစ်ယာန်လူကြီးများ တက်ရောက်နားထောင်ရန် အမိန့်ပေးညွှန်ကြားခြင်း ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ဤသို့အားဖြင့် ဗုဒ္ဓဂေဟာကျောင်းများ တက်ကြရန် ချင်းခရစ်ယာန်တော်တော်များကို အတင်းအကျပ်ဖိအားပေးခြင်းပြုလုပ်ကြောင်း ဖော်ပြ သည်။

လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့် ရှိရမည်ဟု သော ကြွေးကြော်သံဖြင့် ဗုဒ္ဓ ပညာရေးကျောင်း ဖွင့်လှစ်ပြီး ချင်းခရစ်ယာန်ကလေး များကို အခမဲ့ပညာသင်စရိတ် ထုတ်ပေးကာ မိဘများကွယ်ရာတွင် ဗုဒ္ဓဝါဒများ သွတ်သွင်း စွဲဆောင်ခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြသည်။ ၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် မတူပီမြို့နယ်မှ ချင်းကလေး (၅)ယောက် ဗုဒ္ဓကျောင်းသို့ အတင်းအပို့ခံရာမှ လွတ်မြောက်လာသူ ၂၁ ဦးအကြောင်း ချင်းလူ့ အခွင့် အရေးအဖွဲ့မှ သတင်းပေး ပို့ချက်ကို ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

၂၀၀၅ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဘာသာရေးလွတ်လပ်ခွင့် အစီရင်ခံစာ

ဘာသာရေးလွတ်လပ်ခွင့် တင်းကြပ်ခြင်း
၁၉၉၇ ခုနှစ်မှစ၍ ခရစ်ယာန်ဘုရားကျောင်း အသစ်ဆောက်လုပ်ခွင့် မပြုကြောင်းဖော်ပြခဲ့သည်။ ရန်ကုန်၊ မန္တလေးနှင့် အခြားမြို့ကြီးများတွင် ဝတ်ပြုကိုးကွယ်ခြင်း များမပြုလုပ်ရန်နှင့် ခရစ်ယာန်အမှတ်သင်္ကေတများ မပြုလုပ်ရန်သဘောတူပါက ဘုရားကျောင်းဆောက်ခွင့်ပြုမည် ဟု အာဏာပိုင်အဖွဲ့များက ပြောခဲ့ကြကြောင်းသိရှိသည်။

ဘာသာရေးလွတ်လပ်မှု ချိုးဖောက်ခြင်း၊
၂၀၀၅ နှစ်ဦးပိုင်း၌ ဟာခါးမြို့ရှိ နှစ်ခြင်းခရစ်ယာန်လူကြီးများအား ဘုရားကျောင်းပိုင် အဆောက်အအုံများနှင့် သမိုင်းဝင်သင်္ချိုကို မြို့မှ ဝေးလံသော နေရာသို့ ရွှေ့ပြောင်းရန် အမိန့်ပေးခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြသည်။ ၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင် မတူပီမြို့ရှိ အစိုးရခွင့်ပြုချက်ဖြင့် စိုက်ထူထားသော အမြင့်ပေ ၃၀၊ လက်ဝါးကားတိုင်ကြီးကို တပ်မှူးက ၂၀၀၅ ဇူလိုင်လတွင် ဖျက်ဆီးခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြသည်။

၂၀၀၆ ခုနှစ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဘာသာရေး လွတ်လပ်ခွင့် အစီရင်ခံစာ

ဘာသာရေးလွတ်လပ်ခွင့် တင်းကြပ်ခြင်း၊
၁၉၉၇ ခုနှစ်မှစ၍ ယနေ့အထိ ဘုရားကျောင်း အသစ်များ ဆောက်လုပ်ရန် အာဏာပိုင်အဖွဲ့များမှ ခွင့်မပြုကြောင်း ချင်းပြည်ရှိ အချို့ခရစ်ယာန်များက ဆက်လက်ပြောပြသည်ဟု ဖော်ပြသည်။ ဝတ်ပြုအစီအစဉ်နှင့် ခရစ်ယာန်သင်္ကေတများ မပြုလုပ်ရန် သဘောတူပါက ရန်ကုန်၊ မန္တလေးနှင့် အခြားမြို့ကြီးများတွင် ခရစ်ယာန်ဘုရားကျောင်းဆောက်လုပ်ခွင့်ပြုမည်ဟု အာဏာပိုင်အဖွဲ့များက လုပ်ဆောင်ကြောင်း ဖော်ပြသည်။

ဘာသာရေးလွတ်လပ်ခွင့် ချိုးဖောက်ခြင်း၊
၎င်းတို့၏ ခရစ်ယာန်ဘာသာရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ခြင်းများ မပြုလုပ်ရန် အာဏာပိုင်အဖွဲ့များက ဆက်လက်ကြိုးစားနေကြောင်းဖော်ပြထားပါသည်။

ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦးနှင့် ဘာသာရေးဆိုင်ရာသဘောထား၊
တပ်ဦးအနေဖြင့် နိုင်ငံသားတိုင်း လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့် ရှိသည်ဟု ခံယူသည်။ နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးအတွက် ဘာသာရေးကိုခုတ်ခမ်းမလုပ်သင့်၊ အမျိုးသား နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုကို အကြောင်းပြု၍ လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခြင်းကို ပိတ်ပင်တားမြစ် ခြင်း မပြု

သင့်ကြောင်းနှင့် နိုင်ငံရေးနှင့် ဘာသာရေးကိုသီးသန့်ခွဲခြားထားရန်လိုအပ်သည်ဟု သဘောထားသည်။ ကိုးကွယ်ယုံကြည်ခွင့်ကို လွတ်လပ်စွာ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိရ မည်ဖြစ်ပြီး ဤအခြေခံအခွင့်အရေးကို မည်သည့် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်း၊ ပါတီ၊ အစိုးရကမျှ ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ခြင်းမပြုလုပ်သင့်ဟု သဘောထားသည်။

၁၉၉၉ခုနှစ်၊ ချင်းခရစ်ယာန်ရာပြည့်ပွဲတော်အတွေ့အကြုံ နိဒါန်းတွင်ဖော်ပြထားခဲ့သည်အတိုင်း သိက္ခာတော်ရဆရာ ကာရ်ဆန် ဟားခါးသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည့် ၁၉၉၉ ခုနှစ် မတ်လ ၁၅ ရက်နေ့သည် ချင်းပြည်၌ ပထမဦးဆုံး ခရစ်ယာန်ဘာသာရောက်ရှိသည့် နေ့ထူးနေ့မြတ်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည်နှင့်အညီ ၁၉၉၉၊ မတ်လ (၁၅) ရက်နေ့တွင် ဇက်ဘီစီမှ ကြီးမှူး၍ ဟားခါးမြို့တွင် ချင်းခရစ်ယာန် ရာပြည့်ပွဲတော်ကို ကြီးကျယ် ခမ်းနားစွာ ကျင်းပရန်စီစဉ်ခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကောင်စီမှ ပွဲမိန့် မပေးပဲ အချိန်ဆွဲထားခဲ့ကြသည်။ ပွဲမိန့်မကျသောကြောင့် ချင်းခရစ်ယာန် ပြည်သူအတွင်းကမောက်ကမဖြစ်ခဲ့ကြရသည်။ ခိုင်လုံသောမည်သည့်အကြောင်းပြချက်မျှ မရှိပဲ ရာပြည့်နှစ် ကျင်းပရန်အခွင့်မပေးခြင်းသည် ချင်းခရစ် ယာန်များအပေါ် မထိမဲ့မြင်ပြုရာရောက်ပြီး ထိန်းချုပ်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ချင်းခရစ်ယာန်ရာပြည့်နှစ် ကျင်းပ ရေး ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များက ပွဲကျင်းပရန် နည်းလမ်း ပေါင်းစုံဖြင့် အားထုတ်ခဲ့ကြသော်လည်း မည်သို့မျှ အကြောင်းမထူးပေ။ ဤကဲ့သို့ရှေ့မတိုးသာ နောက်မဆုတ်သာ အခြေအနေအောက်တွင် ချင်းခရစ်ယာန်ထုသည် ကိုယ်၊ စိတ်၊ နှလုံး အင်အားကျဆင်းလျက်ရှိကြသည်။ ဤအခြေ အနေတွင် ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦးသည် အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို သုံးသပ်ပြီး ချင်းခရစ်ယာန်သာသနာပြုရာ ပြည်ပွဲတော် ကျင်းပနိုင်ရေးအတွက် တပ်ဦး၏ သဘောထားနှင့် တဖက်သတ်အပစ်အခတ်ရပ်စဲကြောင်း အောက်ပါအတိုင်း ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

ချင်းခရစ်ယာန်သာသနာပြု ရာပြည့်ပွဲတော်နှင့် ပါတ်သက်၍ ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦး၏ သဘောထားနှင့် တဖက်သတ် အပစ်အခတ် ရပ်စဲကြောင်း ထုတ်ပြန်ချက်။

ချင်းလဲန်တွင် ၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ မတ်လ(၁၅)ရက် နေ့မှစ၍ ခရစ်ယာန်သာသနာထွန်းကားလာခဲ့ရာ ၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ မတ် လ (၁၅)ရက်နေ့၌ ချင်းခရစ်ယာန်သာသနာပြု ရာပြည့်အခါသမယ ကျရောက်လာမည် ဖြစ်ပါသည်။ ခရစ်ယာန် ဘာသာကို အလေးအနက်ထား ယုံကြည်နေကြသော ချင်းအမျိုးသားတို့အနေဖြင့်ဤခ ရစ်ယာန်သာသနာပြု ရာပြည့်ပွဲတော်ကို အထွဋ်အမြတ်ပွဲတော် တခုအဖြစ် သဘောထားကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ ခရစ်ယာန် သာသနာပြု ရာ ပြည့်ပွဲတော်အခမ်းအနားကို ချင်းလဲန်နှင့် ခရစ်ယာန်ချင်းအမျိုးသား များပြန့်နှံ့ အခြေစိုက် ရာ ဒေသများတွင်၎င်း၊ နိုင်ငံတကာ၌ ရောက်ရှိနေကြသော ချင်းအမျိုးသားများက ရောက်ရှိရာ နိုင်ငံနှင့်ဒေသများ တွင်၎င်း၊ ဝိညာဉ်ခွန်အားအတွက်အားသစ်လောင်းရန် ရည်စူးပြီး ဤပွဲတော်အခမ်းအနားကို ကျင်းပရန် ပြင်ဆင် နေကြသည်။ ဤပွဲတော်ကိုခရစ်တော်၏ သတင်းကောင်း ဖြန့်ချိ ဝေငှရန်သိက္ခာတော်ရ ဆရာတော်အာသာအီး ကာရ်ဆန်(Rev. Arthur E. Carson)တို့ ဇနီးမောင်နှံ ရောက်ရှိ အခြေစိုက်သော ဟားခါးမြို့၌ ဗဟိုပြု၍ အထူးစီစဉ်ကျင်းပရန် ပြင်ဆင်ထားကြောင်းသိရှိရပါသည်။

သို့သော်နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ(နအဖ)စစ်အစိုးရသည် ချင်းခရစ်ယာန် သာသနာပြု ရာပြည့်ပွဲတော်အ တွက်နှစ်ရှည်လများပြင်ဆင်လာခဲ့သမျှကိုစစ်အာဏာဖြင့်ကျင်းပခွင့်မပြု သည့်အပြင် အောက်မေ့ဘွယ်အဆောက်အဦးဆောက် လုပ်ခြင်း၊ လက်ဝါးကပ်တိုင်စိုက်ထူခြင်းနှင့် အခြားဘာသာရေး ဆိုင်ရာလုပ်ငန်း ဆောင်တာများကို ဟန့်တားပိတ်ပင်မှုအမျိုးမျိုးပြုလုပ်နေကြကာ ခရစ်ယာန်သိက္ခာတော်ရ ဆရာတော်များကိုပါ ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းထားကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ဤလုပ်ရပ်သည် နိုင်ငံတော်အတွင်း နှစ်ပေါင်းများစွာ တရားဝင်ရပ် တည်လာခဲ့သောဘာသာရေးအဖွဲ့အစည်းများအပေါ် အင်အားသုံးဝင်ရောက် အ

ကြမ်းဖက်နေခြင်း ဖြစ်၍ ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦးအနေဖြင့် ပြင်းပြင်းထန်ထန် ကန့်ကွက်လိုက်သည်။

နိုင်ငံသားများကယုံကြည်ကိုးကွယ်သောဘာသာရေးအယူအဆအသီးသီးတို့၏ လွတ်လပ်စွာခံယူပိုင်ခွင့်နှင့် ကိုးကွယ်ပိုင်ခွင့်တို့ကို နအဖအနေနှင့် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုတရပ်အဖြစ် ရှုမြင်သုံးသပ်ခြင်းမပြုသင့်ပေ။ ထို့ကြောင့် အမျိုးသားလှုပ်ရှားမှုကိုအကြောင်းပြု၍ဘာသာရေး လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်ကို ပိတ်ပင်တားမြစ်ခြင်း မပြုလုပ်ရန်နှင့် နိုင်ငံရေးနှင့်ဘာသာရေးသီးသန့်ခွဲခြားထားရန် အလေးအနက်တိုက်တွန်းလိုက်သည်။

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံနေထိုင်သော ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်တွင် လူမျိုးစုများ၏ ရိုးရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းစဉ်လာများကို လွတ်လပ်စွာ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပိုင်ခွင့်နှင့် ဘာသာရေးဆိုင်ရာလွတ်လပ်စွာ ယုံကြည် ကိုးကွယ်မှုများသည် ၎င်းတို့၏ အခြေခံ အခွင့်အရေးများဖြစ်၍ မည်သည့်နိုင်ငံရေး အဖွဲ့အစည်းနှင့် အစိုးရကမျှ ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ခြင်း မပြုလုပ် သင့်ဟု မိမိတို့ သဘောထားပါသည်။ ဘာသာရေးလွတ်လပ်ခွင့်ပေးသည့်အနေဖြင့် ချင်းခရစ်ယာန်သာသနာပြု ရာပြည့်ပွဲတော်အား နအဖအနေဖြင့် မည်သည့်အနှောင့်အယှက် ဟန့်တားမှုကိုမျှ မပြုလုပ်ပါရန် ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦး အနေဖြင့် တောင်းဆိုလိုက်သည်။

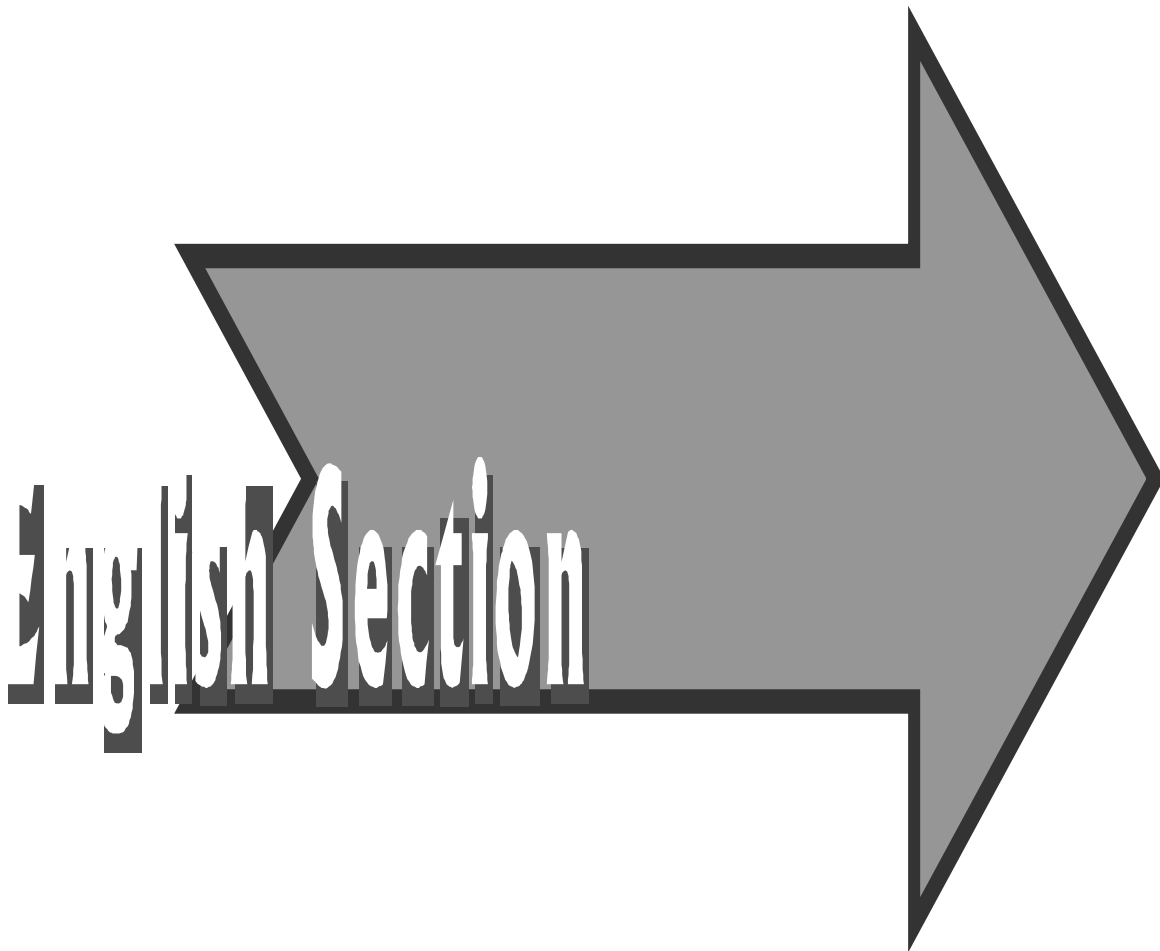
သို့ဖြစ်ပါ၍ ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦးအနေဖြင့် နအဖကချင်းအမျိုးသားတပ်ဦး၏ ဒီမိုကရေစီရေး တိုက်ပွဲဝင် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုအပေါ် လုံခြုံရေးကို အကြောင်းပြု၍ ချင်းခရစ်ယာန်သာသနာပြု ရာပြည့်ပွဲ တော်ကို စွက်ဖက်ပိတ်ပင် ဟန့်တားခြင်း မပြုနိုင်ရန်နှင့် ချင်းအမျိုးသားပြည်သူများအပြင် ကမ္ဘာအနှံ့မှ ယုံကြည်သူအပေါင်းတို့ လာရောက် ပါဝင်ဝတ်ပြုကိုးကွယ်နိုင်ရေးအလို့ငှာ ၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၅) ရက်နေ့မှစ၍ ၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၁၅)ရက်နေ့အထိကြားကာလအတွင်း တစ်ဖက်

သတ် အပစ်အခတ် ရပ်စဲထားမည်ဖြစ်ကြောင်း ထုတ်ပြန်ကြေညာအပ်ပါသည်။

၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၉) ရက်နေ့။
ဗဟိုကော်မီတီ

နိဂုံး

ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦးသည် ဖက်ဒရေပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးကို နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်အဖြစ် ထားရှိသည်နှင့်အညီ ဖက်ဒရေပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးအတွက် ပြည်သူများ၏ အခြေခံ ရပိုင်ခွင့်ဖြစ်သော ဘာသာရေးကို လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ပိုင်ခွင့်ရှိရမည်ဟုအလေးအနက် ခံယူထားသည်။ မည်သည့် ဘာသာရေး လွတ်လပ်မှုကိုဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုပြုလုပ်သည့် မည်သည့် ပါတီ၊ အဖွဲ့အစည်း၊ အစိုးရမဆိုဆက်လက် ဆန့်ကျင် တိုက်ခိုက်သွားမည်ဖြစ်သလို မိမိတို့ အနေဖြင့်လည်း လွတ်လပ်စွာဘာသာရေး ယုံကြည်ကိုးကွယ်သည့် အခွင့်အရေးကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းအကောင်အထည်ဖော်သွားမည် ဖြစ်သည်။အနာဂါတ်နိုင်ငံတော် ဖက်ဒရေဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ချင်းလဲန်း ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေများတွင် လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်ကို အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်း ထားရမည်ဖြစ် သည်။ ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦး ပါတီဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအခန်း (၇)၊ ပုဒ်မ(၇၂)(င)တွင်ပါတီဝင်တိုင်းသည် လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်ကိုး ကွယ်ခွင့်ရှိရမည်ဟု ဖော်ပြထားသည်နှင့် အညီ ကျနော်တို့သည်ဤအခြေခံမူပေါ်တွင်ဆက်လက်၍ မားမားမတ်မတ်ရပ်တည်သွားမည်သာဖြစ်သည်။

THE MARTIN LUTHER KING PRIZE ACCEPTANCE SPEECH

Stockholm, Sweden
15 January 2007

Lian H. Sakhong
General Secretary
Ethnic Nationalities Council
The Union of Burma.

Your Excellencies, Ladies and Gentlemen, and
Dear Friends:

When I was told that I had been awarded for the Martin Luther King Prize for 2007, I felt extremely honored. When I first heard from the chairperson of the Martin Luther King Prize, I was speechless because I could not believe what I was hearing. I certainly never expected such a prize for my involvement in this struggle. I am involved in this movement for just two reasons; first, it is to achieve for my country a free and open democratic system, which I think is often taken for granted here in Sweden.

Second, I am involved in this process for what I view as the very survival of my birth community of the Chin people in Burma and by extension the survival of my own ethnicity and identity as well as the other oppressed ethnic nationalities of Burma. So, it seems to me that what I am doing in this struggle is quite personal: reflecting my beliefs and struggling to achieve in the political context of Burma where those beliefs and my ethnic identity are valued and respected for my generation and the future generations of the peoples of Burma. You can understand that I did not expect any prize for working on something that reflects so much of my personal values. And to be associated with a prize bearing the name of one of the persons I most admire is an honor beyond anything I could ever have imagined.

I must admit that I was quite delighted when I heard the name of Martin Luther King, who was one of my heroes since my university days in Rangoon. It also brought back many sweet memories of student life when we were young and dared to think and challenge almost everything under the Sun. Martin Luther King

and Dietrich Bonhoeffer were the two theologians who inspired me personally, daring in order to know “the cost of discipleship” while having “a dream” to make the world a better place to live - as they both taught us. Just before the fateful events of student-led

uprising in 1988, I wrote a term paper at Theological Seminary comparing the non-violent strategy applied by Martin Luther King, Jr., and the Ethic of “Just War” applied by Dietrich Bonhoeffer. Both of them dared to challenge unjust laws, and both did not survive their struggle. In those days, my heart was a bit closer to Bonhoeffer; may be it was because of the fact that the regime of Nazi Germany was more similar to the military dictatorship in Burma. However, both of them are my inspiration; and both of them received their inspiration from the teachings of Jesus Christ, who proclaimed that

The Spirit of the Lord is upon me,
because he has anointed me to preach
the good news to the poor. He has sent
me to proclaim freedom for the
prisoners, And recovery of sight for the
blind, and released the oppressed.

Since I joined the movement, I have written many letters and statements calling for the release of Daw Aung San Suu Kyi and all political prisoners in Burma but not to avail. Since the popular uprising in 1988, the entire people of Burma “are the prisoners in our own house”, as Aung San Suu Kyi said. Burma under this military regime is just like a blind man who lost his sight intentionally, for it was covered by absolute darkness with extremely negative attitude. And there are millions of oppressed to be released. This is what our struggle is all about.

In this struggle, we are fighting for freedom, justice, peace and fundamental human rights. We want “freedom from fear” because we live our lives under this military regime in constant fear. We want “freedom of expression” because freedom of expression is a huge crime under military dictatorship. We have over one thousand political prisoners in Burma, who committed no crime but daring to express their free will. We want “freedom from *want*” because the peoples of Burma are destitute living under extreme conditions of impoverishment, hunger and disease without remedy in the land that used to be known as the “rice bowl of Asia”.

We want “peace” because the regime in Burma has been at war with its own people for more than five long decades. Yes, we want peace but the peace that we want is not just in terms of the absence of conflict but in terms of the presence of justice.

We want “justice” because there is no such thing as the rule of law under a military dictatorship. Martial Law, according to General Saw Maung, is no law at all but the use of force. In today’s Burma, law and order exist not for protecting its people but for sustaining dictators in power. We want basic “human rights” because human rights abuses have become part of the political system in the so-called “law and order restoration”, as the military junta used to call itself the “State Law and Order Restoration Council”.

Finally, we want to live with human dignity because when all kinds of rights are abused people lose their dignity, integrity and identity. And what we want is to live just like a human being who is the image of God. So, our struggle is a struggle to be an *authentic human being* again.

Our struggle is not just for changing the government in Rangoon, or in *Naypidaw*, but for restructuring the country into a Democratic Federal Union as it was agreed by General Aung San and ethnic national leaders in 1947 at the

Panglong Conference, when the Union of Burma was founded at the first place. The root cause of political crisis in Burma is not just ideological confrontation between military dictatorship and democracy; it also involves constitutional problems rooted in the denial of the rights of self-determination for ethnic nationalities who joined the Union as equal partners according to the Panglong Agreement. The only solution for political crisis in Burma, in our view, is to establish a genuine Federal Union of Burma, which will guarantee the fundamental rights for all citizens of the Union, political equality for all ethnic nationalities, and the right of self-determination for all member states of the Union within federal arrangement.

In this struggle, we also challenge the notion of “nation-building” in which the concept of “nation” is blended with “one ethnicity, one language, and one religion”. As such, nation-building belongs to what social scientists call “subjective values”, that is, culture, language, religion, ethnicity, homeland, shared memories and history, etc., which differentiate one group of people from another—values that cannot be shared objectively between different peoples. From its process, the very notion of “nation-building” excludes other ethnic groups, cultures, religions and everything related to multiculturalism and diversity. Thus, by accepting only one homogeneous set of cultural and religious values as its political values, the process of nation-building can produce only a nation-state made by a homogeneous people or nation that claims pre-state unity based on culture, history or religion. As a result, a nation-state made by a nation through the nation-building process cannot accommodate other cultures, religions and ethnic groups. What it can do at best is it can tolerate non-integrated minorities as guests, but not as equal citizens. The status of fully recognized citizen can be attained only by integration and assimilation.

In such circumstances, minority groups have only “either-or” choice: either integrating within the majority culture after paying a big price

of destroying their original cultural roots, or resisting integration but after paying a big price of being denied the opportunity to enhance their cultural identity through political means. In both cases, minority groups must pay a big price because the only choice for them is between assimilation and resistance. Assimilation in such situation is nothing but ethnic and cultural extinction, and resistance can be anything in between life and death. Thus, it is obvious that the nation-building process is impossible to implement in a multi-ethnic, multi-cultural, multi-religious plural society like the Union of Burma. The only way to implement the nation-building process in a plural society is to use coercive force for assimilation. However, using force for ethnic assimilation will definitely be resulted in confrontation and conflict, because the very notion of nation-building is hostile to multiculturalism and diversity. Unfortunately, this conflict is exactly what is happening in Burma during the past fifty years.

Since independence, the successive governments of the Union of Burma have applied “nation-building” process with the notion of nation as “one ethnicity, one language, and one religion”. First, U Nu introduced “religion” as a means of national integration in ‘nation-building’ process for newly independent Burma. For U Nu, the only means to build a new nation was to revive the pre-colonial cultural unity of *Buddha-bata Myanmar Lu-myoo*, which means, “To be a Myanmar is to be a Buddhist”. Although Buddhism had been a powerful integrative force in traditional Myanmar society, a modern multi-national state of the Union of Burma with its multi-religious, multi-cultural, multi-ethnic plural society was a very different country from that of the pre-colonial Myanmar Kingdom. The pre-colonial Myanmar Kingdom, of course, was nothing to do with the Chin, Kachin, Shan and other ethnic groups who joined the Union of Burma only as a means to speed-up their own freedom. However, leaders like U Nu believed that Buddhism could make a significant contribution to some aspects of national

integration and assimilation. In this way, U Nu’s government officially adopted Buddhism as a means of national integration. In 1953, the Ministry of Religious and Cultural Affairs was created to promote the process of assimilation, and eventually the government promulgated Buddhism as the state religion of the Union of Burma in 1961. Since then, the successive governments of the Union of Burma officially made many attempts to achieve homogeneity by imposing religious and cultural assimilation into the predominant group of Myanmar Buddhists.

While U Nu opted for cultural and religious assimilation into Buddhism, or *Buddha-bata Myanmar-lumyo*, as a means of integration, General Ne Win, who came to power through military coup in 1962, removed the rights of the country’s religious and cultural minorities, including all civil and basic human rights, as a means of creating a homogeneous unitary state. Moreover, General Ne Win imposed his “national language” policy by declaring *Myanmar-sa* as the only official language in the entire Union of Burma, which therefore was required to be used at all levels of government and public functions, and also to be the only medium of instruction at all levels of schools in the country—from primary to university levels. General Ne Win not only imposed the *Myanmar-sa* as the official language, he also suppressed the right to learn the other ethnic national languages of the Union.

Nation-building, for both U Nu and Ne Win, was simply based on the notion of “one ethnicity, one language and one religion”—that is to say, the ethnicity of *Myanmar-lumyo*, the language of *Myanmar-sa* and the state religion of *Buddhism*. Thus, what U Nu and Ne Win wanted to achieve through nation-building process was to create a homogeneous nation of *Myanmar Naing-ngan*, by drawing its political values from the cultural and religious values of *Myanmar-sa* and *Buddha-bata Myanmar-lumyo*. Although their approaches to national integration were different, U Nu and Ne Win shared the goal of creating a homogeneous people in the country. While U Nu opted for cultural and religious

assimilation into Buddhism as a means of integration, Ne Win used the national language policy of *Myanmar-sa* and denied the rights of the country's religious and cultural minorities as a means of creating a homogeneous unitary state. U Nu and Ne Win thus complemented each other, although their approaches in oppressing the cultural and religious minorities were quite different in nature.

Supplementing U Nu's policy of state religion and Ne Win's national language policy, the current military regime is opting for "ethnicity" as a means of national integration, by imposing ethnic assimilation into *Myanmar-lumyo*. The changing of the country name from Burma to *Myanmar*, the name only of the ethnic *Myanmar*, in 1989 is a case in point. When they implemented their policy of ethnic assimilation by force, the present military junta applied various methods: killing people and destroying the livelihood of ethnic minorities in the on-going civil war, using rape as a weapon of war against ethnic minorities, and religious persecution as a means of destroying ethnic identity, especially of the Chin, Kachin and Karen Christians. In this way, the successive governments of the Union of Burma—from U Nu to Ne Win to Saw Maung and Than Shwe—have carried out the nation-building process in terms of "one ethnicity, one language, and one religion", that is—*Myanmar-lumyo*, *Myanmar-sa*, and *Buddhism*.

In the name of nation-building, the successive governments of the Union of Burma have violated not only basic human rights and individual freedom but also all kind of collective rights. In the name of national sovereignty, the rights of self-determination for ethnic nationalities are rejected; in the name of national integration the right to follow different religions, to practice different cultures, and to speak different languages are deprived; and in the name of national assimilation, the rights to up-hold different identities and traditions are denied. In short, the successive governments of the Union of Burma have been practicing cultural genocide, if not ethnic cleansing, for the past fifty years.

In this struggle, we are calling for "state-building" instead of "nation-building" because the state, far from being identical with the nation, is "the supreme protector of a law" which guarantees individual rights for all its citizens as an individual citizen, and the collective rights of all ethnic nationalities in the country as a national group. The state is an open society, ruling over territory where its power protects and makes law. As a legal institution, the state knows only citizens no matter what nationality each and individual citizen belongs to, no matter what kind of religious belief he or she worships, no matter what kind of language he or she speaks; and its legal order is open to all who happen to live on its territory.

In this struggle, we are calling for "unity in diversity" instead of "national integration" or "national assimilation" because "unity in diversity" as political value would allow us to live different ethnic groups, different religious groups, and different cultural and language groups peacefully together. In this struggle, we are calling for "decentralization" instead of "centralization" where power is concentrated only in the hands of dictators. We are calling for the "rights of self-determination" because we believe that granting the "rights of self-determination" for member states of the Union through federal arrangement is the best means to solve political crisis in Burma.

In this struggle, we are opting for the "tripartite dialogue" as a means to achieve our goal. The "tripartite dialogue" means dialogue amongst the military regime, the 1990 election winning party led by Daw Aung San Suu Kyi, and ethnic nationalities - who are the founding members of the Union, as called for by the United Nations General Assembly since 1994. The "tripartite dialogue" strategy for us is the core essence of non-violent movement, and finding the common ground between current conflict parties in Burma. Instead of fighting each other and killing each other, we want to solve our political problems through political means on a dialogue table not on the battlefields. So, what we are saying is "stop fighting", "stop killing"; killing innocent lives will not solve the problem, denying

human rights will not make the country free, and destroying human and natural resources will not make any benefit for the future of Burma. However, by finding the common ground through dialogue, negotiation and compromise, we can solve all of our problems together.

Unfortunately, the military government in Burma is still opting for violent confrontation instead of peaceful negotiation, killing and taking innocent life instead of negotiated settlement, destroying ethnic identity and abusing minority rights instead of building a peaceful country. So, it seems that the current political situation in Burma looks not only unpromising but the political storm is blowing violently into a direction of undesired end.

Despite all these negative images of the country, we are confident that we will be able to turn current political situation and change political storm into freedom breeze. We are quite sure that we will be able to turn the current political situation with the help of international community, including the UN, EU, USA, ASEAN, Japan, China and India, and we are hoping that we will overcome all the obstacles and we will achieve our goal of building a free Burma. The inner strength of democracy movement in Burma, of course, is the peoples of Burma. And we know that the solution of Burma's problem will not come from outside but from inside through the unity and collective efforts of the peoples of Burma. The inner strength of this unity is what you are recognizing today, here in Stockholm.

I am now standing before you to accept this prestigious prize, and you make me realize

that the Martin Luther King Prize is awarded not just to me but also to the peoples of Burma. So, I receive this prize as the recognition of our struggle for human rights, justice, peace, democracy, political equality and self-determination in Burma. I thank you for your recognition of our struggle! With all your help, and with the unity and strength of the people of Burma, "We shall overcome some day".

In conclusion, I would like to express my sincere thanks to the Martin Luther King Prize Committee for your recognition of our struggle, the people of Sweden for your support and solidarity that you have shown to the people of Burma time to time, and all of you- my dear friends in Sweden. I would like to acknowledge also to my colleagues at the Ethnic Nationalities Council, United Nationalities League for Democracy, Chin National League for Democracy, Chin National Council, Federal Constitution Drafting and Coordinating Committee and National Reconciliation Program; and individually I would like to thank Harn Yawngwe, Jack Sterken and Sai Mawn - although they are not here today, I must say that without you guys I would not be able to survive in the jungle of Thai-Burma border. And I would like to express my love and gratitude to my wife, Aapen, and my children - David Van Lian and Laura Thachin. Without your support, understanding and love; I would not be able to stand here, and would not be able to work for what I believe and for the oppressed people of Burma.

Thank you!

Critique of the SPDC's Proposed Constitutional Principles for the Union of Burma

Prof. David C. Williams
John S. Hasting Professor of Law &
Director of Center for Constitutional Democracy in Plural Societies
Indiana University School of Law
Bloomington

Executive Summary

I. Risk One: The Power of the President

A. In presidential systems, the majority group may seize all the executive power for itself.

Recommendation Number One: Burma should therefore have a parliamentary system, not a presidential system.

B. The most common methods of electing presidents will make it easy for the majority group to seize all power for itself.

Recommendation Number Two: If Burma has a presidential system, the president should be chosen by an electoral method that effectively requires candidates to appeal to many different groups in order to win.

C. If the constitution gives the president a great deal of power, then the risk becomes greater that one group will use the office to benefit itself; indeed, one person may use the office to benefit just himself and his narrow circle of allies and friends.

1. Checks and Balances.

a. Legislative power

Recommendation Number Three: The executive power should be specifically defined to include only the power to execute laws.

b. Rangoon

Recommendation Number Four: The President should not have sole power over the government of the capitol.

c. States of Emergency

Recommendation Number Five: The President should have the power to declare a state of emergency only when the legislature agrees; and during states of emergency, the legislature and the courts should continue to function normally.

d. Judicial Power

Recommendation Number Six: The Courts should be truly independent of the President. The President should have to get legislative approval of his nominees for the bench; the President should have no role in removing judges; the President should not be allowed to tamper with the administration of justice; the Courts should have some power of judicial review.

e. Executive appointments

Recommendation Number Seven: The legislature should have some real influence over the choice of executive officers.

2. Centralization

Recommendation Number Eight: Local people should have some real influence over the choice of local government officers.

D. The risk that the President will seize all power for himself, his allies, and friends, is greatest if he can stay in office a long time and there is no effective way to remove him.

Recommendation Number Nine: The President should be limited to no more than eight years in office, either with one eight-year term or, better, with two four-year terms.

II. Risk Two: The Power of the Center

A. The President will control the National Races administrators.

B. The President will control the Self-Administered Areas.

C. The union government will likely dominate the State and Region governments.

Recommendation Number Ten: Local voters should have some local self-government: the State and Region legislatures should have clearly defined powers over matters important to local people; the voters should elect their own local executive officials; the States and Regions should write their own constitutions, which the Union constitution should recognize as binding.

D. Power-Sharing at the Center will not sufficiently empower local communities

Recommendation Number Eleven: The upper house of the legislature should be structured so that the

ethnic minorities will have the majority of its members; the upper house should hold clearly defined constitutional power over those matters most important to ethnic people; and in any event, ethnic minority power in the upper house of the union legislature is not an adequate substitute for local self-government.

III. Risk Three: The Power of the Tatmadaw

A. The Tatmadaw will control at least twenty-five percent of the representatives in every legislative body.

Recommendation Number Twelve: Ideally, the Tatmadaw should have the power to appoint no-one to the legislature, especially in the upper house of the Union legislature. If it is decided that the Tatmadaw should have twenty-five percent, then the Constitution should specifically provide that they will have no more than twenty-five percent.

B. The Tatmadaw has control over security, defense, border affairs, and Tatmadaw affairs.

Recommendation Number Thirteen: Even if the Tatmadaw has some representation in the legislature, it should ultimately be subordinate to civilian authorities.

In defending its constitutional process, the SPDC rightly insists that we should pay attention to the objective conditions inside Burma. No one constitution will be right for everyone. Burma's future constitution should therefore respond to Burma's particular needs and problems, so Burma should have its own unique constitution, different from others. This

is good advice. Unfortunately, the SPDC has not followed its own advice in formulating its principles and detailed principles for a draft constitution. It has overlooked the real constitutional challenges facing Burma—most centrally, making sure that the government cannot oppress the people.

People exist before governments. People make governments to care for them, so governments have a fundamental obligation to care for the people. Governments have no other reason for being. Any government that fails to care for its people has lost its claim on their affection and allegiance. But the SPDC's principles would give Burma's future government the practical ability to ignore the needs of its people. Burma's government may not use this ability, but constitutions have to protect the people against the risk of government abuse of power.

Burma's history shows three risks of governmental oppression to which Burmese governments have been especially prone. These three risks are the most relevant objective conditions, specific and particular to Burma itself. Any constitution tailored to Burma must therefore deal with these risks. Unfortunately, the SPDC's principles do nothing to reduce these risks and do a great deal to keep them alive.

Risk One: First, Burmese governments have often concentrated power in a small executive body. Because it is difficult to limit this body, the executive has often behaved in punitive and hurtful ways. This risk is the subject of Section (I) below, "The Power of the President."

Risk Two: Second, Burmese governments have often concentrated power in the central government, without giving any real authority to local governments. For this reason, local people have been unable to govern themselves in their own way, which is often

different from the ways of other people. This risk is the subject of Section (II) below, "The Power of the Center."

Risk Three: Third, Burmese governments have often concentrated power in the military; sometimes, the Burmese military has defied civilian authority, and sometimes it has even taken over the government itself. The military is an important institution, but it is not democratic. To give it substantial power in government is therefore to make Burma undemocratic. This risk is the subject of Section (III) below, "The Power of the Military."

I. Risk One: The Power of the President

The SPDC's principles and detailed principles call for a president with great powers. But any presidential system will be dangerous for Burma, and the more powerful the president, the greater the danger.

A. In presidential systems, the majority group may seize all the executive power for itself: Presidential systems are very risky for societies that have known division and conflict. In a presidential constitution, one person holds all the executive power. The losers get no share in the executive power, so they often feel that presidentialism has robbed them of any real voice. If the society is divided, the danger is great, because the majority group might get control of the presidency and ignore or oppress other groups, who have no influence on the president. If the power of the president is great, then the risk is even greater, because the president will have more power to ignore or oppress groups other than his own.

Everyone hopes that Burma will see harmony among all its groups in the future, but for now, the divisions are deep and real. A presidential system would allow one dominant group—the Burmans or the Tatmadaw come to mind—to seize all the executive power for its

own purposes. Burma would do better with an executive branch that shared power among different groups. In a Parliamentary system, when there are a number of different parties in the legislature, they must commonly work out a power-sharing arrangement. Under such an arrangement, many groups will therefore participate in the executive power.

In addition, because the President is directly elected by the people, he often feels that he has as much democratic legitimacy as the legislature. The people chose the legislature, but they also chose the president. Indeed, presidents sometimes feel that they have more legitimacy than the legislature because 1) they have the ability to act decisively to protect the people and 2) the president is elected by the whole country, rather than just by the voters in a single district. Presidents often feel, therefore, that they somehow embody the country, that they are somehow the soul of the country, and that their group is the true owner of the country. Everyone who disagrees is a traitor—or so they think.

As a result, presidents often believe that they have the democratic legitimacy and the political power to ignore the legislature when they disagree. If the disagreement between the president and the legislature becomes acute, presidents may dissolve the legislature and impose military rule. This risk is especially great when the president has a close connection to the military and when the country has a tradition of military rule. In Parliamentary systems, by contrast, the legislature chooses the Prime Minister and can always unseat him. As a result, prime ministers have a much harder time imposing military rule. This prediction is not mere speculation: as an empirical matter, many presidential systems in divided societies have lapsed into military rule.

*Recommendation Number One:
Burma should therefore have a
parliamentary system, not a
presidential system.*

B. The most common methods of electing presidents will make it easy for the majority group to seize all power for itself: There are different ways to choose a president, and the different methods can increase or decrease the danger that one dominant group will capture the presidency. If Burma does have a presidential system, the method of choosing the president should be chosen so as to minimize this danger.

The SPDC does not specify how it will elect its president (other than specifying in the principles that an electoral college will be used), but overwhelmingly presidents are elected by a plurality or majority vote. We may therefore assume that the SPDC plans to use a plurality or majority vote. Unfortunately, these are the two most dangerous methods for minority groups.

In a plurality vote, the candidate with the most votes wins, even if his share of the vote is less than fifty percent—as frequently happens when three or more people run for the office. In a majority vote, to become president, a candidate must win at least fifty percent of the vote. If, on the first round of voting, no one wins fifty percent, then most commonly, the election proceeds to a second round run-off: the lower-polling candidates are eliminated, and a second vote is held between the top two candidates. Because in this second round, there are only two candidates, one of them will necessarily receive more than fifty percent of the vote.

In either system, the winner takes all: one group wins the presidency, and the other group completely loses, with no share in executive power. Even in a majority system, the winner need only poll 51% of the voters to

receive 100% of the presidential power. This electoral method therefore gives the majority a disproportionate share of power; it privileges the majority beyond their numbers; and it freezes out minority groups. In other words, if there is a single majority group, it can take the presidency for itself and use it to advance its own narrow interests.

There are other methods of electing presidents, and they are particularly helpful in divided societies to ensure that no one group dominates the executive power in this way. For example, the Burmese constitution could require that in order to win, any candidate must win at least a certain percentage of the vote in all of Burma's states. As a result, a presidential candidate will have to appeal to all of Burma's groups and peoples. In particular, a Burman candidate cannot win with Burman votes alone: he must reach out to other groups.

There are other methods to achieve the same result. For example, voters could rank the various candidates in order of preference: their first choice receives one point, their second two points, and so on. Then all the points are added, and the candidate with the fewest points wins. In this arrangement, imagine a candidate that is much supported by a dominant group but much feared by everyone else. He will be first on the list of the dominant group's voters but last on everyone else's list. If there are ten candidates, for example, each minority voter has given him ten points, which would crush his chance at victory. Again, in order to win, this candidate must reach out beyond his own group and appeal to minority voters.

And there are still many other methods. But the key point is that if Burma has a presidential system, then the president should be chosen by a method that requires him to seek the support of minority voters. Because the SPDC has not yet specified a method for

choosing a president (presumably because they are just assuming that it will be a plurality or majority method), it is very important that the constitution specify the right method.

Recommendation Number Two: If Burma has a presidential system, the president should be chosen by an electoral method that effectively requires candidates to appeal to many different groups in order to win.

C. If the constitution gives the president a great deal of power, then the risk becomes greater that one group will use the office to benefit itself; indeed, one person may use the office to benefit just himself and his narrow circle of allies and friends: The risks of presidentialism are limited if the powers of the presidency are limited. Unfortunately, the SPDC principles and detailed principles would create a very powerful president—clearly the dominant power in the country. No democracy has succeeded with a president this powerful. Even the SPDC seems to recognize that a president should not dominate the other branches. In their “State Fundamental Principles,” they insist that “the three branches of State power, namely legislative power, executive power, and judicial power are separated as much as possible and exert reciprocal control, check and balance among themselves.” State Fundamental Principles 6(a). But the SPDC constitution does not create a system of checks and balances. Instead, it creates a super-presidential form of government. Section a “checks and balances” below will explain this point.

Further, the SPDC principles stipulate that “the three branches of state power, so separated, are distributed among Pyidaungsu (Union), regions, states, and self-administered areas,” State Fundamental Principles 6(b), and

specifically that “the executive power of the State is distributed among the administrative organs of Pyidaungsu, regions, and states; self-administered areas as stipulated by the State Constitution,” State Fundamental Principles 8(b). But again, the SPDC constitution does not distribute executive power to regions, states, and self-administered areas; instead, all the executive power is concentrated in the Union president. Section b “centralization” below will explain this point.

1. Checks and Balances:

a. Legislative power: The SPDC principles and detailed principles give no general description of the division of power between the president and the legislature. It offers no explanation of what the legislature can do by itself, what the president can do by himself, and what they can do only together.

The principles offer only a few, incomplete hints about the separation of power between the legislative and executive branches. The principles indicate that the legislature will have “legislative power,” and the president will have “executive power,” but these terms are left undefined. It is likely that Burmese presidents will define executive power quite expansively unless the constitution indicates a more restrictive definition. It is therefore exceedingly important that the constitution define executive and legislative power, perhaps something like the following: “Except as otherwise specifically provided in this constitution, the executive power shall extend only to enforcing the laws laid down by the legislature; the executive may not act in contradiction to the laws laid down by the legislature. The president has no inherent powers other than those explicitly specified in this constitution.”

*Recommendation Number Three:
The executive power should be specifically defined to include only the power to execute laws.*

b. Rangoon: The detailed principles further stipulate that the President shall directly administer Rangoon City as Union territory: he appoints all the administrators for the area (the capitol has since moved, so perhaps he now administers the new capitol instead or in addition), Detailed Principles of the Formation of the Executive, principle 35. In other words, the President will make the rules for the district in which the whole government sits. As a result, he can directly threaten and control the rest of the government in their day-to-day lives. Legislators might fear for their safety and liberty if they acted in ways contrary to the President’s desires. Therefore, the President should not alone have direct administrative power over the capitol. Perhaps the capitol should have its own elected government. If not, then the Union legislature should make the rules and the President should enforce them, the same as everywhere else.

Recommendation Number Four: The President should not have sole power over the government of the capitol.

c. States of Emergency: Under the State Fundamental Principles, the President would have the power to declare a state of emergency when he is unable “to perform executive functions in accord with provisions of the State Constitution in a region or a state or a self-administered area.” State Fundamental Principles 29(a). This standard will make it very easy for the President to declare states of emergency whenever he so desires. Apparently, the President will decide on his own when he is

unable to perform executive functions. Moreover, he need not show any real public danger, such as invasion or insurrection; instead, he need only show some inability to perform some executive function. Even in normal times, executives are sometimes unable to perform some executive functions to some degree.

In short, then, the President may declare a state of emergency pretty much at will. When he has issued such a declaration, the “President of the State is empowered to exercise legislative powers concerning that region, state or self-administered area in accord with the provisions of the State Constitution.” State Fundamental Principles 29(a). In other words, during a state of emergency, the President has both legislative and executive power; in contradiction to Fundamental Principle 6(a), there is no “reciprocal control, check [or] balance” among the branches. And because the President can declare a state of emergency whenever he likes, he can also divest the legislature of all its power whenever he likes.

Recommendation Number Five: The President should have the power to declare a state of emergency only when the legislature agrees; and during states of emergency, the legislature and the courts should continue to function normally.

d. Judicial Power: Under the SPDC’s principles and detailed principles, the President will also dominate the courts. As noted, the principles call for separate and independent branches. The principles also call for the “independent administration of justice.” Principle 9(d). But the detailed principles give the President essentially unlimited control over the judges and therefore over the administration of justice. Justice will be entirely dependent on the President’s whim.

The President appoints the justices of the Supreme Court and the justices of the High Courts of the states and regions. The legislature cannot reject his nominees except on the grounds that they do not meet the formal qualifications laid down by the constitution itself, such as age, citizenship, and experience. See Detailed Principles on the Formation of the Judiciary 2(c) and (d); 10(c). In other words, the legislature cannot reject a nominee on the grounds that he is incompetent, corrupt, a crony of the president, or likely to act in unfair ways. In short, the President can stack the courts with his political allies, and no-one can do anything about it. Because the lower courts are subordinate to these high courts, the President can control them as well through his appointees to the high courts.

The President can also remove judges if they ever defy him. Under the detailed principles, the President may bring impeachment charges against justices of the Union Supreme Court and the High Courts of the States and Regions. The legislatures will actually hear and decide on the charges: in the case of Union justices, the Union legislature; and in the case of State and Region justices, the State or Region legislature. But the President will act as prosecutor, presenting evidence and using the power and prestige of the presidency to force judges out of office. Worse still, justices may be impeached for a variety of reasons. For example, “misconduct” is a basis for impeachment, but that term is not defined, so Presidents could decide that misconduct includes deciding a case in a way that the President does not like. In addition, “violation of any of the provisions of the Constitution” constitutes cause for impeachment, so apparently the President and the legislature have the power to decide whether a judicial decision violates the constitution. In other words, the real court of final review for constitutional questions is the President. That

arrangement will not provide for the independent administration of justice. See Detailed Principles of the Formation of the Judiciary 4 and 12.

Theoretically, the legislature could acquit a justice accused by the President, but given the general power and prestige of the presidency, it will be practically difficult for legislators to stand up to the President in that way. If they nonetheless decide to acquit, the Constitution nowhere says that the President must allow the accused judge to remain on the bench. The detailed principles specify that the legislature shall communicate their decision to the President, but they do not say that the President must abide by it. See Detailed Principles of the Formation of the Judiciary 4(k) and 12(k). Indeed, the Detailed Principles stipulate that the justices of the Union Supreme Court shall hold office only until “asked to resign by the President of the State,” see Detailed Principles of the Formation of the Judiciary 6, so apparently the President can remove Union Supreme Court justices at any time and for any reason. This arrangement will not provide for the independent administration of justice.

The principles and detailed principles also contain some glaring omissions. There is no prohibition on the President’s interfering in the administration of justice. Nowhere do these principles stipulate that the President may not bribe, pressure, threaten, or coerce judges to decide cases in his favor. Nowhere do they provide that the President may not take retribution against justices for deciding cases against his wishes. Nowhere do they provide that the justices will be guaranteed the resources to do their job—such as adequate space, research materials, salaries, and so forth.

And nowhere do these principles provide that the courts will have the power of judicial review. They do provide that Burma will have a “Constitutional Tribunal.” Detailed

Principles of the Formation of the Judiciary 1(c). And the State Fundamental Principles further provide that will be able “to scrutinize whether or not laws . . . or functions of executive authorities . . . are in conformity with the State Constitution.” State Fundamental Principles 33(c). But this provision gives the courts merely the power to scrutinize laws, not to strike them down. If it is intended to give the tribunal the power to void laws, then the constitution should say so explicitly. In addition, this power of judicial review will work only if the tribunal is truly independent and protected against retribution. Unfortunately, we know nothing about how the court will be composed or how it will do its work and do its work.

Recommendation Number Six: The Courts should be truly independent of the President. The President should have to get legislative approval of his nominees for the bench; the President should have no role in removing judges; the President should not be allowed to tamper with the administration of justice; the Courts should have some power of judicial review.

e. Executive appointments: The vast bulk of the detailed principles address how people are chosen for office, rather than describing their powers once they are in office. This tendency holds true for the constitution’s treatment of the legislature and the courts, as well as the executive. This focus is disturbing: it suggests that the only important question is who will occupy the office, as though government were simply a matter of picking the right people, who are then free to do as they choose. Instead, a good constitution must also define the legal

limits and capacities of each office, so that no-one may simply follow his own desires.

But even if the constitution detailed appropriate powers and duties, there would still be problems with the appointment method. Specifically, the President has essentially complete control over the appointment of all the executive officers at every level of government. He chooses them in the first place; he assigns them duties; and he can remove them at will. The SPDC's principles promise to distribute executive power downward, but in fact the detailed principles ensure that all the executive power remains concentrated in just one man.

At the Union level, in order to appoint Union ministers, the attorney-general and auditor-general, the President must obtain the assent of the legislature to his choice of candidates. The legislature, however, has no right to reject the president's choice except on the grounds that the candidate does not possess the constitutionally prescribed qualifications—i.e. he is under age or is disloyal or (for the attorney-general) has not practiced law for the requisite period of time, and so forth. If the legislature can prove any of these things, then they can reject the candidate, and the president can submit a new name. But the legislature cannot reject a candidate on the grounds that he is corrupt, incompetent, brutal, or dishonest. The legislature cannot, in other words, reject a candidate on the grounds that he is the wrong person for the job. See Detailed Basic Principles of the Formation of the Executive, Principle 2(c) (union ministers); 7(b) (attorney-general); 13(b) (auditor-general). In order to appoint deputy ministers, the deputy attorney-general, the deputy auditor-general, and the members of the Civil Service Board, the President need not even consult the legislature. See Detailed Basic Principles of the Formation of the Executive 3

(deputy ministers); 9 (deputy attorney-general); 15 (deputy auditor-general).

All of these executive officers are responsible to the president for their performance, and if the president feels that they are not performing well enough, he may require their resignation. See Detailed Basic Principles of the Formation of the Executive, Principle 5(c)(1) (union ministers and deputy ministers); 10(c)(attorney-general and deputy attorney-general); 16(c)(auditor-general and deputy auditor-general); 18(c)(members of the Civil Service Board). On the other hand, the legislature may impeach many of these officers, and the President will theoretically have to remove them from office. See Detailed Basic Principles of the Formation of the Executive 4(c) (union ministers and deputy ministers); 8(c) (attorney-general); 14(c)(auditor-general). Still, it would be better to give the legislature a larger role in approving these very powerful figures.

*Recommendation Number Seven:
The legislature should have some
real influence over the choice of
executive officers.*

2. Centralization:

The president has similar power over local executive officers. Neither the voters nor the local legislatures have any influence over the choice of such officers. The President appoints the State or Region Chief Minister, and again the State or Region legislature has no right to reject the nominee unless he demonstrably fails to meet the constitutionally mandated qualifications such as age and experience. See Detailed Principles on the Formation of the Executive 21(g). The State or Region Chief Minister then appoints the other State or Region ministers, and again the local legislature has no right to refuse. See Detailed Principles of the

Formation of the Executive 22(c). The President may force the resignation of the State or Region Chief Ministers and other ministers, see Detailed Principles of the Formation of the Executive 24(b)(1), but again the local legislature may force their removal through impeachment, see Detailed Principles of the Formation of the Executive 23(e). Oddly, unless this rule is a typo, it appears that these common provisions do not apply to the State or Region Advocate-Generals and Auditor-Generals. Instead, the Chief Minister nominates people for these posts; the legislature then has power to accept or reject; and the President cannot reject except on the grounds that the nominee does not meet the constitutionally prescribed qualifications. See Detailed Principles of the Formation of the Executive 28 and 31. As a result, the legislature has some real say over these appointments, but since the nomination must first be made by the Chief Minister, who serves only at the President's pleasure, the President ultimately controls the nomination process.

The President also has ultimate control over the self-administered zones and division. These areas are to be governed by a "leading body," which has "legislative power vested in them under the Constitution." Detailed Principles of the Formation of the Executive 34(b). The Tatmadaw will appoint one-quarter of the members of the leading body (34(d)(2) and (i)), but those representatives to the State or Region legislature from the zone or division will also sit in the leading body (34(d)(1)). (The Tatmadaw members and legislative members can then choose others if necessary to bring the total up to ten (34(h)). Thus, at least some of the members of the leading body will be elected by the people, and the members of the leading body choose their own Okkahta, who will become a minister in the surrounding state or region. See Detailed Principles on the Formation of the

Executive 34(e). And because these zones and districts are described as self-administered, one might imagine that these elected representatives might actually exercise some self-government. At first glance, then, it would appear that the National Convention has provided for some actual local self-government, independent of the President's will. But in fact, it is not so: after all these provisions for choosing the members of the leading body, the principles then provide that they will all be subject to the will of the President: the members of the leading body will be responsible to the Okkahta, who will be responsible to the Chief Minister of the State or Region, who will in turn be responsible to the President. See Detailed Principles of the Formation of the Executive (k)(2) and (3).

Similarly, the President has ultimate control over those State and Regional representatives assigned to administer the national races affairs (hereinafter the national races representatives). The members of each national race that constitutes at least 0.1 percent of the State or Region (except for those that dominate the State or Region or have a self-administered zone or division in that State or Region) are entitled to elect one representative to the State or Regional legislature. See Detailed Basic Principles for Formation of the Legislature 26(b) and (c). And on the face of things, these national races representatives have the power to "undertake the affairs of national races in the respective region or state." Detailed Principles of the Formation of the Executive 22(a)(4) and (g)(2). Again, we see the appearance of some degree of authentic self-government for the national races. But again, the appearance is misleading. The President assigns duties to these national races representatives, who hold positions as ministers in the State or Regional governments. See Detailed Basic Principles of the Formation of the Executive 22(g)(2). As

such, they are responsible to the President through the Region or State Chief Minister. Again, the President controls these local officials. See Detailed Basic Principles of the Formation of the Executive 23(1)(2).

The President's dominance over Rangoon (or again, presumably wherever the capitol may be) and over other Union territories is even greater. The Detailed Principles describe Rangoon as being "under direct administration of the President of the Union." The Detailed Basic Principles for the Chapter "The State Structure" 11(a). The same holds for Cocogyun Township, along with other areas that may from time to time be designated Union territories. See The Detailed Basic Principles for the Chapter "The State Structure" 11. Yangon would have a City Council, but the President appoints all its members without any legislative participation, see Detailed Basic Principles of the Formation of the Executive 35(c), and the councilors are all responsible to him, see Detailed Basic Principles of the Formation of the Executive 35(e).

In short, then, the President will control all the important government actors outside of the central, with the exception of the State and Regional legislatures, who may have no real power. For all intents and purposes, outside the central government, the President is the state. As will be discussed in the next section, this presidential dominance will take from local people the chance to govern themselves. They should have some real control over the President's choices for the executive officers who will rule them. The local voters might elect their own governors, or at least, they should be able to veto an unacceptable presidential appointee.

*Recommendation Number Eight:
Local people should have some real*

*influence over the choice of local
government officers.*

D. The risk that the President will seize all power for himself, his allies, and friends, is greatest if he can stay in office a long time and there is no effective way to remove him: At present, the SPDC's principles and detailed principles say nothing about the President's term in office. It is possible that ultimately, their constitution would give the President a very long term—perhaps ten years—and would allow him to serve multiple sequential terms. The President could therefore become a president-for-life. Once in office, he might use the power of the presidency to ensure that he stays in office forever. The risks of presidentialism would therefore increase greatly, because not only could the majority take all the executive power, they could also take it forever. For that reason, all successful presidential systems limit the number of years that a president may stay in office.

*Recommendation Number Nine: The
President should be limited to no
more than eight years in office, either
with one eight-year term or, better,
with two four-year terms.*

II. Risk Two: The Power of the Center

The SPDC's principles call for the distribution of executive, legislative, and judicial power to a number of geographical levels: "The three branches of State power, so separated, are distributed among Pyidaungsu (Union), regions, states, and self-administered areas." State Fundamental Principles 6(b). In other words, people all over the country should have some power over their own lives; power should not reside only in the capitol.

Again, the SPDC offers good advice. Decentralization of power can promote good government in a variety of ways. If local people control some of their own affairs, they may

become more involved in government, so that democratic participation increases. Frequently, local people understand their own local problems better than the center, so decentralization allows them to make more informed decisions. Similarly, because they are close to the problem, local people can often respond to local problems with greater speed and efficiency than the center could. Finally, when local cultures are different from those surrounding them or from the larger state, decentralization can allow local people to govern themselves in their own way, so they can achieve real self-determination. And again, the benefits of decentralization are directly relevant to Burma's particular history and applicable to Burma's particular situation: Burma has been governed so much from the center that local people have rarely been allowed to contribute their energy and expertise or to express their local values. Decentralization can occur only if local people have some real control over their own affairs, rather than always being subject to the authority of the union government.

But again, the SPDC has failed to take its own advice, because under its principles and detailed principles, local governments would merely be servants of the central administration. In the SPDC's plan, there are four types of government outside the capitol: states and regions, which are legally identical to each other except for their names; self-administered areas; and national races administrators. The last two will clearly be completely subordinate to the President. The current draft does not specify the powers of the first two, but it seems very unlikely that they will have any independent power either.

A. The President will control the National Races administrators: As we have seen, the various national races elect one representative each to their State or Regional legislature to administer the affairs of those races.

This arrangement has the appearance of granting some degree of self-determination to the national races. But as we have also seen, the appearance is illusory: after being elected, the national races administrators are no longer responsible to the voters but to the President. As a result, the President really controls how the national races will be administered. It is surely significant that under the State Fundamental Principles, the State is supposed to help the national races in a number of ways—to “develop language, literature, fine arts and culture of the national races”; to “promote solidarity, mutual amity, and respect and mutual help among the national races” and “socio-economic development including education, health, economy, transport and communications of less developed national races,” State Fundamental Principles 12—but nowhere do the principles require the State to allow self-government or self-determination to the national races. In other words, the State must help the national races, but at the end of the day the President decides what is good for them. The power remains in the capitol.

B. The President will control the Self-Administered Areas: The detailed principles call for self-administered zones and divisions “to be prescribed for national races who reside in communities on the same common stretches of land in appropriate sizes of population, other than national races who have already got Regions or States.” The Detailed Basic Principles Prescribing Self-Administered Divisions or Self-Administered Zones (a). And as we have already seen, the people will elect some of the members of the “leading body” in these self-administered areas. Again, this arrangement has the appearance of giving some self-determination to the national races: they are allowed self-administration by their elected representatives over their own territories. Again, however, the appearance is

misleading, because the whole leading body is responsible to the President. As a result, the President really controls how the self-administered areas will be administered. The power remains in the capitol.

C. The union government will likely dominate the State and Region governments: And so we are left with the States and Regions as the only possible venue for local government. As we have seen, the President will appoint and control the executive officers of these areas, so again the center controls. Only the State and Regional legislatures offer any chance for real local self-government. Unfortunately, the principles and detailed principles say nothing about the powers of those legislatures or their relationship to the union government. It seems likely that the SPDC will allow these legislatures little power and will make them firmly subordinate to the central authorities. As a result, it is very important that the draft constitution specifically confer meaningful power on the State and Regional legislatures. If the constitution remains silent on this subject, the local governments will probably be powerless in practice.

Recommendation Number Ten: Local voters should have some local self-government: the State and Region legislatures should have clearly defined powers over matters important to local people; the voters should elect their own local executive officials; the States and Regions should write their own constitutions, which the Union constitution should recognize as binding.

D. Power-Sharing at the Center will not sufficiently empower local communities: As noted, it is not at all clear that the SPDC's principles would allow local communities any real self-government. Instead, on its face, the

SPDC's proposal seems to take a different path to empowering people outside Rangoon: instead of giving those communities power separate from the central government, it would give them power in the central government, to influence the central government's decisions. Most particularly, in the upper house, each State and Region will have the same number of representatives regardless of its population. If one State has one million people and a different State has ten million people, each will still have the same number of representatives. The effect of this arrangement would ostensibly be to give more power to smaller states and regions, most of which are far from Rangoon. In other words, instead of allowing States to govern themselves, the SPDC's arrangement would apparently allow the States to have influence over the Union government, which would in turn govern the States.

But again, that appearance is misleading, because in all likelihood the SPDC's arrangement would in practice allow local communities no real control over their own affairs. First, when each State has true self-government, then each State makes decisions for itself over those things that matter most to it. When States have influence only by working through the Union government, then they have power only when they can persuade the rest of the Union government to go along with them. In other words, power-sharing at the center is not an adequate substitute for local self-determination.

Second, under the SPDC's plan, it is not at all clear that power-sharing at the center will give any real power to the States. For one thing, the States have significant influence only within the upper house of the legislature. As a result, the States will have power at the center only if the upper house has power, and it is not at all clear that it will. As we have seen, the

SPDC's principles say nothing about the division of power between the executive and the legislature, so it is possible that the legislature as a whole will have no real power against the President. In addition, the SPDC's principles say nothing about the division of power between the upper house and the lower house, so it is possible that the lower house will end up with all the power, and the upper house will be largely symbolic.

Finally, even if the upper house has some real power under the final constitution, it is very unlikely that the ethnic states will actually have controlling influence within that house. The SPDC would give equal representation to each of the seven States and seven Regions (currently the seven divisions). Commonly, Burmese people anticipate that ethnic minorities will dominate the seven states, and ethnic Burmans will dominate the seven regions. So, at first glance, it would appear that the upper house would exactly balance power between the majority and minorities. But once more, appearances are deceptive, because in the end, the Burman majority will actually control the upper house for several reasons:

First, the Tatmadaw will have the right to choose at least twenty-five percent of the members of the upper house (and it may be more, as explained in the next section) "at the rate of four representatives from each region or state inclusive of Union territories." Detailed Basic Principles for Formation of the Legislature 13(b). In other words, one-quarter of the representatives from the ethnic states will actually be chosen by the Tatmadaw. In all likelihood, these representatives will not be sympathetic to the concerns of ethnic peoples. The real balance of power in the upper house will therefore be that the minorities control only three-eighths (because they control 75% of the representatives from the ethnic states, which are one-half of the

upper house), and the majority will control five-eighths (because they control all the representatives from the regions and 25% of the representatives from the ethnic states).

Second, under the detailed principles, the upper house will be composed of equal numbers of representatives from each state or region, but it also appears that other territories might be sending representatives as well. The language is not clear, but it is important: "equal numbers from each region or state inclusive of Union territories and including one representative from each self-administered division or self-administered zone." This language suggests that each union territory would send the same number of representatives as each state or region; and each self-administered area would send one representative. (It is not clear whether these representatives from the self-administered areas would be counted in the total number allocated to the surrounding state or region or would instead be additional representatives over and above the number allocated to each state or region. Either way, it would shift the balance of power away from the ethnic states and toward the self-administered areas).

But the majority Burmans will probably control the representatives from the union territory of Yangon City (as distinct from Yangon Region), which will further shift the balance away from the ethnic minorities. In addition, although the ethnic minorities will by definition form the majority in the self-administered areas, the SPDC's principles do not specify whether how the representatives from those areas will be chosen and whether they will be truly independent. As we have already seen, the President will control the "leading bodies" of those areas: they are regarded as administrative units of the executive branch, even though the voters choose some members of the leading bodies. It seems likely therefore that the

President will also dominate the representatives from these areas to the upper house of the union legislature.

In short, then, the ethnic minorities will not control the upper house under the draft principles. In addition, of course, the Burman majority will control the lower house of the legislature and also the President, who will in turn control all the judges. And as noted, it is likely that the local governments in the ethnic minority states will have no real power. Under the SPDC's draft, therefore, the ethnic minorities will have a decisive voice in no part of the government.

*Recommendation Number Eleven:
The upper house of the legislature should be structured so that the ethnic minorities will have the majority of its members; the upper house should hold clearly defined constitutional power over those matters most important to ethnic people; and in any event, ethnic minority power in the upper house of the union legislature is not an adequate substitute for local self-government.*

III. Risk Three: The Power of the Tatmadaw

The SPDC's principles repeatedly insist that Burma should be democratic. They call, for example, for the "flourishing of a genuine multiparty democracy." State Fundamental Principles 2(d). Yet again, the SPDC fails to take its own advice, because their principles would also give the Tatmadaw a central role in the government of Burma. They stipulate that the Tatmadaw will hold "the national political leadership role of the state," State Fundamental Principles 2(f); and that it will be "mainly responsible for safeguarding non-disintegration

of the Union, non-disintegration of national solidarity, and perpetuation of sovereignty" and "for safeguarding the State Constitution," State Fundamental Principles 10(e) and (f). Militaries are not democratic. Soldiers follow orders; they do not vote on military policy. To assign the "national political leadership role" to a non-democratic military is to ensure that Burma will not in fact be a true democracy. Militaries are important institutions, and they are often honorable. And they should not be democratic, because their primary job is to fight wars. But that is the point: because they are not democratic, militaries should be good at fighting wars; because they are not democratic, they will certainly be bad at governing a democratic country.

In practice, the Tatmadaw's "leadership role" has two facets. First, the military will have substantial power in the legislative and executive branches. Second, the military will have full power—completely independent of the civil government—over security matters, a category that could in the Tatmadaw's mind include everything.

A. The Tatmadaw will control at least twenty-five percent of the representatives in every legislative body. See Detailed Basic Principles for Formation of the Legislature 4(b)(lower house of the Union legislature); 13(b)(upper house of the Union legislature); 23(d)(State and Region legislatures). Clearly, this military participation in the legislature is not democratic. No-one voted for the Tatmadaw commanders, yet they will on their own choose members of the legislature. In addition, the SPDC's principles specify that the Tatmadaw representatives will remain in the Tatmadaw even while they are sitting in the legislature. (And by contrast, the principles insist that legislators cannot serve in the civil service. See Detailed

Basic Principles for Formation of the Legislature 33(j). As a result, these Tatmadaw representatives will be directly subject to the order of their commanding officers. Of course, the SPDC may well respond that the Tatmadaw is an important part of society, so it should have some representation in the legislature. But if so, then it should seek representation the same way as everyone else: by standing for election and letting the voters, rather than the commanders decide. That is the democratic way.

To be sure, twenty-five percent is not 100 percent, so the voters may actually control the bulk of the legislature. The question then becomes whether twenty-five percent is intolerably too much: it is bad, but could the people of Burma endure it as part of a deal that will bring greater democracy? Of course, only the people of Burma can make that judgment. It is essentially strategic, rather than constitutional.

In the process of making that judgment, however, two things should be borne in mind. First, as we have seen, in the upper house of the Union legislature, if the Tatmadaw has twenty-five percent, then the ethnic minorities will have only three-eighths, rather than half, the representatives. In other words, that twenty-five percent decides who will control the house.

Second, as the detailed basic principles are currently written, the Tatmadaw could end up with substantially more than twenty-five percent. To see how, let us take the Pyithu Hluttaw as an example. The principles require that this lower house have “a maximum of 440 Hluttaw representatives,” but the principles allow for a smaller number—without specifying how that number will actually be determined. Similarly, the principles break down the membership as follows: “Not more than 330 Hluttaw representatives elected on the basis of population” and “Not more than 110 Tatmadaw

member representatives.” Again, the numbers for both could be less, but the principles do not specify how that number will be determined. Nowhere does this provision actually require that the Tatmadaw shall have only twenty-five percent of the legislature: merely that the overall number not exceed 440, and that the Tatmadaw number not exceed 110. But suppose that the decision is made to have a smaller legislature, as the principles allow, of 150 members. Consistent with the principles, the Tatmadaw could have 110 of those representatives (because the principles stipulate only that the Tatmadaw number may not exceed 110) and the elected representatives will number only 40 (because the principles stipulate only that their number may not exceed 330 but say nothing about how low they might fall). Therefore, even if the people of Burma decide to give the Tatmadaw twenty-five percent, the constitution should specifically provide that the Tatmadaw may not have more than twenty-five percent.

Recommendation Number Twelve:
Ideally, the Tatmadaw should have the power to appoint no-one to the legislature, especially in the upper house of the Union legislature. If it is decided that the Tatmadaw should have twenty-five percent, then the Constitution should specifically provide that they will have no more than twenty-five percent.

B. The Tatmadaw has control over security, defense, border affairs, and Tatmadaw affairs: Under the SPDC’s principles, the legislative committees for defense, security, and Tatmadaw affairs will be composed exclusively of Tatmadaw member and their appointees. See Detailed Basic Principles for Formation of the Legislature 11(a)(2)(lower house of the Union legislature); 19(b)(upper house of the Union

legislature). In the executive branch, the Tatmadaw will choose the Union ministers and deputy ministers for defense, security/home affairs, and border affairs. See Detailed Basic Principles of the Formation of the Executive 2(a)(2)(union ministers); 3(b)(deputy ministers), as well as State and Region ministers for security and border affairs, see Detailed Basic Principles of the Formation of the Executive 22(a)(2) and those members of the leading bodies of self-administered areas in charge of security and border affairs, see Detailed Basic Principles of the Formation of the Executive 34(d)(2). Although ministers must resign from the civil service and refrain from participating in a political party, the Tatmadaw members will remain in the Tatmadaw, so they will be subject to orders. See Detailed Basic Principles of the Formation of the Executive 5(f)-(g).

Once more, at first glance, this arrangement might not seem so threatening. The Tatmadaw may make up the defense and security committees in the legislature, but committees do not make policy all by themselves: the rest of the legislature must agree. And the Tatmadaw may make up the defense and security ministries, but again those ministries are still subject to the President, who will presumably be elected. At the end of the day, then it appears at first glance that the Tatmadaw will still be subject to democratic authorities.

But yet again, appearances are deceiving, because the principles also provide that the Tatmadaw will have complete and final control over military matters. The commander-

in-chief is not the President but the leader of the Tatmadaw: “The Defence Services Commander-in-Chief is the Supreme Commander of all armed forces.” State Fundamental Principles 10(a). Furthermore, the “Tatmadaw has the right independently to administer all affairs concerning the forces”—including, presumably, security and border control. Finally, the principles would give the Tatmadaw the right to take over the country: “When there arises a state of emergency that could cause disintegration of the Union, disintegration of national solidarity and loss of national sovereignty, due to takeover of sovereign State power or attempts therefore by wrongful forcible means such as insurgency or violence, the Defence Services Commander-in-Chief has the right to take over and exercise State power in accord with provisions of the State Constitution.” State Fundamental Principles 29(c). Apparently, the Commander-in-Chief decides whether such a state of emergency exists, and we know from history that the Tatmadaw is over-eager to assume such a state. For that reason, civil government would exist only at the sufferance of the military. The Tatmadaw could constitutionally seize power at any time. Instead of the military being subordinate to the civil government, the civil government will be subordinate to the military.

*Recommendation Number Thirteen:
Even if the Tatmadaw has some
representation in the legislature, it
should ultimately be subordinate to
civilian authorities.*

သတင်းမှတ်တမ်း

- တတိယအကြိမ်ပါတီညီလာခံသက်တမ်း၊ စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ပါတီဗဟိုကော်မတီအစည်းအဝေးကို ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ (၁၀)ရက်နေ့မှ ဖေဖော်ဝါရီလ (၃)ရက်နေ့အထိ အိန္ဒိယ-မြန်မာနယ်စပ်တနေရာတွင် အောင်မြင်စွာကျင်းပခဲ့ပါသည်။ ယင်းအစည်းအဝေးတွင် တနှစ်အတွင်းလုပ်ငန်းအစီရင်ခံစာများပြန်လည် သုံးသပ်ခြင်း၊ ဗဟိုကော်မတီဝင် အင်အားတိုးချဲ့ခြင်း၊ ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်များချမှတ်ခြင်းများပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။
- တပ်ဦး အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးပူးထန်ယဲန်းနှင့် ပူးခွါအုပ်လျန်တို့သည် ၂၀၀၇ ခုနှစ်ဖေဖော် ဝါရီလအတွင်း လုံးလေဒေသပါတီစိတ်၊ တာဝန်ရှိများနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ကြသည်။
- တပ်ဦးဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင်ကော်မတီဝင် ပူးပေါလ်စမစ်နှင့် အဖွဲ့သည် ခူမီးဒေသပါတီကော်မတီဝင် သွားရောက်ပြီး ပါတီဝင်များနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ကြသည်။
- ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ မတ်လ ပထမပတ်တွင် **Ethnic Nationalities Council** အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ဒေါက်တာလျန်မူန်းဆာခေါင်းနှင့် တပ်ဦးပါတီလူကြီးများ အိန္ဒိယ-မြန်မာနယ်စပ်တနေရာတွင် တွေ့ဆုံခဲ့ကြ သည်။
- ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလအတွင်း ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦးနှင့် နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေး ကောင်စီတို့ သည် ချင်းပြည်ငြိမ်းချမ်းရေးကော်မရှင်၏ ကြားဝင်ဆက်သွယ်ပေးမှုအားဖြင့် ချင်းပြည်နယ်၊ ရိဒ်ခေါ်ဒါရ်မြို့ သစ်တွင် နှစ်ဦးနှစ်ဖက်တွေ့ဆုံခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့တွေ့ဆုံရာတွင်နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ကောင်စီ၊ တပ်မတော်ရေးရာလုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့မှ ဗိုလ်မှူးကြီးမင်းထင် ဦးဆောင်ပြီး တပ်ဦးဖက်မှ ဒေါက်တာ ရွှေခါးရံ ဦးဆောင်သော ကိုယ်စားလှယ် (၇)ဦးပါဝင်ခဲ့ကြသည်။
- ချင်းအမျိုးသားတပ်မတော်၊ တပ်မှူးများသည် ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလအတွင်း အိန္ဒိယ-မြန်မာနယ်စပ် တနေရာတွင် လုပ်ငန်းညှိနှိုင်းမှုတရပ်ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ တဆက်တည်း တပ်ဦးပါတီလူကြီးများနှင့်လည်း လုပ်ငန်းညှိနှိုင်းမှုပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။
- ပူး ခွါအုပ်လျန်နှင့် ပူးကျော်လှတို့သည် ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလနောက်ဆုံးပတ်အတွင်း ရွာသစ်တည် ထောင်ရေး ကိစ္စနှင့် ပါတ်သက်၍လောင်တလိုင်အာဏာပိုင်များနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ကြသည်။
- ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦး၊ ပြည်သူ့ရေးရာကော်မတီ **Seminar** ကို ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ မေလ ပထမပတ် အတွင်း အိန္ဒိယ-မြန်မာနယ်စပ်တနေရာတွင် ပြုလုပ်ခဲ့ကြရာ ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပမှ လုပ်ငန်းကိုယ်စားလှယ်များ အင်အား (၄၀)ခန့်ပါဝင်တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။
- ချင်းအမျိုးသားတပ်မတော်၊ ဒုတိယ ကာကွယ်ရေးစစ်ဦးစီးချုပ် ဗိုလ်မှူးဆော်လမွန်နှင့် ပူးခွါအုပ် လျန်တို့ သည် (C E F A)တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲသို့ ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ မေလအတွင်း သွားရောက်ခဲ့ကြသည်။

- ချင်းအမျိုးသားတပ်မတော်၊ ဒုတိယကာကွယ်ရေးစစ်ဦးစီးချုပ်သည် စစ်ရေးမဟာမိတ် (၆)ဖွဲ့မှ ကျင်းပသည့် အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ခဲ့သည်။
- ပါတီတွဲဖက်အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ဒေါက်တာရွှေခါရ်နှင့်ပါတီစည်းရုံးရေးတာဝန်ခံ ဒေါက်တာအင်အရူး ငွန်ကျုံးလျန်တို့ သည် ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ မေလနောက်ဆုံးပတ်အတွင်း အမေရိကန်နိုင်ငံ Dallas ဒေသ၊ ချင်းပြည်သူတချို့ အတွင်း ပါတီစည်းရုံးရေးပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။

၂၀၀၆ ခုနှစ်၊
စတုတ္ထအကြိမ်
တပ်မှူးများ
အစည်းအဝေး

ဖိဟာတွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုတွင်
မှတ်တမ်းတင်လုပ်ကိုင်နေသူများပါဝင်

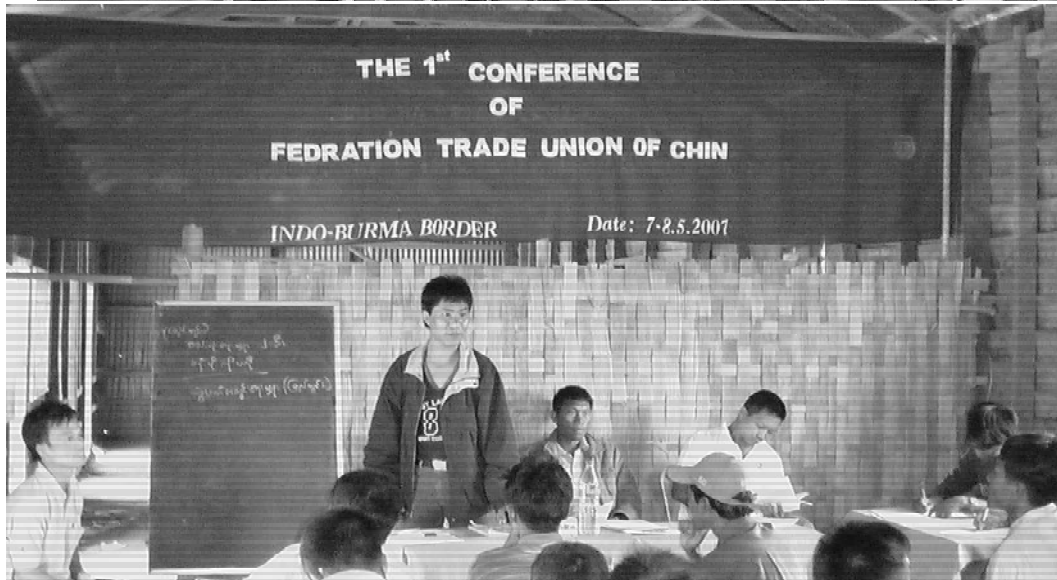

တပ်ဦးကိုယ်စားလှယ်များနှင့် တပ်မတော်ရေးရာလိုခြံရေးကောင်စီမှ တာဝန်ရှိများ

တပ်ဦးကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ပြည်တွင်း စေ့စပ်ဆွေးနွေးရေး အကျိုးတော်ဆောင်များ

ပြည်သူများနှင့်
အလုပ်ရုံးဆွေးနွေးပွဲအပြီး
မှတ်မှတ်ရရ

ဆလိင်းမျိုးအေး
မွေးသက္ကရာဇ်- ၁၉၂၄
ကွယ်လွန်- ၁၈၊ ၂၊ ၂၀၀၇